ABONNEMENTSPRIJS:
ƒ 7.50, fr.p.p. ƒ 9.—, buiten Ned.-Indië ƒ 12.50 p. kw.
ADVERTENTIE-TARIEF:
1—25 woorden ƒ 3.75, elke 5 woorden meer ƒ 0.75.
Regeltarief ƒ 0.50 per regel

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN EERSTE BLAD Directeur: G. MOLENAAR

UITGEEFSTER: N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.
BUREAUX: Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON: Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord).
Na 5 uur 's midd. Welt. 429

NEDERLANDSCH - INDIE.

De „Johan de Wit" een Dag later.

De *Johan de Wit* die 28 Januari van Amsterdam naar Indië vertrokken is werd door zwaar weer opgehouden. Het schip komt in alle havens een dag later dan de tabel aangeeft.

Edeleer mr. Duyfjes.

Aneta meldt uit den Haag dat met ingang van 12 Februari eervol ontslag is verleend, op verzoek, aan den heer mr. H. G. P. Duyfjes, als lid van den Raad van Ned. Indië en als president van het college van curatoren over de Bataviasche Hoogescholen, met dankbetuiging.

Ernstige Misstanden?

Zaterdag plaatsten wij onder bovenstaand hoofd een bericht uit het *A I.D.*, ons door Aneta overgeseind, waarin werd meegedeeld, dat ir. J.A. van Santwijk, hoofd van den provincialen waterstaatsdienst, naar Soebang was vertrokken om een onderzoek in te stellen naar ernstige misstanden, die daar heerschten op irrigatiegebied. De inheemsche bevolking zou reeds sinds 1920 op onwettige wijze tegen halve betaling aan het werk zijn gesteld ten behoeve van het onderhoud der irrigatiewerken. In den loop der jaren zou die bevolking voor ongeveer een ton benadeeld zijn.

Bij informatie blijkt het eenige juiste in dit bericht te zijn, dat ir. van Santwijk naar Soebang was vertrokken; doch het doel van zijn reis was een gewone inspectie, zooals ir. van Santwijk die meermalen onderneemt. Van misstanden is geen sprake, totaal niet.

De kwestie zit zoo: in 1920 vroeg de bevolking irrigatiewerken. Het bestuur heeft den aanleg daarvan toegezegd, mits de bevolking van haar zijde wilde meewerken door bij het onderhoud behulpzaam te zijn tegen halve looner. De bevolking heeft hierin aanstonds met graagte toegestemd en de werken zijn aangelegd en tegen half loon door de bevolking onderhouden.

Verleden jaar is in de Afdeelingen de vraag gesteld, hoe het eigenlijk zat met die loonen. Waren die niet onvoldoende? Men heeft de zaak toen onderzocht en aangezien daarbij gebleken is, dat de afspraak tusschen de bevolking en de bestuursambtenaren indertijd niet was vastgelegd in een dessabeslissing, heeft de Provinciale Raad aanstonds op de begrooting 1930 de betreffende post met 6 mille verhoogd. De bevolking geniet dus tegenwoordig vol loon.

Daarmee was de zaak dus afgedaan.

Als er iets mis is in deze, dan is het de wijze waarop de kwestie nu weer wordt opgehaald en bij Aneta in de bus gedeponeerd. Men schijnt hiermede een goede „nationalistische" beurt te hebben willen maken op volkomen onzakelijke wijze. Immers de zaak was afgedaan.

Tegen de P.N.I.

In Midden-Priangan is voor kort een Inlandsche vereeniging opgericht, de Patihah, zooals een onzer correspondenten reeds eerder heeft gemeld. Het initiatief is uitgegaan van de wd. pengoeloeh te Soekaboemi; de leider is een godsdienstleeraar, R. Hadji Abdoellah R. Oejog. Deze leider heeft een groot vereenigingsfeest ten zijnen huize gegeven, waarvoor eenige duizenden personen waren uitgenoodigd.

De leden betalen geen contributie, maar zij, die de bid- en feestavonden wenschen bij te wonen, worden slechts toegelaten, als zij tenminste een gulden offeren. Het bovengenoemde feestavondje schijnt een slordig duitje te hebben opgebracht.

De vereeniging is opgericht als tegenvereeniging tegen de P.N.I., zooals wij indertijd reeds meedeelden. De kiajis maken propaganda voor haar in de kampongs. Evenals de P.N.I. zal de Patihah cursusavonden organiseeren en hiervoor een school openen.

De P.N.I. en ook andere Inheemsche politieke en economische vereenigingen hebben hun leden reeds tegen de Patihah gewaarschuwd. Wat de P.N.I. betreft, vele leden hebben hun lidmaatschapskaarten ingeleverd, maar dat schijnt in de meeste gevallen slechts een wassen neus te zijn. Hun lidmaatschap hebben zij dan niet opgezegd en hun contributie blijven zij geregeld betalen.

De groote gouden Ster.

Toegekend is de groote gouden ster voor trouw en verdienste, als blijk van waardeering voor zijne goede en trouwe diensten, aan Raden Mas Adipati Ario Dhipokoesoemo, Regent van Batang, residentie Pekalongan, provincie Midden-Java, ter gelegenheid van zijn 40-jarig dienstjubileum op 1 Febr. 1930.

BUITENLANDSCHE STOKERIJ.

De Destructieve Actie ter Sumatra's Oostkust.

Naast een bespreking van vele andere factoren, bevat de nota van het Kantoor van Arbeid onlangs aan den Volksraad aangeboden inzake de aanslagen op personeel van ondernemingen in de Buitengewesten, de volgende alineas over de destructieve actie ter Oostkust die reeds kort werden vermeld in de resumptie van gisteren.

Dat destructieve actie, geheel in overeenstemming met de uitspraken en besluiten der groote Europeesche vereenigingen (het Executief Comité der 3de Internationale, het 4de Congres der Roode Vakinternationale, het 6de Wereldcongres der Communistische Internationale de Komintern, de Liga tegen koloniale, gruwelen en onderdrukking), ter Oostkust van Sumatra haar invloed heeft doen gelden staat vast, al kan de omvang ervan moeilijk omschreven worden. De Liga heeft bureaux te Berlijn, waar vertegenwoordigers van verschillende landen werken, o.a. één voor Nederlandsch-Indië, die daar voor deze gewesten bestemde geschriften en artikelen in de Inlandsche talen samenstelt, welke men hier tracht binnen te smokkelen. Aannemelijk is het bericht, dat eenigen tijd geleden de vertegenwoordiger voor Indië zou hebben verklaard, dat de tijd rijp is voor een directe actie in Nederlandsch-Indië, waaraan *een intensieve propaganda op Sumatra, voornamelijk ter Sumatra's Oostkust vooraf moet gaan.*

Al is een georganiseerde actie op eenigszins ruimere schaal niet te toonen, de verspreide, op zich zelf staande berichten doen zien dat de invloed van dit clandestiene gestook niet moet worden onderschat.

In Juni 1927 was een verhoogde actie ter Oostkust van Sumatra merkbaar, een 4-tal personen — 2 te Medan en 2 te Pematang Siantar — hadden daarbij de leiding; die te laatstgenoemder plaatse werden opgevat en geïnterneerd. Propagandisten voor zekere complexen van ondernemingen bleken te zijn aangesteld. Een circulaire werd opgesteld, gericht aan het „proletariaat van Sumatra's Oostkust", waarin tegen de kapitalisten te velde werd getrokken. De actie werd in het bijzonder gevoerd in het Siantarsche. Op de groote ondernemingen aldaar bevonden zich vele P.K.I.-leden. Voor een andere onderneming werd een aantal van 500 leden opgegeven. Er bestond een „bestuur voor de propaganda op de ondernemingen", waarvan ook mandoers en contractanten lid waren. Gelden werden ingezameld voor aankoop van wapens en voor het organiseeren van plaatselijke excessen door het plegen van aanslagen op het Europeesche personeel der ondernemingen. In de fabriekskampong van een der ondernemingen werd om de 4 à 5 dagen een bijeenkomst gehouden. Op een der vergaderingen, ten huize van een hoofdmandoer, werd het denkbeeld besproken om gelden in te zamelen ten behoeve van de nagelaten betrekkingen dergenen, die er in zouden slagen een Europeaan van het leven te berooven. Elders werd besloten pogingen te doen om te Singapore wapens en munitie te bemachtigen.

Van weer een andere onderneming, waarvan achteraf bleek dat een hoofdmandoer en een tjenteng lid waren der P.K.I., werd gemeld, dat twee koelies de contractanten van een bepaald vak hadden opgestookt om lijdelijk verzet te plegen en zich niet te veel in te spannen, wanneer de assistent aanwezig was; voorts te trachten conflicten met dezen assistent uit te lokken en zoodra deze streng of hardhandig zou optreden niet lang te wachten, maar er dadelijk op los te gaan. Meer voorbeelden zouden kunnen worden aangehaald om te bewijzen, dat er voortdurend werd gepoogd om de Moskousche en Berlijnsche aanwijzingen in praktijk te brengen.

De regeering deed in de maand September 1928 een opzettelijk onderzoek instellen naar de toestanden op Dolok Ilir, waar in Juli drie aanslagen waren voorgekomen, Laras en Parnabolon, gezamenlijk één complex vormend. Daarbij bleek, dat de Juli-aanslagen deels als zuiver incidenteele gevallen, deels — wat de houding der aanvallers betreft — als een uitvloeisel van de op genoemde ondernemingen geheerscht hebbende politieke toestand moeten worden beschouwd.

Herhaaldelijk is in de betrokken streek ingrijpen noodzakelijk geweest in den vorm van verwijdering van ongewenschte elementen.

Rechtstreeksch verband tusschen deze actie en de moorden en aanslagen is — ook de regeeringsgemachtigde voor Justitie uitte zich in dezen geest in de Volksraadszitting van 10 Augustus jl. (Hand. blz. 755) — moeilijk te bewijzen. Toch mag als vaststaande worden aangenomen, dat in de streken, waar deze actie eenigen tijd kon worden gevoerd, het aantal aanslagen later belangrijk toenam.

Hypotheken en Weduwen- en Weezenfondsen.

Een gepensionneerd officier schrijft ons:

Het Verslag der Weeskamers in Uw blad van 29 pto., lezende, zagen wij dat daar verwacht werd een verlies op uitgezette hypotheken van anderhalf millioen, dat wil zeggen van een vierde van alle hypothecaire beleggingen.

Terstond kwam bij ons de vraag op: hoe staat het ten dezen opzichte met het Militaire Weduwen- en Weezenfonds?

Wij weten, dat vooral in de laatste jaren, door dit Fonds op ruime schaal gelden op eerste hypotheek werden verstrekt en we hebben ook gelezen van tal van executies van verhypothekeerde panden, terwijl tevens nog altijd advertenties verschijnen van huizen, aangeboden door ons Weduwen en Weezenfonds. Dat zijn dus de „stropjes" geweest.

Het komt ons voor dat ons Fonds op deze wijze de kans loopt op eventueele ernstige verliezen met het voorbeeld der Weeskamers voor oogen.

Verliezen van eenig aanbelang kan ons Fonds niet lijden. Wel is waar heet het dat de Regeering de uitkeeringen garandeert, doch daar gaat het niet om.

Waar het naar onze bescheiden meening wel om gaat, is, dat ons Fonds niet mag deelnemen aan speculatieve beleggingen, zooals vele der in den laatsten tijd verstrekte hypotheken bewezen hebben te zijn.

Vroeger werd ons Fonds op bij uitstek conservatieve wijze beheerd. Dit heeft het voordeel van securiteit, *safety first*, maar bovendien heeft het 't voordeel van beknopte en beperkte administratie. Langzamerhand dreigt het beheer van ons Fonds uit te groeien tot een bankbedrijf met al de risico's daaraan verbonden.

Dat dit niet mag zullen wel heel velen met ons eens zijn.

Ons Fonds wordt in stand gehouden door verplichte bijdragen, met andere woorden heffingen in vastgesteld percentage op tractementen en pensioenen. Het beschikt niet over andere baten, zooals de Weeskamers vinden in onbeheerde nalatenschappen. De kwestie dat eventueel de Regeering garant staat voor een mogelijk deficit, doet niets ter zake, want ten slotte is het toch de gemeenschap die betaalt.

Vroeger werden ook wel hypotheken verstrekt, maar die waren vermoedelijk allen oer-solide, althans nooit vernamen wij van faillures der hypotheekhouders. Overigens bepaalde men zich tot beleggingen in erkend eerste klasse waarden en effecten.

Waarom niet teruggekeerd tot het oude, beproefde regime, leiding onder zuiver militair beheer met zuiver militair toezicht? Militairen immers zijn de belanghebbenden en zij alleen!

Slingerwaarnemingen van prof. Vening Meinesz.

In een te Medan gehouden lezing verklaarde prof. Vening Meinesz, dat het voorloopig resultaat van zijn slingerwaarnemingen aan boord van de K13 is: primo dat de aarde geen zuivere ellipsvorm heeft, doch groote uitpuilingen over de geheele lengte. Secundo: de juistheid van de theorie van Wegener betreffende de vormverandering van den archipel, wordt niet bewezen door de zwaartekrachtbepalingen. (Aneta)

Soebakat pleegt zelfmoord.

In den nacht van Zondag op Maandag heeft de communist Soebakat, die onlangs door de Siameesche Regeering aan de Nederlandsch-Indische werd uitgeleverd, de hand aan zich zelf geslagen, meldt het *N.v d.D.*

De man zat alleen opgesloten in een cel op Glodok, Zondag-avond omstreeks half elf is hij nog gezien door een Europeeschen gevangenis-ambtenaar. Een paar uren later werd zijn ontzield lichaam hangende aan de stijlen van het raampje in zijn cel gevonden. Voor zijn luguber doel had de man een sarong en een zakdoek gebruikt.

Het lijk werd ter schouwing naar de C.B.Z. overgebracht.

Standplaatstoelage voor Poerwakarta.

Een mededeeling uit het Regeeringsantwoord betreffende de algemeene beschouwingen zij hier afzonderlijk vermeld. De Reg. Gem. zeide:

Van de uitkomsten van het onderzoek voor 1930 zal het afhangen of voor dit jaar te Poerwakarta en op de andere door den heer Soangkoepon genoemde plaatsen, wellicht een standplaatstoelage kan worden verleend.

De V.C. te Pontianak.

Te Pontianak is, naar Aneta ons bericht, gisteravond een afdeeling van de Vaderlandsche Club opgericht, met een dertigtal leden.

Het Regeeringsantwoord.

Een zeer beknopt en krachtig antwoord op de algemeene beschouwingen van den Volksraad. — De Regeering zal steeds optreden wanneer „rondom een of andere organisatie een atmosfeer mocht ontstaan als thans rondom zekere deelen der P. N. I."

Het regeeringsantwoord op de algemeene beschouwingen van den Volksraad is hedenmorgen uitgesproken. De heer Kiewiet de Jonge hield een rede, die een record is in omvang: zij vergde niet meer dan 40 minuten. De waardeering voor deze beknoptheid — *in der Beschränkung* nietwaar? — wordt overtroffen door de daarmee gepaard gaande beslistheid en duidelijkheid. Wij laten de hoofdzaken uit de rede hier volgen.

Inleiding.

De regeering heeft in het algemeen met voldoening van de algemeene beschouwingen kennis genomen.

Bij die beschouwingen toch, voor zoover zij door de nawerking der huiszoekingen van 29 December worden beheerscht, heeft een groote meerderheid der sprekers het optreden der Regeering tegen de P.N.I. ten volle goedgekeurd en Haar steun verzekerd.

Voor die verzekering betuigt de Regeering Haren dank. Met een Volksraad, welke op deze wijze blijk geeft voor alles de openbare orde gehandhaafd te willen zien met een overheid, welke die orde handhaven *kan*, en met een bevolking, welke, in bijna vollen omvang, er niet aan denkt die orde te verstoren, kunnen de bewoners van elken landaard en stand zich in Indië veilig gevoelen.

Verscheidene sprekers, Mijnheer de Voorzitter, hebben nog gelegenheid gevonden, het algemeene, — zichzelve gelijk gebleven —, beleid der Regeering ter sprake te brengen. Hoezeer erkentelijk voor de veelal waardeerende woorden in dit opzicht gesproken, meent Zij; in verband met het karakter der algemeene beschouwingen bij een aanvullingsbegrooting, met het betuigen Harer erkentelijkheid voor die waardeering te mogen volstaan.

Provinciale Raadsbenoemingen.

De Regeering treedt dan in een uitvoerige uiteenzetting betreffende de kwestie der benoemingen van den Prov. Raad van West Java. Zij betoogt, dat voor de toepassing van het benoemings recht regelen en uitgewerkte beginselen geenszins noodig zijn. Beschouwt men de feiten, zoo ligt daarin reeds een voldoend duidelijke aanwijzing.

Immers er zijn, in het geval van den Raad van West-Java, twintig zetels voor Europeanen. Elf daarvan worden door verkiezing, negen door benoeming bezet. Ten aanzien van dit negental is de Regeering aan geen enkel wettelijk voorschrift gebonden. Zij heeft zich dus te richten naar de algemeene normen van goed Regeerbeleid. Deze normen nu werden reeds op 22 Juni 1926 namens de Regeering in den Volksraad aangeduid, terwijl men in de jongste Memorie van Antwoord een uitvoeriger uiteenzetting heeft gevonden, welke kort samengevat hierop neerkomt: De benoemingen moeten den Raad, als vertegenwoordiging van de onderscheidene groepen en belangen, welke er in de provincie bestaan, zooveel mogelijk vervolledigen.

Dezelfde feiten, Mijnheer de Voorzitter kunnen ook aldus worden beschreven. Om een provinciale vertegenwoordiging tot stand te brengen, heeft de wetgever onder meer twee middelen, — meer dan *middelen*, Mijnheer de Voorzitter, zijn het niet — ter beschikking gesteld. Verkiezing en Benoeming. Elk middel strekt tot bezetting van ongeveer de helft van het aantal zetels. In een land waar, ten aanzien van regeerkracht en sociale beteekenis, qualiteit en quantiteit der kiezersgroepen vaak tegengesteld evenredig zijn, is een zoodanige dualiteit van verkiezing en benoeming, naar het oordeel der Regeering, in menig opzicht van groote beteekenis en waarde. Zij is dan ook voornemens deze zoo zuiver mogelijk te handhaven.

In principe behoudt de Regeering zich dus, binnen een kring van aangeduide beginselen, alle vrijheid voor, in de praktijk is Zij echter in het algemeen niet tegen overleg nopens een benoemingsvoordracht tusschen Gouverneur en partijleiders zooals, naar Haar bekend, wel voorkomt. Ten minste, wanneer dergelijk overleg *wederzijds* wordt gewenscht, en noch tot bepaalde aanspraak van de leiders, noch tot eenige beperking van Haar benoemingsvrijheid leidt.

V.C., Nationale fractie en Moluksch Politiek Verbond.

De Regeering vernam met belangstelling hetgeen werd vermeld omtrent die staatkundige organisaties welke, deels in nieuw gewaad, bij den Volksraad werden geïntroduceerd. Het waren achtereenvolgens de Vaderlandsche Club, de Nationale fractie en het Moluksch Politiek Verbond.

Hare uitspraak in de Memorie van Antwoord ten aanzien van het lidmaatschap van landsdienaren van de Vaderlandsche Club, acht de Regeering voorshands voldoende. Zoolang deze politieke groep nog niet over een duidelijk omschreven werkprogramma beschikt en nog geen ervaring is opgedaan ten aanzien van de wijze waarop de Vaderlandsche Club dat programma in de practijk uitvoert, is er voor de Regeering geenerlei aanleiding tot eene stellige uitspraak als door den Voorzitter der organisatie gewenscht.

Hiermede wil de Regeering echter allerminst te kennen geven dat Zij niet sympathiek gestemd zou zijn ten aanzien van een nationaal Nederlandsch streven in Indië, dat door samenwerking met andere groepen, tot verheffing van land en volk medewerkt, mits dit streven doordrongen zij van het besef dat, om het even of men een patrimonium geërfd dan wel uit eigen kracht verworven heeft, *alleen de wijze waarop men dit in overeenstemming met het algemeen welzijn beheert*, op erkenning zedelijke aanspraak geven kan.

De Sinoman-raad.

Het raadplegen van enkele leden van den Sinomanraad is, in de voorstukken voldoende toegelicht. Ten overvloede zij er aan toegevoegd, dat van het vragen van samenwerking, zooals de heer De Hoog blijkbaar onderstelt, geen kwestie is geweest.

Aan den laatstgenoemden spreker moge ik nog mededeelen, dat de vraag van benoeming dan wel verkiezing van Inlandsche gemeenteraadsleden, eerst te zijner tijd aan de orde komt.

Overigens meent de Regeering te mogen volstaan met de opmerking, dat zij zich de volle vrijheid voorbehoudt om over bepaalde aangelegenheden te raadplegen wie zij wenscht.

Verbod van deelname aan het politieke leven.

Eenige leden hebben de opmerking gemaakt, dat een debat over een mogelijk verbod aan landsdienaren, bij Leger, Vloot en Politie, om lid van staatkundige vereenigingen te zijn, niet zou behoeven te wachten tot de regeering zichzelve een oordeel over deze aangelegenheid had gevormd. Indien, bij de verdere overweging, de regeering tot de slotsom mocht komen, dat een verbod als bedoeld *geen* aanbeveling verdient, zou eene gedachtenwisseling over dit vraagstuk met den Volksraad slechts verloren tijd beteekenen. Indien daarentegen de slotsom mocht zijn, dat voor een verbod als waarvan hier sprake is, naar het oordeel der regeering sterke overwegingen pleiten, dan zal Zij uiteraard met het nemen van een besluit wachten tot de Volksraad, op nader te bepalen wijze, gelegenheid zal hebben gehad, zijn gevoelen over de kwestie kenbaar te maken.

De B.B.L. enz.

Dan volgen een aantal detail-mededeelingen over personeele en salariskwesties, die wij hier voorbijgaan. Vervolgens kwam de Reg. Gem. Op het onderwerp:

Rubberrestrictie.

Ten aanzien een mogelijke rubberrestrictie, Mijnheer de Voorzitter, heeft de heer Bruineman de houding van de Regeering zeer juist gekarakteriseerd als een van „welwillende neutraliteit". Een zelfde neutraliteit bewaart Zij ook tegenover een mogelijke restrictie van de Inlandsche rubber, aangezien de Regeering ook niet afkeerig is van de dwangmaatregelen. Daarbij moge echter reeds nu worden opgemerkt, dat Zij tot dusver de mogelijkheid van eene practisch uitvoerbare restrcitie van de Inlandsche rubber niet ziet.

In verband met een dergelijke restrictie heeft de geachte spreker nog opgemerkt, dat de toestand thans heel wat beter ware, indien het Inlandsche rubberbedrijf op dezelfde wijze als het Europeesche georganiseerd, en er niet te hooi en te gras geplant zoude zijn. Bij deze opmerking vraagt de Regeering zich echter af, of niet over het hoofd wordt gezien, dat Zij den Inlandschen planter niet in de hand heeft en dat deze bovendien, in tegenstelling met den Europeeschen producent, onvoldoende kapitaalkrachtig is, om zijn bebrijf op Europeesche leest te organiseeren.

Of het op den weg der regeering ligt, de Europeesche rubberproducenten te steunen in den strijd om het bestaan, zal de toekomst moeten uitwijzen. Voor het oogenblik staan der regeering geen concrete plichten in dit opzicht voor oogen. Bepaalde suggesties in zake eventueele regeeringssteun zullen uit den aard der zaak in overweging worden genomen.

Ook heeft dit geachte lid zijn verwondering uitgesproken over hetgeen in de Memorie van Antwoord werd medegedeeld omtrent een door de Inlandsche bevolking toegepaste risicoverdeeling, welke haar beter dan de Europeesche ondernemingen in staat zoude stellen om de gevolgen van een ongunstige conjunctuur op te vangen. Maar is hier wel voor verwondering plaats, Mijnheer de Voorzitter?

Wel wordt, zooals de geachte spreker opmerkte, de rijstbouw in de buitengewesten hier en daar verlaten voor meer opbrengende handelsgewassen, doch dit betreft alleen den ladangbouw, en deze kan te allen tijde weder ter hand worden genomen. Den sawahbouw laat men niet varen.

Bij voortduring wordt, zoowel door het binnenlandsch bestuur als door den Landbouwvoorlichtingsdienst, ernstig gewaarschuwd tegen omzetting van velden door verbouwing van voedingsgewassen in tuinen met overjarige handelsgewassen. Daarbij wordt in het algemeen veel steun van de Inlandsche hoofden ondervonden.

Dwang, ook zachte dwang, tot aanplant van handelsgewassen, is door den Landbouwvoorlichtingsdienst nimmer op de bevolking uitgeoefend; waar zulks in vroeger jaren mocht hebben plaats gevonden, was dat ongetwijfeld een fout.

De P.N.I.

Thans kom ik tot de beantwoording van de sprekers, die over het regeeringsoptreden van 29 December j.l. het woord hebben gevoerd, aldus ging de regeeringsgemachtigde voort.

Om bij die beantwoording niet te worden misverstaan, begin ik met in herinnering te brengen de mededeelingen welke de Regeering op 10 Januari en daarna bij de Memorie van Antwoord aan den Volksraad heeft gedaan.

Vreemd doet het nu aan, dat onderscheidene sprekers voor een grooter of kleiner deel hunne aandacht juist

Ons nummer van heden

(Drie bladen.)

BINNENLAND.

Tegen 12 Februari is eervol ontslag met dankbetuiging verleend aan mr. Duyfjes als lid van den Raad van Ned. Indië en president-curator.

De *Johan de Witt* werd opgehouden door zwaar weer.

VOLKSRAAD.

De Regeering heeft, bij monde van haar gemachtigde voor algemeene zaken, de algemeene beschouwingen op even korte als kernachtige wijze beantwoord.

Daarna sprak, zeer kort, de directeur van financiën, die zich beperkte tot aangeroerde vraagstukken, en het financiëel aspect verder buiten beschouwing liet.

Vervolgens was de voortzetting der beschouwingen over onderwijs aan de orde.

Hedenavond avondvergadering: tweede termijn algemeene beschouwingen.

NEDERLAND.

De Koningin en de Prinses zijn gisteren te München aangekomen en reizen heden door naar Oberstdorff. Prins Hendrik is aan het Esplanade-hotel te Berlijn afgestapt.

De bekende kunstcriticus Just Havelaar is op 49-jarigen leeftijd overleden.

BUITENLAND.

Dovgalevsky protesteerde bij de Fransche regeering tegen de vijandige houding van sommige Fransche bladen tegenover de Sovjet.

In Rusland zijn eenige honderden officieren geëxecuteerd.

FOR OUR ENGLISH READERS.

Henderson in House of Commons about Anglo-Russian relations.

Big massacre of several hundred ex-naval-officers in Russia.

HET DERDE BLAD.

„Ronge et Noir" in het Casino en in de Zwitsersche politiek door dr. Klaus. — De Radio-verbinding Nederland-Indië. — Buitenlandsch nieuws. — Motor en Toerisme. — Feuilleton. — Kunst- en Schoolnieuws.

meenden te moeten besteden aan datgene w. t, voorzoover de Regeering aangaat, uitdrukkelijk buiten debat was gesteld, en — het is wel onnoodig dit er aan toe te voegen, Mijnheer de Voorzitter —, Harerzijds ook daarbuiten blijft.

Hoe bijvoorbeeld de opportuniteit van het ingrijpen zelfs niet voor debat vatbaar is, blijkt ten overvloede uit de verdeeldheid ten aanzien daarvan. Bijvoorbeeld sprak de heer Ratu Langie uit, dat hij liever een eerder ingrijpen der Regeering had gezien, achtte de heer Thamrin de noodzaak tot den maatregel geenszins evident, en onthield de heer Mochtar zich — terecht — van een difinitief oordeel.

Wanneer dus, M.d.V. de Regeering, alleen reeds bij de nationalisten ter linkerzijde, zulk een verscheidenheid van meeningen constateert, — terwijl ter rechterzijde die verscheidenheid niet veel minder bleek — dan is er voor Haar nog meer aanleiding om rustig en onbewogen Haren gang te gaan. Nu, en zoo noodig in de toekomst.

De paraatheid der gezagsorganen blijft gehandhaafd, fouten, als thans bij de uitvoering gemaakt, zullen bij een eventueel volgenden keer zooveel mogelijk worden voorkomen. Maar wanneer ooit weer blijkt, dat rondom de een of andere organisatie een atmosfeer mocht zijn ontstaan als thans rondom deelen der P.N.I., of dat daarvan op andere wijze gevaar voor de openbare orde uitgaat, dan zal de regeering wéér, en zoo noodig in denzelfden omvang, tegen die organisatie optreden.

Ten aanzien van enkele punten der Harerzijds van de Algemeene Beschouwingen afgezonderde stof, moge evenwel het volgende worden opgemerkt.

Voldoening.

Door verscheidene leden is, als het hun sterkst treffend geval van onnoodigen overlast, genoemd de huiszoeking en vooral het fotografeeren van den heer Ki Adjar Dewantoro. Als representatief voor de kleine groep personen, buiten en op Java, die overlast van dezen aard moesten ondervinden, kan ik namens de Regeering mededeelen, dat Zij reeds maatregelen genomen heeft om den heer Dewantoro volledige voldoening te geven.

De Regeering spreekt daarbij de verwachting uit, dat deze heer hiermede het betreurenswaard incident als afgeloopen zal willen beschouwen. Voorts wil de Regeering, in verband met de desbetreffende opmerkingen van den heer Dwidjosewojo opmerken, hoe met de invoering van een eenheidsrecht op het gebied van de strafvordering, de bezwaren, dat het huisrecht voor Inlanders zwakker is dan dat voor Europeanen, uiteraard geheel zullen worden opgeheven.

Tegenstellingen.

Sommige leden, hebben het woord gevoerd over de instructies inzake het lidmaatschap der P.N.I. van den Gouverneur van West-Java en van den Legercommandant en over de tegenstellingen, welke in dit opzicht thans bestaan tusschen West-Java en het overige deel van Java en tusschen Leger en Vloot. De Regeering moge in dit verband er op wijzen, dat Zij, hangende de overweging van het denkbeeld van een verbod aan landsdienaren in het algemeen of aan bepaalde groepen daarvan, om deel te nemen aan elke, dan wel een bepaalde staatkundige vereeniging, incidenteele verboden in dit opzicht alleen daar verantwoord achtte, waar de feitelijke toestand hiertoe noopte.

De gevolgen.

Het optreden van 29 December, het blijkt noodig dit punt nog te verhelderen, was justitieel. Met die geachte leden, die Hare zienswijze hebben gedeeld, blijft de Regeering dan ook ten deze bij Hare opvatting.

Nu blijken, voor sommige leden, de mogelijke vervolgen op dien maatregel nog niet voldoende te onderscheiden. Daarom, ter verduidelijking, het volgende, Mijnheer de Voorzitter. De ingestelde strafvervolging wordt al dan niet doorgezet, d.w.z. de zich in preventieve hechtenis bevindende P.N.I.-leiders zullen al dan niet terecht staan.

Dit is dus de gewone gang van zaken zooals men die bij iedere strafvervolging aantreft. Daarmede is echter geenszins gezegd, dat indien van strafvervolging wordt afgezien, nu ook elke andere maatregel principiëel buiten beschouwing moet blijven, en dat bijvoorbeeld interneering, welke geen surrogaat is van bij rechterlijk vonnis opgelegde straffen, doch naar geheel op zichzelve staande overwegingen moet worden beoordeeld, principiëel uitgesloten zou zijn.

De ondulobare spanning.

In de op 10 Januari j.l. door de Regeering gedane mededeelingen was sprake van eene door de P.N.I. gewekte, onduldbare spanning. De gevaarlijkheid dier spanning is van vooral twee zijden in den Volksraad helder en deels nieuw belicht, van de eene zijde door den heer Sosrohadiwidjojo, van de andere door den heer Middendorp.

De eerste,—die ook naar de meening der Regeering geenszins in tegenspraak kwam met hetgeen zijn partijgenoot de heer Kertoamiprodjo tijdens de vorige zitting over de P.N.I. had gezegd —, de eerste wees op zijn practische ervaringen als Regent ten aanzien van de dóórwerking van eene propaganga, welke ver gaat boven het bevattingsvermogen van de massa.

Deze ervaringen hadden het geachte lid overtuigd van de gevaarlijkheid der P.N.I.-actie, niet zoozeer in hare propaganda onder intellectueelen, als wel onder de onontwikkelde bevolking, in het algemeen onder de dessabevolking dus.

De heer Middendorp vestigde de aandacht op de sociale psychose of neurose, welke onder de massa ontstaan en tot vernielzucht of elementaire revolutionnaire daden leiden kan. Het optreden van een dergelijke verzetsneurose is niet iets specifiek Indisch, en daarom ook niet speciaal gebonden aan een zoogenaamd koloniaal regime.

De geachte spreker noemt immers zelf het moderne Europa, en had er het middeleeuwsche bij kunnen noemen. Het hiermee aangeduide ook door den heer Soeroso even betreden gebied der sociologie van volksbewegingen of der psychologie van de massa — in Nederlandsch-Indië nog grootendeels analphabeet en levend op de economische bestaansgrens —, is nog zeer weinig onderzocht.

Het weinige wat bekend, en voor de bestuurspractijk bij zeer voorzichtige hanteering van beteekenis mag worden geacht, is in hoofdzaak dat het hier te Lande aan suggestieve leiders vrij gemakkelijk valt de gewone bevolking te brengen in een extatische heilsverwachting. Deze verwachtingen, geprikkeld nog door overgeleverde voorspellingen als die van Djojobojo, hebben niet overal denzelfden inhoud.

Zij komen echter in wezen overeen: Alle verbeiden een heilstaat, een verlossend regime, hetzij naar oud-inheemsche voorstellingen van den Ratoe Adil, hetzij in Moslimsch gewaad van den Imam Mahdi. Het prediken nu van den communistischen heilstaat of wel van een als grijpbaar voorgestelde Republiek Indonesia Merdika, wekt deze overgeleverde eschatologische heilsverwachtingen weder op. Of hierop bewust is aangestuurd blijve in het midden.

Vast staat, dat, zooals in deel 1 pagina 146 van het Westkust-rapport wordt uiteengezet, de communisten, bij hunne heilstaat-propaganda, bewust van deze al oude praedispositie partij hebben getrokken. Vast staat ook, dat de verbeiding van een verlossing zóó licht in het bewustzijn der bevolking sluimert, dat zij met één enkel woord kàn worden gewekt, en zeker met een systematische propaganda als die van de P.N.I., toen deze de voorstelling verbreidde, alsof de heilstaat Indonesia Merdika op zeer korten termijn aanstaande was.

Elk wettig middel...

Iedere organisatie, die in de dessa propaganda gaat voeren voor denkbeelden, welke buiten den bevattingskring van hare bevolking liggen, wekt die gevaarlijke geestesgesteldheid. Het is daarbij om het even, of dit met mythische dan wel met moderne voorstellingen geschiedt.

De gebeurtenissen met de P.N.I. toonen aan, hoe juist het is geweest, dat de overheid dergelijke desa-propaganda met de grootste zorgvuldigheid heeft gecontroleerd, teneinde profijtvolle zakelijkheid van heillooze fantasmen te onderscheiden en de laatste tijdig te kunnen weren.

Aan zoodanige onverantwoordelijke propaganda moet hoe dan ook, mogelijk door verwijdering van bijvoorbeeld enkele verantwoordelijke P.N.I. leiders, een einde komen.

Want wie met extreme politieke propaganda de analphabete dessa betreedt, heeft zich daarmede op een voor de Staatsorde en de rustige ontwikkeling van deze gewesten, zoowel in economisch als in staatkundig opzicht, zoo bedenkelijken weg begeven dat de Regeering de hanteering van elk wettig middel om dien weg verder af te sluiten moet overwegen.

Dit wete men voor de toekomst, zooals men het ook reeds terdege *wist* voor het verleden. Reden voor zoogenaamde verbittering over de huiszoekingen, zooals volgens enkele leden zoude bestaan, ontbreekt dan ook, naar de overtuiging der Regeering na Hare uiteenzettingen daarover geheel.

Want wantrouwen in den inlichtingendienst van het Hoofdparket en van het Binnenlandsch Bestuur, of wantrouwen in de resultaten van een onderzoek, waaromtrent men nog niets weet dan dat het door bekwame, onpartijde vervolgings-ambtenaren wordt geleid, kunnen toch bezwaarlijk in ernst als reden voor bedoelde stemming worden aangevoerd.

Mijnheer de Voorzitter, in elk gezin, in elke organisatie, in elk land, komen momenten voor waarop de gezagdrager krachtig en doortastend optreden *moet*. Zoodanig optreden verwekt dan gewoonlijk wel eenige tijdelijke ontsteltenis.

Wie daarbij niet even opschrikt heet misschien hard en ongevoelig, wie in verbittering blijft namokken toont zich zéker zwak en rancuneus, en wie bereid is de samenwerking voort te zetten, bewijst daarmede sterk en reëel te zijn.

Dat vele leden van dezen Raad opnieuw van zulk een bereidheid blijk gaven, bevestigt de verwachting der Regeering, en doet Haar de toekomst vertrouwensvol binnengaan.

Schoolhoofd te Medan.

Naar Aneta ons uit Den Haag seint, is tot hoofd van de christelijke schakelschool te Medan benoemd de heer R. den Hartog te Den Helder.

De Eendaagsche.

De Eendaagsche naar Batavia gaat vermoedelijk heden weer via Bandoeng. Aankomst te Weltevreden elf uur. (Aneta).

WAAROM WIL HOLLAND GEEN INDISCH FRUIT?

De vruchten komen beschimmeld aan.—Weinig belangstelling bij het publiek.

De meneer van de *Tel.* die, als de mailboot uit Indië in Holland aankwam, een factuurtje Indische vruchten kreeg, had als sinds maanden niets meer ontvangen. En ook in de etalages van de fruitwinkels zag hij geen mangga, sawoe manilla of manggistan meer.

Wat doe je in zoo'n geval? Natuurlijk informeeren. Dat heeft de meneer van de *Tel.* ook gedaan en hij hoorde van ir. W. Spoon, den chef der afdeeling Publicaties van de afdeeling Handelsmuseum in het Koloniaal Instituut, welke afdeeling reeds in 1927 den import van Indisch fruit heeft voorbereid, dat de zaak is stopgezet, eigenlijk, zei de heer Spoon, is doodgebloed. Thans is het de schimmel, die ons den voet heeft dwarsgezet, zei de heer Spoon. Nog in November jl. hebben wij een proefzending mangga's uit Buitenzorg ontvangen, maar deze konden wij om den slechten toestand waarin zij aankwamen, niet ter beschikking stellen van den handel.

Bij de eerste proefzendingen hebben zich ook wel schimmelverschijnselen voorgedaan, maar niet in die mate als in het laatste seizoen en met dit kwaad op afdoende wijze te bestrijden zou weer een groot aantal proefnemingen gemoeid zijn, die veel geld en tijd kosten.

De lange duur van de reis speelt in deze een belangrijke rol. Pasoeroean is het land van de mangga's. Vandaar zou dus een voorname export kunnen plaats vinden, maar als de boot van Tandjong Priok naar Europa afvaart bevinden de vruchten uit die streek zich al eenige dagen in de koelkamers. Export van fruit uit dat gebied kunnen wij dus voorloopig niet aanraden.

Wij hebben daarom onze hoop gevestigd op de nieuwe, snelvarende booten. Een paar dagen eerder aankomst in Europa is al veel gewonnen, dat hebben wij reeds ervaren. Ook de Stoomvaartmaatschappij „Nederland" houdt het vraagstuk in studie. Van groot belang is namelijk de inrichting van de koelkamers aan boord der schepen, waarin zij een meer constante temperatuur, en geringer vochtigheidsgehalte tracht te verkrijgen".

De heer Spoon toonde ons een graphiek van de temperatuur in een koelkamer gedurende de thuisreis van een der booten waaruit een vrij groote schommeling sprak.

Geen pompelmoezen!

„Wat de pompelmoezen betreft, daar wilde het publiek niet aan. Zij vertoonen veel overeenkomst met de kleinere uit Californië geïmporteerde „grapefruit," tegen welke zij het echter om den prijs en vermoedelijk om de mindere bekendheid moesten afleggen. De pompelmoezen vonden overigens hun afzetgebied ook in Berlijn en in Londen, maar voor Berlijn kwamen er te hooge transportkosten op. Die, bestemd voor Londen, waar men door den import van de Zuid-Afrikaansche vruchten niet zoo vreemd tegenover Indisch fruit staat, konden reeds te Southampton gelost worden.

Twee Chineesche firma's op Java hebben ook pogingen aangewend voor den geregelden export van resp. pompelmoezen, sawoemanilla's en ananas. Ook zij hebben tegenspoed gehad en of zij hun pogingen hebben gestaakt is mij niet bekend. Dat niet alleen de import van het Indische fruit in Holland een moeilijk probleen is, hebben ook zij wel ondervonden, die poogden Hollandsch fruit in Indië te importeeren. Een partij peren o.a. in het laatst van 1928 naar Indië gezonden, werd bij aankomst door den gouvernementskeuringsdienst ongeschikt voor consumptie verklaard.

Als te eeniger tijd de omstandigheden gunstiger worden, als het mocht gelukken het Indische fruit in goeden toestand aan te voeren en de handel zich bereid toont de actie weer te beginnen, dan zullen Tuinbouw te Buitenzorg en het koloniaal Instituut ook zeker weer alle medewerking verleenen."

De Oud Indisch gasten prefereeren Hollandsch fruit.

De heer H. C. Ruhe, voorzitter der Amsterdamsche Federatie van Groot- en Kleinhandelaren in aardappels, groenten en fruit, welke indertijd ook haar krachtigen steun heeft verleend om de proefnemingen te doen slagen, was niet hoopvol gestemd omtrent de toekomst van den Indischen fruitverkoop. „Bij het Indische publiek in Holland is er bitter wenig interesse voor de vruchten van het land waar men zoo lang heeft gewoond en bij het Hollandsche pubiek willen de Indische vruchten er niet in. Men heeft er, bij den overvloed van Hollandsch fruit geen behoefte aan, aldus de heer Ruhe. Bovendien hebben de meeste een onooglijk aanzien — een sawoe-manilla ziet er uit als een aardappel — en men vindt den smaak wat vreemd.

Men vindt de Indische vruchten wel lekker maar alleen voor een enkelen keer.

— Wij hebben moeite gedaan ze er in te krijgen, veel steun ondervonden van de groote Stoomvaartmaatschappijen en van het Koloniaal Instituut. Wij hebben ze gratis weggeschonken, verkocht tegen den kostprijs, ja zelfs daar beneden, maar het is niet gelukt.

— En als men nu de vruchten geheel vrij van bederf kon overbrengen?

— Och daar ligt het hem niet aan, de vruchten, die wij ten verkoop kregen waren goed, maar ik zou het niet aandurven ze voor eigen risico te importeeren.

Ook de heer M. Cortissos zei dat de in Holland wonende Indische menschen weinig belangstelling toonden voor het Indische fruit. Over den smaak was men wel tevreden. In 1928 had de heer Cortissos voor eigen rekening geïmporteerd, maar daarop een niet gering percent verloren wegens onvoldoenden afzet. Toen vond hij dat er met practische reclame wel wat te bereiken viel. „Maar", aldus de heer Cortissos, „reclame kost geld, dat heb ik ondervonden bij mijn pogingen, die ten slotte zijn geslaagd, om den banaan er in te krijgen.

Ik heb daarom pogingen aangewend bij de Stoomvaartmaatschappij Nederland, evenzeer belanghebbende bij den import van Indisch fruit, om haar te animeeren zich geldelijk te interesseeren voor een door mij op touw te zetten reclame-campagne. Maar de maatschappij wilde dat niet. Als de moeilijkheden met het transport nog eens worden overwonnen, als het dus nog eens gelukken zal gezond Indisch fruit aan te voeren en men er van andere zijde eens wat geld aan wil spendeeren, dan wil ik er mijn schouders wel onder zetten om te probeeren ook dit fruit er bij het Hollandsche publiek in te brengen."

De Verkeersstremming van de S.S.

De verkeersstremming zal vier dagen duren, meldt Aneta. De Eendaagsche naar Soerabaja volgt de gewone route met overstappen bij de stremming. De route naar Batavia is als die gisteren werd aangegeven.

Beschadigde Schroef.

De *Bontekoe* van de K.P.M. is bij het vertrek van Medan naar Batavia door een hevige windvlaag tegen den kademuur gedreven, waardoor de schroef verbogen werd. De reparatie zal te Batavia plaats hebben.

STADSNIEUWS.

POST EN MAIL.

Luchtpost voor Palembang.

Op Donderdag 6 Februari 1930 a.s. zal een luchtpost voor Palembang gesloten worden.

Laatste lichting van de aangeteekende stukken Woensdag 5 Februari ten 6 n.m.

Laatste lichting van gewone stukken Donderdag 6 Februari 1930 ten 6 u. v/m.

Belgisch Consulaat.

De Belgische consul-generaal, de heer G. van Schendel, vertrekt Woensdag a.s. per *J. P. Coen* met verlof naar Europa. De heer Raymond Herremans zal zijn functie waarnemen tot zijn terugkeer, die vermoedelijk in het einde van dit jaar vallen zal.

Bescherm de jeugd!

Een lezer schrijft ons:

Na het vreeselijk ongeluk, enkele dagen geleden hier ter stede (Parapatan) twee schoolkinderen overkomen, en na een mededeeling in Uw blad, dat op een der scholen aan de kinderen (der hoogste klas) les wordt gegeven over de verkeersregelingen, trof mij dezer dagen in het tijdschrift *De Kampioen* van 20 December 1929 No 51 het Hoofdartikel „Nog eens het bestaansrecht voor den voetganger".

Daarin kan men o.m. het volgende lezen:

Verkeers-onderwijs op onze scholen.

Overigens zijn wij niet zulke blinde bewonderaars van het invoeren en toepassen van steeds maar weer nieuwe wetten (of strafbepalingen)!

Telkens wanneer wij dus vernemen, van meer gemoedelijke, ja, bijna schreven wij: „onwettelijke" pogingen, ten doel hebbende de gemeenschap aan een veilig verkeer te helpen, hebben wij daaraan heel wat meer vreugd, dan een nieuwe, strenge verkeerswet, in onze „Staatscourant" afgedrukt.

In tal van steden in ons land maakt immers het verkeersonderwijs op de lagere scholen steeds meer vorderingen. In dit opzicht gaf 's Gravenhage het voorbeeld; terwijl Amsterdam en Rotterdam volgden; en vermoedelijk ook in andere steden reeds onderwijs wordt gegeven in de regels van wegenverkeer. Dit geschiedt zoowel theoretisch als practisch. In onze residentie heeft de wethouder-van onderwijs zelfs voorgeschreven, dat bij het uit- en aangaan der scholen een der onderwijzers speciaal met het oog op de gevaren van en voor het verkeer, toezicht moet houden.

Hoevele dorpen tellen wij reeds in ons land, waar de automobilist vriendelijk wordt gewaarschuwd, dat verderop een school aan zijn weg ligt; waarna hem een eindweegs verder een even vriendelijk „dank u!" wordt na-gezonden?

Op deze wijze wordt dus een deel onzer jeugd ter schole opgevoed tot bedachtzame weggebruikers."

Ter bestemder plaatse, mocht ik met groot genoegen vernemen, dat ons Onderwijsdepartement aan deze zaak reeds zijn aandacht wijdt.

Met groote vreugde zullen wij dan zeker allen t.z.t. vernemen, dat — kan het zijn spoedig! — ook hier te lande de „School" — *in al haar geledingen* — zich mede opmaakt tot den strijd voor de beveiliging van lijf en leven langs den verkeersweg.

Dat dit onderwijs dan zóó gegeven zal worden, dat het ook doordringt tot de gezinsleden en de kennissen van het kind, — daar staan èn onze School, èn het practische, algemeene belang, dat hier gediend wordt, borg voor!

BIOSCOPEN.

Deca-park.

Wat een Nacht! is het verhaal van een sensationeel krantenartikel, stampvol met onthullingen, dat echter slechts gepubliceerd kan worden, als de redactie van het betrokken blad voldoende bewijs in handen heeft om de onthullingen te staven. Dat bewijs is er in den vorm van een chèque, die een verslaggever van het blad zijn chef in handen speelt. Maar als het artikel eenmaal is gepubliceerd, raakt de redactie de chèque weer kwijt en de verslaggever krijgt een flinke tik tegen zijn hoofd. Nog erger, de chèque wordt vernietigd.

Er is echter nog een vrouwelijke verslaggever, die nog nimmer iets anders gepresteerd heeft, dan haar mannelijke collega's in den weg loopen, en die zorgt voor een nieuw bewijsmiddel. Een gevaarlijk karwei met humoristische momenten, om de spanning te breken, zooals men dat noemt. Spannend is deze film zeker en grappig eveneens. Neil Hamilton en Bebe Daniels zijn de reporters in kwestie.

Dr. J. Eggink.

Naar wij vernemen is de bekende dierenarts, dr. J. Eggink geslaagd voor het examen van tandarts aan de Geneeskundige Hoogeschool te Batavia.

Onze gelukwenschen!

Maranatha-Stichting.

Morgenochtend wordt de Maranatha-Stichting van de Indische Advent-gemeente, omvattende een H. I. S., een polikliniek en een tehuis voor armen en wezen op Kramat 174 geopend.

Niet uitgekeken.

In de Struyswijkstraat reed een Inlander met zijn fiets een Inlandsch meisje aan. Het kind moest met inwendige kneuzingen in de C.B.Z. worden opgenomen. Den wielrijder treft geen schuld: zijn slachtoffer stak den weg over zonder eerst te hebben uitgekeken.

Ondergraving.

Bij een Inlander op Paal Merah heeft een ondergraver zijn slag geslagen: hij verdween met een buit van 50 gulden aan lijfgoederen.

Catalogi Odeon platen.

Onze lezers hebben onlangs tegelijk met de krant een catalogus van de N. V. Piano Muziek en gramofoonhandel ontvangen. De directie daarvan deelt ons mede dat thans de catalogus voor Februari bij haar gratis verkrijgbaar is. Zij bevat een groot aantal bekende en meer moderne muzieknummers.

Ned. Ind. Natuurhistorische Vereeniging.

De jaarlijksche algemeene vergadering dezer vereeniging is jongstleden Zaterdagavond gehouden. Uit het jaarverslag van den voorzitter bleek, dat in 1929 het aantal plaatselijke afdeelingen tot 12 en het aantal leden tot boven de 1000 gestegen is.

Ook de financieele toestand stemt tot tevredenheid, waardoor de uitgave van populaire werkjes op het gebied der natuurlijke historie kan worden voortgezet. In 1930 zal een gifslangenboekje verschijnen van de hand van dr. Kopstein, geïllustreerd met foto's en een gekleurde plaat.

„De Tropische Natuur" voltooide haar achttienden jaargang en bood als steeds een keur van interessante en goed geïllustreerde artikelen.

De op Zondag vastgestelde excursie van de afd. Batavia naar Tjilintjing moest wegens het slechte weer twee weken uitgesteld worden.

R. K. Algem. Middelb. School.

Donderdagmorgen zal Mgr. S. Van Velsen, apostolisch vicaris van Batavia, het nieuwe schoolgebouw van de R. K. algemeene middelbare school afd. B. op Oud-Menteng 40 plechtig inwijden.

Wijkvereeniging De Willemskerk.

De wijkvereeniging „De Willemskerk" hield gisteren een goed bezochte propaganda-avond in de Willemskerk. Ds. Denee sprak een openingswoord, waarin hij het wijkwerk toelichtte, en daarna hield de heer J. W. de Groote een lezing met lichtbeelden over de Karakorum.

GEMENGD NIEUWS.

Een geraffineerde Oplichter!

Onze correspondent te Soekaboemi schrijft:

Eenigen tijd geleden meldden wij, dat een hadji uit Soekaradja een zevental mekkagangers heeft opgelicht en met al hun hebben en houden is vertrokken.

Een zekere hadji Ijjroëi, uit Djampang Tengah, is dezen vriend echter verre de baas!

De man is afkomstig uit de desa Tjipamingkis en daar hij nog al veel deed aan den opkoop van karbouwen en dito huiden, welke hij grif betaalde, genoot hij bij de desabevolking een zeker aanzien. Hij maakte de desalieden wijs, dat hij dit jaar naar Mekka zou gaan en stelde zijne diensten gaarne ter beschikking van eventueele medereizigers. Een 13-tal lieden gaven zich op. Al hun bezittingen werden dezen hadji ter hand gesteld, waarna hij naar Batavia vertrok om voor de noodige tickets etc. te zorgen. Met hem gingen echter ook acht van de reisgezellen die van plan waren thans reeds te vertrekken. Te Batavia aangekomen moest in een Inlandsch hotel worden overnacht, waarna de hadji naar Priok ging.

Toen hij in het hotelletje terug kwam, bracht hij elk van hen een ticket en de reispas, alsook een klein bundeltje. Dit bundeltle moch men echter niet eerder dan te Mekka open maken. De onvoorzichtige zou gestraft worden met krankzinnigheid.

De hadji ging echter niet naar Mekka en kwam in zijn desa terug. Hier vertelde hij de vijf anderen, dat hem al het geld in het hotel te Batavia was ontstolen. De Loerah, hiermede in kennis gesteld, bemoeide zich met de zaak, evenals de Tjamat. Het gevolg was een huiszoeking en spoedig bleek, dat de man een groote verzameling geheimzinnige voorwerpen bezat. Er werden gevonden een groot aantal bundeltjes met kopergeld, in doeken gewikkeld, 110 pakjes krantenpapier, uitgeknipt ter groote en in de maat van bankpapier, verder een biljet van 1000 R.M., wat opium en een aantal trommeltjes in de vorm van spaarpotten. Een steen ter groote van een vuist, in doeken gewikkeld, was zijn djimat.

De man werd direct gevankelijk naar den Tjamat van Segaranten gebracht, doch wist onderweg een lederen koffertje, in de kali Tjikaso te werpen. Deze koffer werd opgevischt en bleek.... de passen en tickets van het achttal desagenooten te bevatten.

Het onderzoek bij den Tjamat heeft thans uitgewezen, dat de man verscheidene karbouwenhandelaren had opgelicht, door hen met de krantenuitknipsels in doeken gewonden te betalen en hun voor te houden, dat dit geld na 40 dagen het drievoudige zou opbrengen zoo ze het pakje niet openden!

Naar later bleek heeft het totale bedrag dat de man op deze manier wist te bemachtigen f 6500 overschreden!

Een Brand van een Ton.

Een Anetabericht uit Medan meldt, dat een brand die op den Pasar van Bandar-poelau (Oost-kust van Sumatra) ontstaan is, twee uren duurde, en 23 kedehs en drie kamponghuizen heeft verwoest. De helft van de plaats is aldus in asch gelegd. (Waaruit blijkt dat deze niet bijzonder groot is. *Red. Bat. Nwsbl.*). De schade wordt op een ton geraamd. Blussching was niet mogelijk omdat er geen spuit was. De politie hield vier kedehbewoners aan.

Er kwamen geen persoonlijke ongelukken voor.

De Gedupeerde.

De raad van justitie te Semarang heeft uitspraak gedaan in de geruchtmakende zaak van den heer Buskop te Djokja, contra mr. Joh. Paulus, advocaat te Djokja.

Zooals men zich herinneren zal, had mr. Paulus voor een cliënt een vordering op den heer Buskop te incasseeren, welke deze laatste per postwissel voldeed, doch zonder de kosten van den advocaat daarbij te doen. Die daarom den postwissel niet accepteerde en op de eigendommen van den heer Buskop, eenige huizen, beslag legde. Waaruit automatisch een verkoop door de hypotheekhoudster, de Nilmij, volgde. Het geheel met gevolg, dat de heer Buskop straatarm werd, mr. Paulus een schorsing van den raad van justitie opliep en niet bepaald vriendelijke opmerkingen van het Hof.

Daarop zette de heer Buskop een actie in tot schadevergoeding.

In deze civiele procedure, welke — vergissen wij ons niet — anderhalf jaar heeft geduurd, is thans vonnis gewezen:

De raad van justitie vd. besloot, een commissie van deskundigen te benoemen, die de bewuste huizen zal schatten en veroordeelde mr. Paulus tot betaling van die meerwaarde boven het bedrag, dat de huizen bij de vendutie hebben opgebracht.

Verder werd mr. Paulus veroordeeld tot betaling aan de tegenpartij van gederfde huur, van nog eenige bijkomstige eischen en tot betaling van de kosten van het geding.

Advocaat voor den heer Buskop was de landsadvocaat, mr. Van der Zwaan. (*Mat*).

Agenda.

BATAVIA.

Bioscopen hedenavond.

Capitol: „Het Levende Lijk".
Globe Bioscoop: „In veil ge Haven".
Deca-park: „Wat een Nacht."

*

New Monico.

Dagelijks: Dancing, Cabaret, Restaurant.

BANDOENG.

Bioscopen.

Concordia-Bioscoop: „Het Meisje in de Pullman" en „Mijn Vriend uit Indië".
Luxor: „Lach, Clown, Lach".

CORRESPONDENTIE.

C.D.B. Tjiandjoer. — Brief ontvangen Aangevraagde nummers niet meer voorhanden. Daar U geen abonné zijt, komt Uw vraag voor behandeling in onze Juridische vragenbus niet in aanmerking.

Geboren?
Wasch baby uitsluitend met
PALMOLIVE ZEEP
omdat die zoo zacht en zuiver is.
52dag

Transport-Onderneming „Meester Cornelis"
Venduhouder & Commissionnair
TIAN BOEN HAIJ
Matramanweg 87 Telf. 390 — Mr.-Cornelis

TOKO-VENDUTIE
MAANDAG 10 FEBRUARI 1930 te
MEESTER-CORNELIS
Matramanweg 87 t/o Postkantoor Meester Cornelis.
KIJKAVOND: 3643
Zondag 9 Februari van 5—8 uur.
Goederen kunnen alsnog worden bijgebracht.

HORLOGERIE—BIJOUTERIE
Citadelweg 5 Telefoon 1803 Weltevreden
- W. ALBRECHT -
GEDIPLOMEERD HORLOGEMAKER
GROOTE KEUZE
Brillant-, Goud-, Zilverwerk en Horloges.
4di

TEL. 1911
Gebrs. HILVERDINK.
DUCO-SPUITVERVERIJ.
14di

ADVERTENTIEN.

Jenne
Onze goed geoutilleerde keuken en bakkerij zijn gereed U te leveren:
warme en koude schotels,
warme en koude puddings,
Sorbets, salades,
Aspics, taarten,
Nougats, klein gebak,
enz., enz.
Onder vakkundig Europeesch toezicht bereid.
TOKO H. JENNE & Co.
Noordwijk
3652 Tel. Wl. 2000 en 1228

„THE SAVELKOUL"
RAINCOATS & WATERPROOFS

Onze regenjassen munten uit door chique coupe en goede pasvorm.

Gabardine Regenjassen
vanaf **f 25.—**
AUG. SAVELKOUL
Tailors Outfitters
WELTEVREDEN BANDOENG
3650

Loopt U door den regen zonder paraplui? Jawel Meneer! Want ik draag een —

G. B. Borsalino fu Lazzaro & C. **HOED**

Deze houden vorm en kleur en bederven heusch niet door een regenbui. 3622

INDUSTRIAL FILM EXHIBITION.
A film, demonstrating the production of British tinplates, will be screened at Deca Park (Canadian Hall) on Friday February 7th at 7.15 p.m., Any Lady or Gentleman desirous of attending is requested to apply for an invitation to:
The British Chamber of Commerce for the Netherlands East Indies (Inc).
13 Kali Besar West Batavia.
3639 (Telephone Batavia 1363).

TOKO WASHINGTON
Pasar-Baroe 38. Tel. No. 2433 Weltevreden.
HANDEL IN:
Kantoor-, School- en Schrijfbehoeften, Parfumerieën, Toilet- en Luxe-artikelen enz. enz.
2di

HEEREN-MODE-MAGAZIJN
Toko de ZON
WELTEVREDEN — BANDOENG.
Mossant & Stetson Vilthoeden.
Moderne strooheoden.
Regenjassen Buberry.
27di

N. V. MARMARA CEMENT TEGELFABRIEK
J.S. MAUL
WELTEVREDEN, GANG BATOE
Telefoon 356 Welt.
w 18

Dr. P. VON PAJZS
Specialist voor chirurgie en urologie. Vrouwenarts. Röntgen en Orthopoedie.
Tjikini 10 — Tel. 3288 Welt.
Spreekuren: 7—9 v.m.
5—7 n.m.
133div

2de h. Goederen
Spiegel- en kleerkasten
Eet- en boekenkasten
Wasch- en theetafels
Buffetten, IJskisten
Gasfornuis en Petroleum-toestellen
Glaswerk
Houten en rottan zitjes
Spiegels, Schilderijen
Ledikanten
Babytafel en wieg
Eettafels m/stoelen
Fauteuils en Schutsels
Koperen en schemerlampen
Aquarium, Thermosflesch gr.
Motor- en gew. fietsen
Oxtant, Gramofoons
Waschtellen, Tennisschoenen
Speelgoed en Kinderwagens
Voor trouw- en andere feesten
te huur reuzen Gramofoon Orchestron Goedkooper dan orkest.
Zondag v.m. 9—12 geopend.
Centraal Warenhuis
3642 Postweg Noord 11a, Tel. 1362.

Verkrijgbaar:
Het Inlandsch Reglement
en
De Revisiebepalingen v/h Reglement op de Strafvordering
door
Mr. F. H. FOSER
bij
J. P. REGNIER & Co.
Djamboelaan 29 — Weltevreden
en bij den boekhandel. 3261

KELDER'S NACHTVEILIGHEIDSDIENST
„DE NIEUWE HERMANDAD"
kortweg genaamd
„DE NACHTWACHT"

WIJ BESCHERMEN UWE BEZITTINGEN
WELTEVREDEN — Molenvliet West 24.
Telef. Wl. 874 en 875, Telef. Tandjong Priok 60 en Bandoeng 1688.
Volvoeren alle opdrachten op Detective-Gebied.
GEHEIMHOUDING VERZEKERD (Goede wijn behoeft geen krans)
607di De Leider: W. J. f. ELDER.

WEESKAMER-VENDUTIE
op Donderdag 6 Februari a.s.
des v.m. 9 ure in het verkoop-lokaal van de Weeskamer te Batavia, Molenvliet Oost No. 7, van diverse meubilair en andere goederen behoorende tot failliete boedels: H. A. Sem, J. E. Böck, Roona & Co, en Oey Oen Koei, zooals: rottan zitje, prachtig buffet, dispens-, leg-, en spiegelkasten, eenpersoons- en kinderledikanten, rustbanken, servies- en glaswerk, schilderijen, tafels, stoelen, hand- en trapnaaimachines merk „Singer", klok merk „Junghans", galanterieën, plate lepels, vorken en messen, manufacturen, sarongs en kains etc. etc.
Te bezichtigen des ochtends vóór de vendutie.
N.B. Juweelenvendutie op 17 Februari a.s.
3645 **De Weeskamer.**

Bloemenhandel MILLE FLEURS
Tjikini 43. Tel. 185 Welt.
LEVERT BLOEMSTUKKEN IN ELK GENRE.
Beleefd aanbevelend,
Mevr. C. van RHIJN.
3538

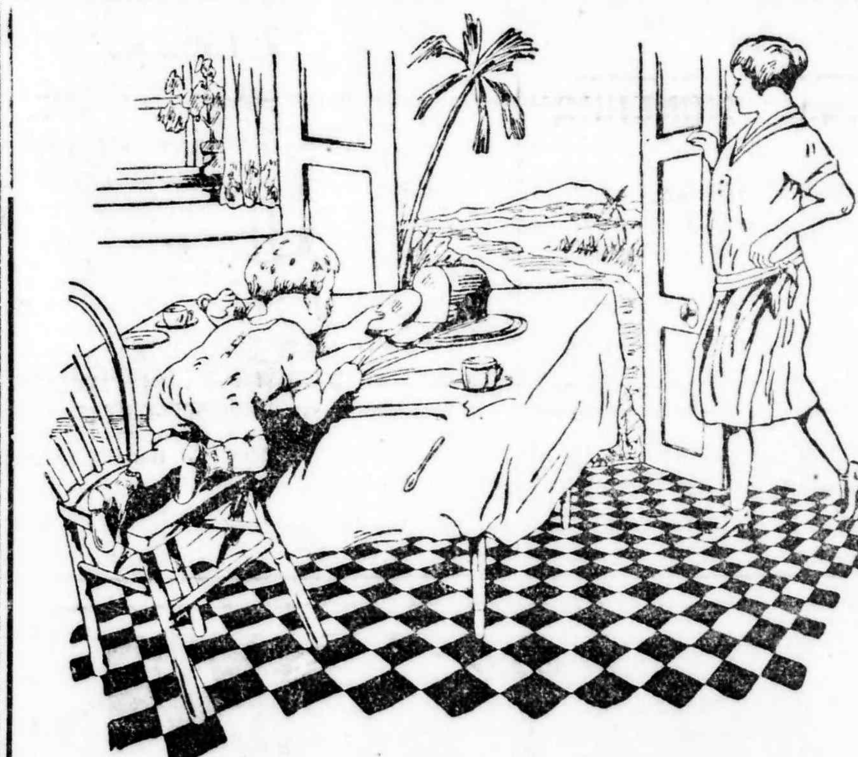
Tusschentijdsche Verkiezing Stadsgemee..teraad van Batavia.
De BURGEMEESTER van Batavia maakt bekend, dat op Dinsdag 18 Februari a.s. te zijnen kantore van 8 uur v.m. tot 1 uur n.m. kunnen worden ingeleverd opgaven van candidaten voor de tusschentijdsche verkiezing van één lid van den Raad der Stadsgemeente Batavia, behoorende tot de groep der Onderdanen-Nederlanders (vacature N. Hoekstra)
Formulieren voor de opgave van candidaten zijn kosteloos verkrijgbaar bij de eerste afdeeling der Gemeente-secretarie Eventueele stemming en herstemming zal plaats hebben onderscheidenlijk op 4 en 18 Maart a.s. 3640

N.V. „Rotterdamsche Lloyd".
Ontvangers van goederen wordt hierdoor beleefd kennis gegeven, dat het

s.s. „SITOEBONDO"
Gez. A. VERTREGT
ldo. 3 dezer uit Europa te Tandjong Priok is aangekomen en onmiddellijk met de lossing is begonnen.
Laatste claimdag 14 Februari 1930.
653 Batavia, 4 Februari 1930.
N.V. Internationale Crediet- & Handelsvereeniging „ROTTERDAM"

NEW MONICO
vraagt voor direct een geroutineerden Europeeschen
CHEF-KOK. 3649

Onze Broodbakkerij **BAKT** en **BEZORGT TWEEMAAL** per dag prima hygienisch toebereid en smakelijk
WIT-, BRUIN- en ROGGEBROOD.
Zaterdags op bestelling heerlijk Krentenbrood 3620
BROODBAKKERIJ LEROUX & Co.
Rijswijkstraat 26 WELTEVREDEN Telefoon 495.

STOOMWALSEN
TE HUUR
Laat Uw erven en toegangswegen inwalsen, vóór de natte moeson komt. 114di
Bij aanneming of per dag.
Inl. telefoon Menteng 864.

Evenals de kabar angin
plant de roem der Magneetjes zich voort. We ontvangen herhaaldelijk een Magneetje uit Singapore en dezer dagen zelfs één uit Shanghai.

Met den lezerskring van het Nieuwsblad breidt de invloedssfeer der Magneetjes zich uit.

Morgen zijn ze er weer!

Koopt bij LI LIONG HIN
Uw waren
Wat U karren-geld bespaart!
Zijn provisiën en dranken
Zijn de prijzen heusch wel waard.
Gang Kenanga zes en twintig!
(Telefonisch EEN — DRIE — TWEE),
Li Liong Hin geeft nooit deceptie
Maar stelt iedereen tevree.
3053

Bij haaruitval is het van 't meeste gewicht
er voor te zorgen, dat het bloed in voldoende hoeveelheid die specifieke voedingsstoffen toegevoerd krijgt, waaruit de haarwortels nieuwe haren moeten opbouwen. Want meestentijds wordt haaruitval slechts daardoor veroorzaakt, dat andere voor het lichaam belangrijker organen, teveel hiervan tot zich trekken.

Ook zwakke, licht scheurende nagels, teere opperhuid en zeer waarschijnlijk het vroegtijdig grijsworden zijn het gevolg daarvan. Dan baten geen uitwendige middelen en moet het tekort aan voedingsstoffen langs inwendigen weg opgeheven worden. De juistheid van deze door Prof. N. ZUNTZ voor het eerst aangetoonde feiten, wordt door de ervaring van 1000 medici bevestigd. Het volgens ZUNTZ aanwijzingen samengestelde keratin eiwitpraeparaat

HUMAGSOLAN,
is verkrijgbaar bij alle apothekers en chemicaliënhandelaren in flacons inhoudende c.a. 180 tabletten, voldoende voor een kuur van een maand
à Fl. 5.50 per flacon.
Uitvoerige literatuur wordt op aanvraag gratis toegezonden door het Hoofddepôt v. Ned.-Indië
KERKHOFF & Co.
Chineesche Voorstraat 17, SOERABAIA.
Waar niet verkrijgbaar, franco toezending na ontvangst van postwissel à f 6.25. 3625

Vraagt naar de merken
Amsterdamsche Bank
en
Spatram.
De alom bekende Sigaren
van
SPAAN en BERTRAM SIGARENFABRIEKEN
Amsterdam.
Importeurs: **L. E. JANSEN & Co., Weltevreden.**
94di

ABONNEMENTSPRIJS:
ƒ 7.50, fr.p.p. ƒ 9.—, buiten Ned.-Indië ƒ 12.50 p. kw.

ADVERTENTIE-TARIEF:
1—25 woorden ƒ 3.75, elke 5 woorden meer ƒ 0.75.
Regeltarief ƒ 0.50 per regel.

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN

TWEEDE BLAD

Directeur: G. MOLENAAR

UITGEEFSTER:
N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.
BUREAUX:
Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON:
Welt. 2886, 2887 en 2888
(Wisselbord).
Na 5 uur 's midd. Welt. 429

HANDEL EN NIJVERHEID.

Amsterdamsche Beurs.

Slotkoersen (*Eigen Dienst*)

	3 Febr.
H.V.A.	578
Kol. Bank	224
Handelsbank	160
Certif. N. H. Mij.	175
„ N. I. Escompto Mij.	90
Kon. Olie	401
6% Indië 1922	102
Ned. Scheepv. Unie	190
Lindeteves	152
K. P. M.	224
Deli Spoorweg Mij.	205
Java China Japan Lijn	104

Slotkoersen (*Aneta*).

	1 Febr.	3 Febr.
Javasche Bank	—	312
Amsterdamsche Bank	191	—
Twentsche Bank	—	138
Incasso Bank	123	—
N.I. Escompto Mij. cert.	89	89
Certif. N.H.M.	175	175
Handelsbank	159	159
Koloniale Bank	223	222
Scheepvaart Unie	189	189
Kon. Paketv. Mij.	224	220
Java China Japan Lijn	104	103
Holl. Amerika Lijn	—	40
Kon. Stoomboot Mij.	—	—
N.I. Spoorweg Mij.	219	217
Delispoor	—	204
Sem. Cher. Stoomtr. Mij.	151	150
Sem. Joana Stoomtr. Mij.	158	—
Gas Mij.	—	240
Gas Mij. Nat. Bezit	—	—
Aniem	—	—
Aniem Nat. Bezit	—	—
Internatio	263	262
Lindeteves	152	151
Maintz en Co.	140	—
Philips	496	483
Margarine Unie	—	349
v. Berckels Patent	—	179
A. K. U.	—	—
Hollandsche kunstzijde	94	—
Koninklijke Olie	400	400
Tarakan	360	—
Alg. Exploratie Mij.	—	194
Handelsverg. „Amsterd."	582	577
Cultuur Mij. „Vorstenl."	154	153
Suiker Cultuur	—	225
Suiker Unie	259	—
Poerworedjo	66	66
Java Cultuur Mij.	—	404
Amsterdam Rubber	169	168
Soerowinangoen	—	185
Basilam	—	81
Sumatra Rubber	131	—
Bandar Rubber	—	—
Deli Batavia Rubber	99	—
Kedeng Lemboe	—	215
Malabar	—	365
Gedeh	—	—
Deli Maatschappij	—	352
Senembah	—	—
Deli Bat. Tabak Mij.	380	—
Cultuur Mij. de Oostkust	—	92
Simau	—	625
Redjang	126	126
Billiton B	—	—
Singkep Tin A	—	—
Boeton	—	—
Java Sum. Handel Mij.	—	96

*

Markt lusteloos op lagere prijzen.

Bataviasche Beurs.

(*Nadruk Verboden*).

Nabeurs op 3 Febr.

Amst. Bank	193
Escompto certif.	90
Band. Kinine	300½
Simau	639½ 640
Cities Service	30 doll.
Hotel des Indes	145
6% Oblig. Hotel des Indes	100¾
4½% „ Ind. L. '26	96½

Afgedane Fondsen op 4 Febr.

	Openingsk. laagste	Openingsk. hoogste	Slotkoersen laagste	Slotkoersen hoogste
Javasche Bank	313	313	—	—
Lindeteves	149¼	149¼	—	—
Band. Kinine gew.	300½	300½	—	—
K. P. M.	221¾	22¾	—	—
Deli Spoor	203	203¼	—	—
Simau	638	638	638	638
Redj. Lebong	126¼	126¼	126	126
Expl. Mij. N.-I.	245	245	—	—
Kon. Olie	399	399	—	—
5% Oblig. Ind. L. '15	100½	100½	—	—
6% „ Doll. L. '22 A	101¾	102	—	—
„ „ à 500	102	102	—	—
6% „ Doll. L. '22 B/C	101¾	101¾	—	—
5% „ Ind. L. '23 A	100½	100¾	—	—
4½% „ Ind. L. '26 A/B	96¼	96½	—	—
4½% „ Gem. Soer. à f 500	94	94	—	—
5% „ Gebeo	99½	99½	—	—
5½% „ id.	101	101	—	—
6% „ Hot. des Indes	100¾	100¾	—	—
6% Pbr. Java Hyp. Bank	103½	103½	—	—
Sem. Stb. Pr. Veer	221	224	—	—
Stroohoeden Veem	125	125	—	—
Amst. Rubber	167¼	167¼	166½	166½
Preanger Hotel	100	100	—	—
Java Sum. Hd. Mij	94¼	94¼	—	—
Handelsbank	—	—	160	160
Sem. Cher. Tr.	—	—	149	149
5% Oblig. Ind. L. '16	—	—	100½	100¾
6% „ Pr. Hotel	—	—	100	100

Fondsen waarvan geen afdoeningskoersen op 4 Febr. '30.

	Vraag	aanbod
Cert. N. H. M.	173	176
Handelsbank	157½	160
Kol. Bank	218	221¾
Escompto cert.	89	91
H.V.A.	570	580
Internatio	260	—
Bandoeng Kinine pref.	142½	146
Unie	188	188½
Japanlijn	103	105¾
N. I. Spoor	215	219
Sem. Cheribon Tr.	148	149
Sem. Joana Tram	—	158½
Serajoedal Tram	—	160
Poerworedjo	62½	67
Holland Siam	75	85
Aimem	—	460
Tarakan	360	—
Cities Service Coy.	30½	31 doll.
Gas Nat. bezit	240	—
Solo Electr. Mij.	345	—
Gebeo	210	215
Sum. Electr. Mij.	—	115
Bali en Lombok Elec. Mij.	115	120
Rembang Electr. Mij. n.e.	—	110
5% Oblig. Ind. Leen. '15 à 500	100½	—
5% „ „ '16	100½	100¾
5% „ „ 17	100½	—
4½% „ Ind. L. '26 A/B à 500	93¾	—
4½% „ id. '29	96½	96¾
5% „ Gem. Semarang	98	—
5% „ Gem. Cred. Bank	—	98
5½% „ Gem. Palembang	—	99
6% „ Pr. Hotel	95	101
6% Pdbr. N.I. Hyp.Bank à 500	100	101
6% „ Boek. Lambassa	—	97
Vergde Pr. Veren	—	130
Tegalsch Pr. Veer	270	283
Hotel des Indes	143	—
Maintz en Co.	140	—
Visser en Co.	55	80
Batavia Veem	68	—
Artana	—	290
Gandasoli	150	—
Koebang Kangkoeng	—	100
Malabar	355	365
Michiels Arnold.	236	—
Moeara Laboe gew.	—	102½
Moeara Laboe pref.	—	110
Oeloehmanah gew.	15	25
id. pref.	100	—
Pangledjar	—	650
Papandajan pref.	70	—
Perbawatie	195	210
Sitiardja	150	—
Taloen	3 0	330
Wanasoeka	—	290

*

Onze beursmedewerker meldt:

De stemming was bijzonder lusteloos. Nauwelijks viel er iets te doen. De mijnbouw-afdeeling was flauw. Redjang en Emni moesten een veer laten, terwijl ook Simau zwakker was. Gevoelig lager waren Sem. St. Prauwenveer welke met een enkel stukje met 224 openend, tot 220 aanbod terugliepen. Rubber luier, Amsterdam rubber sloot 166½. Leeningen prijshoudend, van de niet officiëel genoteerde fondsen deed Exploratie 192½—193.

Wisselkoersen.

	Factorij.	Escompto Mij.	Handelsbank.
T. T. A'dam	100¼	100¼	100¼
Zicht A'dam	100	100	100
2 m/d A'dam	99¾	—	—
3 m/d A'dam	99⅜	—	—
4 m/d A'dam	99⅛	—	—
6 m/d A'dam	98⅝	—	—
T. T. Londen	12.15	12.15	12.16¼
Zicht Londen	12.12½	12.12½	12.13¾
30 d/z Londen	12.08⅜	—	—
3 m/z Londen	12.—	—	—
T. T. Australië	11.98½	11.95	11.95
Zicht Australië	11.95	11.92½	11.92½
T. T. Amerika	2.50	2.49¾	2.50
Zicht Amerika	2.49½	2.49¼	2.49½
T. T. Frankrijk	10⅛	10⅛	10⅛
Zicht Frankrijk	10	10	10
Zicht België (Belga)	35	35	35
T. T. Duitschl.	59⅞	59⅞	59⅞
Zicht Duitschl.	59¾	59¾	59¾
Zicht Zwitserl.	48½	48⅜	48½
Zicht Italië	13⅜	13⅜	13⅜
Zicht Stockholm	67¼	67	67¼
Zicht Oslo	67	67	—
Zicht Kopenh.	67	67	67
T. T. Calcutta	91	—	—
T. T. Bombay	91	—	—
T. T. Madras	91	—	—
T. T. Colombo	91⅛	—	—
T. T. Rangoon	91⅛	—	—
T. T. Japan	1.23½	1.23½	1.23½
Zicht Japan	1.23¼	1.23¼	1.23¼
Zicht Manilla	1.25	1.24½	1.24¾
T. T. Hongkong	1.00	1.01	1.01
T. T. Shanghai	1.23	1.24	1.21¼
T. T. Amoy	95	—	88¼
T. T. Singapore	1.40⅝	1.40⅝	1.40⅝
T. T. Br.-Indië	—	91	90⅞

Batavia, 4 Jan. '30.

Amsterdamsche Wisselkoersen.

(*Aneta*).

	1 Febr.	3 Febr.
Prolongatierente	3	3
A'dam-Java	99 3/16	99¼
A'dam-Londen	12.12 7/16	12.11¾
A'dam-New-York	2.49¼	2.49⅛
A'dam-Parijs	9.77⅞	9.77½

Officiëele Producten-Noteeringen.

Opgave van de producten-noteeringen der Handelsvereeniging Batavia en de Ned. Ind. Ver. v/d Rubberhandel, loopende van 3 Febr. '30 12.30 u. n. m. tot 4 Febr. '30 12.30 u. n. m.

	gedaan Zaterdag	heden	laatste vraag	laatste aanb.
Rubber (per ½ K.G.) Java-Std.-Sheets Febr.	—	—	38½	—
Java-Std.-Crepe Febr.	—	—	39¼	—
Palembang Robusta koffie (per 100 K.G.) E K. Bat. Febr./Maart	—	47	47	47¾
Maart/April	—	47	47	47¾
F.O.B. Palembang, Febr./Maart	—	—	—	49⅜
Zwarte Lampong Peper.- (per 100 K.G.) E.K. Bat. Febr.	—	—	105¼	—
Febr./Maart	106¾	—	105¼	—
Maart	106¾	—	—	—
Witte Muntok Peper. (per 100 K.G.) E. K. Bat. Febr.	—	145¾	144¼	145¾
Febr/Maart	—	145¾	144⅛	145¾

Productenmarkt Batavia.

Rubber smoked sheets en crepe f 0,38½ vraag, f 0,38¾ aanb.

Palembang Robusta Febr./Apr. f 29.— ged.

Citronella-olie Juli Dec. f 2.85 aanbod.

Peper-Lampongs Febr./Mrt. f 64½ vraag, f 67,— aanbod.

Peper-Muntok Febr./Mrt. f 90.— ged.

Rubber-Noteeringen.

(*Reuter's Handelsdienst via Aneta*).

Singapore.

	3 Febr. 10 u. v.m.	4 Febr. 10 u. v.m.
Sheets spot	25	24½
Crêpe spot	25	24½
Sheets Mrt.	25¾	25½
„ Apr./Juni	27	26½
„ Juli/Sept.	28	27½
Medium blankets Febr./Mrt.	21½	21½
Remilled native rolled bark Febr./Mrt.	14	13¾

Heden opende de markt lusteloos.

Londen.

		1 Febr. open. not.	1 Febr. slot not.	3 Febr. open. not.	3 Febr. slot not.
Sheet spot	koop.	7 9/16	7 9/16	7 9/16	7½
	verk.	—	7⅝	—	7 9/16
„ Mrt.	koop.	—	7 11/16	—	7⅝
	verk.	—	7¾	—	7 11/16
„ Apr./Juni	koop.	—	7 13/16	—	7 13/16
	verk.	—	7⅞	—	7⅞
Crêpe spot	koop.	—	7⅜	—	7 5/16
	verk.	—	7½	—	7 7/16

De markt opende prijshoudend en sloot zeer kalm.

New-York.

		1 Febr. 4 u. n.m.	3 Febr. 4 u. n.m.
Crêpe spot	koop.	15½	15½
Sheet spot	koop.	15	14¾
	verk.	15¼	15
„ Mrt.	koop.	15¼	15
„ Apr./Juni	koop.	15⅝	15⅜
	verk.	15⅞	15⅝

Markt willig en zeer kalm.

Slotnoteeringen.

		1 Febr.	3 Febr.
Sheet spot	koop.	—	14⅞
	verk.	—	15⅛
Apr./Juni	koop.	—	15½
	verk.	—	15¾

De markt sloot kalm.

Peper-Noteeringen.

Londen.

	1 Febr.	3 Febr.
Zwarte Singapore cif. Londen Jan./Mrt.	11¾ verk.	11¾ verk.
Witte Muntok cif. Londen Mrt./Mei	16¼ verk.	16 ged.
Zwarte Lampong cif. Londen Mrt./Mei	11⅛ verk.	12 ged.

Tin-Noteeringen.

Singapore.

	1 Febr.	3 Febr.
Verkocht	300 tons	175 tons
Prijs (per picol)	90½ doll.	93 doll.

Londen.

3 Febr.

Slottransacties in den namiddag:

Ready per ton (standard)	175⅜ pd.st.
3 mds. levering	178¼ pd.st.

New-York.

1 Febr.	3 Febr.
39⅛ doll.	38⅞ doll.

Markt prijshoudend.

Copra.

Londen.

3 Febr.

Febr./Mrt. 22 pd.st. 8 sh. 9 d. ged.

's Lands Caoutchoucbedrijf.

(*Oogstopgave in halve Kilogrammen*).

Ondern.	Oogsttax. '29 in halve K.G.	Dec. '29. Oogst.	tot ultimo
Tjikoempaj	1.050.000	80.660	912.632
Merboeh	1.200.000	100.000	1.115.220
Kalitelo	550.000	50.200	535.700
Balong	990.000	95.000	1.052.000
Vada	480.000	47.440	508.040
Boewaran	670.000	48.060	555.5 6
Blimbing	520.000	41.180	446.280
Soebah	600.000	50.640	546.240
Tretes	640.000	43.740	594.3:0
Kroempoet	870.000	63.2 0	793.420
Serpong	610.000	63 700	646 060
Langsa	600.000	59.700	576.596
Tjipetir	460.000	42.440	465.280
	9.240.000	785.960	8.747.244

Ultimo Dec. '29.

Ondernemingskosten	per ½ K.G. f 0,206
Directiekosten	„ ½ „ „ 0,013
Afschrijving op Gebouwen, Machinerieën, en Inventaris	„ ½ „ „ 0,032
Netto kostprijs inclusief afschrijving op: Gebouwen, Machinerieën en Inventaris	per ½ K.G. f 0,251

De Beurs te Londen.

LONDEN, 30 Jan. (*Reuter's Handelsdienst via Aneta*). De Effectenbeurs was stil, met uitzondering van een weinig handel in mijnbouw aandeelen en in eenige internationale waarden. Toch heerscht een bevredigend vaste stemming Goud gerande waarden waren iets williger. Britsch-Indische fondsen thans in kalme stemming na een scherpe reactie op de geruststellende verklaring van het ministerie voor Britsch-Indië. Europeesche en Chineesche uitgiften vast. Japansche obligaties kalmer.

De Britsche industriëele fondsen waren onzeker met kleine fluctuaties in Kunstzijde en Textielwaren in afwachting van de komende ontwikkeling van den handel. Tabaks-fondsen waren rustig en kabel en Draadlooze zwakker; Olie en Rubbers vrij vast.

De buitenlandsche koersen. De aandacht was voornamelijk gevestigd op Spaansche peseta's welke wat aantrokken doch met onregelmatige fluctuaties. De andere koersen, na algemeen ten nadeele van het pondsterling te zijn geweest, namen een gunstiger wending, voornamelijk Fransche francs na de verlaging van het Fransche disconto. In de New-York Sterling-Koers kwam weinig verandering. Chineesche koersen waren flauw, terwijl de Yen vast was.

LONDEN, 30 Jan. (*Reuter's Handelsdienst via Aneta.*)

	vorige not.	30 Jan.
Chinese 5% reorganisation Gold Loan 1913, (Londen uitgifte)	61¼ p.s.	61¼ p.s.
Hongkong & Shanghai Bank (Londen Register)	115 „	114 „
Chart. Bank of I.A. & C.	17¼ „	17 „
Mercantile Bank of India, „A" aandeelen	28¾ „	28¾ „
Gula Kalumpong Rubber Estates, Ltd.	23,6	23/6
British-American Tobacco Ltd. gewone aandeelen (geregistreerd)	114/4½	114/4½
„Shell" Transp. & Trading Co. (ger.) (verk.)	95/7½	95/7½
P. & O. Steam Navigation Co., deferred	50/6	50/—
Rubber Plantation Investment Trust 1 pd.st. aandeelen	35,6	35,9
Chinese Gold 4% Loan, 1895	97¼ p.s.	96¾ p.s.
Shanghai—Nanking Railway, 5% Bonds	60½ „	60 „
Consols	54	53⅞

De Bank van Engeland.

LONDEN, 30 Jan. (*Reuter's Handelsdienst via Aneta.*)

Toe- en afvoer van Goud.

	Toevoer	Afvoer
Vrijdag, 24 Jan.	23.000 pst.	—
Zaterdag 25 „	—	116.000 pst.
Maand. 27 „	—	2.000 „
Dinsdag 28 „	—	653.000 „
Woensd. 29 „	—	1 1.000 „
Dond. 30 „	—	204.000 „

	vorige week pd.st.	deze week pd.st.
Openbare deposito's	29.200.000	14.600.000
Andere deposito's	96.000.000	103.500.000
Regeerings Obligaties	57.700.000	54.300.000
Andere Obligaties	20.700 000	19.500.000
Bankbilj. en specie	61.900.000	62.400.000
Tot. Muntmateriaal	151.400.000	150.400.000
Zilverbons in omloop	346.400.000	348.000.000
Verhouding reserve tot uitgifte	51.56%	52.86%

De Bank van Frankrijk.

PARIJS, 30 Jan. (*Reuter's Handelsdienst via Aneta*). Het verslag van de Bank van Frankrijk over de afgeloopen week vermeldt een totaal bedrag van 68.375.000.000 francs aan bankbiljetten in omloop, hetgeen 313.000.000 francs minder is dan in de daaraan voorafgaande week.

De Katoenmarkt.

LIVERPOOL, 30 Jan. (*Reuters Handelsdienst via Aneta*).

	vorige not.	30 Jan.
Egyptische Katoen Sakellaridis, katoen spot, pence per lb.	14.40	14.35

IJzerindustrie-besprekingen.

DEN HAAG, 3 Febr. (*Aneta*). Te Parijs werden tusschen Fransche, Duitsche ijzerindustriëelen besprekingen gevoerd, welke geslaagd heeten.

De Zilvermarkt.

BOMBAY, 30 Jan. (*Reuter's Handelsdienst via Aneta*) Er bestond weinig fluctuatie in de noteeringen. De stemming was rustig en prijshoudend. De afname bedroeg 120 staven.

	vorige not.	30 Jan.
Spot	48—02	47—10
18 Febr. Settlement	47—01	46—11
19 Maart „	46—11	46—07

LONDEN, 30 Jan. (*Reuters Handelsdienst via Aneta*). De firma Mocatta en Goldsmid meldt: Britsch-Indië ging voort zilver te koopen voor verscheping doch tegenover deze aankoopen werden verkoopen op termijn gesteld.

China was op lager peil in verkoopende lijn. Voor dichtbij-levering werd zilver in groote hoeveelheid voor New-York aangeboden. De Chineesche Nieuwjaars-dagen vangen heden aan en waarschijnlijk zal er daarom geen handel zijn van die zijde voor 4 Febr. Heden in verband met het vertrek van den stoomer naar Britsch-Indië op morgen, 31 Jan., voorziet de firma Mocatta en Goldsmid geen leven op de markt gedurende de komende dagen.

Rubberuitvoer.

(*Van Hooglandt & Co.*)

Singapore, 27 Jan. De vergelijkende uitvoercijfers zijn als volgt: *British Malaya*: 577.202 ton gedurende 1929. 408.693 ton gedurende 1928.

Bovengenoemde cijfers hebben betrekking op den *bruto* rubberuitvoer, dus met inbegrip van de geïmporteerde vreemde rubber uit Ned. Indië French Indo-Chine, Sarawak, Siam, enz.

Ned. Indië. 292.960 ton gedurende 1929. 267.254 ton gedurende 1928.

De uitvoer van natte bevolkingsrubber, welke in deze cijfers is begrepen, bedroeg ongeveer 120.000 ton voor het afgeloopen jaar, vergeleken met 110.000 ton voor 1928.

Ceylon. 88.155 ton gedurende 1929. 63 378 ton gedurende 1928.

Productie. De productie van bovengenoemde gebieden voor het jaar 1929 kan ons inziens worden aangenomen op:

425.000 ton voor British Malaya
85 000 ton voor Ceylon
255.000 ton voor Ned. Indië, waarvan:

ondernemingsrubber	150.620 ton
natte bevolkingsrubber herleidt in droog	83.040 ton
droge bevolkingsrubbber	21.340 ton
totaal Ned. Indië ± droge rubber.	255.000 ton

De Rubbermarkt.

NEW-YORK, 30 Jan. (*Reuter's Handelsdienst via Aneta*). Er bestond weinig handel, doch de markt bleef in een vaste lijn, niettegenstaande gebrek aan belangstelling.

Berichten uit Akron melden, dat de meeste banden-fabrieken voorzichtig inkoopen, in afwachting van de ontwikkeling der situatie.

De omzetten op de buitenlandsche markten waren gering en betroffen voornamelijk inferieure soorten:

Vrijdag	24 Jan.	506 partijen
Zaterdag	25 „	128 „
Maandag	27 „	681 „
Dinsdag	28 „	116 „
Woensdag	29 „	108 „
Donderdag	30 „	120 „

De Fransche Export.

De secretaris van het „Syndicat général industrie cotonnière française" gaf Zaterdag j.l. een overzicht over de export van textielwaren in het afgeloopen jaar. Onze uitvoer, zeide hij, werd gekenmerkt door een aanmerkelijken achteruitgang als gevolg van het Centraal Europa. Gedeeltelijk werd deze achteruitgang gecompenseerd door de vermeerdering van den uitvoer van textielwaren naar de Koloniën.

Mijnbouw-Rapporten.

Mijnbouw Mij. Simau.

Volgens een van Lebong Tandai ontvangen telegram, dd. 3 dezer werden gedurende de maand Dec. '29
7346 tons erts vermalen (12,82 dwts. goud p. ton. van gemidd. (175,20 „ zilver id.
3140 tons sands
3882 tons slimes en
251 tons concentraten behandeld.

Geëxtraheerd werden:
door amalg. ca. — ozs. gd. en ca. — ozs. zilv.
uit de sands „ 1122 „ „ „ „ 18306 idem.
uit de slimes „ 1389 „ „ „ „ 28193 idem.
uit de conc. „ 2770 „ „ „ „ 25056 idem.

Tot. ca. 5281 ozs. gd. en ca. 71555 ozs. zilv. ter gezamenlijke waarde van ± f 345.000,—

Bovenstaande taxatie is gebaseerd op een zilverprijs van f 1,10 per ons.

De Bedrijfskosten over Dec j.l. bedroegen ± f 160.000,—
terwijl voor montage werd uitgegeven „ f 5.000,—
en voor prospecteeren der nieuwe vergunningen „ f 1.000,—

De intusschen gerealiseerde Jan./Sept. '29 producties leverden een surplus op van ± f 20.000,— boven de vroeger door ons gepubliceerde taxaties.

Eene opgave der ertsreserve volgt later.

***

Mijnbouw Mij. Redjang Lebong.

Volgens een van Lebong Donok ontvangen telegram dd. 3 dezer werden gedurende de maand Dec. '29
9000 tons erts vermalen (5,58 dwts. goud p. ton van gemidd. (59,— „ zilv. idem
2320 tons sands en
6750 „ slimes behandeld.

Geëxtraheerd werden:
door amalg. ca — ozs. gd. en ca — ozs. zilv.
uit de sands „ 748 „ „ „ „ 3309 idem.
uit de slimes „ 1666 „ „ „ „ 11080 idem.

totaal ca 2414 ozs. gd. en ca. 14389 ozs. zilv. ter gezamenlijke waarde van ± f 138.000,—

Bovenstaande taxatie is gebaseerd op een zilverprijs van f 1,10 per ons.

De bedrijfskosten over Dec. '29 bedroegen ± f 128.000,—
terwijl voor prospecteeren werd uitgegeven ± „ 3.000,—
Aan Montage werd „ „ 4.000,—

De intusschen gerealiseerde Jan./Sept. '29 producties leverden een surplus op van ± f 11.000,— boven de vroeger door ons gepubliceerde taxaties.

Eene opgave der ertsreserve volgt later.

De Kokos-cultuur.

Wij vermeldden dezer dagen in een andere rubriek de verschijning van den derden druk van het bekende werkje van de heer H R. Roelfsema onder den titel, die boven dit stukje staat. (Haarlem, Tjeenk Willink). Wij willen hier thans nog iets aanhalen uit het voorbericht van den schrijver bij dezen nieuwen druk:

„Het voorbericht, dat ik heden voor den derden druk van „De Kokoscultuur', schrijf, kan, voorzoover het de ontwikkeling dezer cultuur betreft, weinig bevredigend luiden. Thans nadat het ruim 20 jaren geleden is, dat in financiëele en in planterskringen zoo groote verwachtingen over de klappercultuur opkwamen, ben ik genoodzaakt te erkennen, dat van deze verwachtingen, althans als Europeesche cultuur, uiterst weinig is verwezenlijkt. Opbrengsten en prijzen van het product laten veel te wenschen over om tijdens het ontwikkelingsstadium van den aanplant ook maar eenigszins behoorlijk de kosten van onderhoud te dekken en zijn de boomen (eerst na een tijdperk van circa 15 jaren) tot volle ontwikkeling gekomen, dan blijft nog de vraag of de exploitatie behoorlijke winsten toelaat. In elk geval geen winsten, die het jarenlange wachten ook maar eenigermate kunnen goedmaken.

Reeds in 1921 schreef ik, op de terugreis van Indië, in een brochure getiteld: „De Tien Geboden der Klappercultuur"; „Laat ik, om terstond alle overdreven illusies omtrent de rentabiliteit van klapperplantages den bodem in te slaan, beginnen met mede te deelen, dat er in Indië geen groote cultuur bestaat, waarvan de opbrengst per bouw per jaar zoo gering is, als dit bij de klappercultuur heden het geval is."

Nu, dat is heden nog zoo en zal nog lang zoo blijven. Want hoewel de kokospalm zeer gevoelig is voor bemesting en voor vruchtbaren grond, en een groote vruchtdracht mede afhankelijk is van geselecteerde bibit van den goeddragenden moederboom, zoo is het tot heden niet gelukt voldoende kennis aangaande deze factoren te verzamelen. Proeven die hierover tot het juiste inzicht leiden, zullen bij dit gewas, geheel anders dan bij één-jarige gewassen, jaren, zelfs tientallen jaren, kunnen duren en zulke proeven zullen door den aard van haar langen duur uiterst nauwkeurig moeten worden opgezet en uitgevoerd. Waar dan ook in het tegenwoordige stadium de leidende planterskringen zich van de klappercultuur hebben afgewend, daar is zij weer overgelaten aan de ondervinding van afzonderlijke enkelingen, die niet in staat zijn waarlijk wetenschappelijk werk te leveren.

En toch is de copra een der grootste landbouwproducten door ons Indië voortgebracht.

Ik heb gemeend in het voorbericht van dezen derden druk dit waarschuwend woord aan belangstellenden te moeten laten hooren, daar ik den geest van dit werkje overigens zoo objectief mogelijk heb willen houden."

De Siemens-Leening.

Zaterdag j.l. werden de bijzonderheden gepubliceerd aangaande de leening van honderdvijftig millioen mark, ten behoeve van het Duitsche Siemens-concern, uit te geven door een New-Yorksch bank syndicaat.

De koers van uitgifte is 233 percent in den vorm van obligaties, mededeelende in den winst. Het dividend, op deze obligaties uitbetaald, zal gelijk zijn aan dat, uitgekeerd op gewone en preferente aandeelen, doch — teneinde de beleggers te vrijwaren — zal een minimum dividend van zes procent op de nominale waarden worden gegarandeerd. De Raad van Beheer van het Siemens-concern wijst er op dat door het bezit van die obligaties geen stem in het beheer wordt verkregen. Deze maatregel is genomen teneinde het beheer geheel in Duitsche handen te houden, niettegenstaande de buitenlandsche obligaties. Een tweede merkwaardige bijzonderheid is dat de leening over duizend jaar loopt, doch de obligatie-houders na vijf-en-zeventig jaar hun obligaties kunnen inwisselen, doch slechts tegen de nominale waarde. Tegelijkertijd is bekend geworden dat een groot gedeelte van deze obligaties overgenomen zal worden door het Amerikaansche General Electric-concern. De uitgifte heeft het vooruitzicht voor de spoedige totstandkoming van een electrische wereld-trust doen herleven.

Men deelt verder mede dat General Electric reeds groot belang heeft bij een ander Duitsch electriciteits-concern n.l. de Allgemeine Elektrizitätzgesellschaft, waarvan bijna een-derde van de aandeelen gecontroleerd wordt door de General Electric. Waar bovendien door Siemens reeds gedurende langen tijd vriendschappellijke relaties worden onderhouden met de Amerikaansche Westinghouse Corporation, kan een nauwe samenwerking tusschen de vier grootste electriciteits-maatschappijen ter wereld worden tegemoet gezien.

Radio-Nieuws.

Onze Luisterpost.

Phohi.

Zooals de lezer weet, hoorden wij de extra uitzending van de Phohi op Vrijdag van begin tot eind uitnemend en konden de eere promotie van Onze Prinses woord voor woord volgen.

In Madioen schijnt de ontvangst ook schitterend te zijn geweest, vandaar had men Zaterdag reeds een dankteIegram gezonden. Enkele vrienden, die in onze buurt wonen, hadden echter een minder goede ontvangst terwijl ook te Soerabaja, naar wij vandaar vernamen, niet veel is overgekomen.

Zaterdagavond was de uitzending wederom schitterend (alles was volkomen op de luidspreker te volgen) Wouter Loeb gaf zijn bekende programma en deelde het nieuws van de afgeloopen week mede.

Zondagavond zochten we op de gewone tijd, doch zonder eenig resultaat. Toen we om half tien nog eens poging deden kwam het geluid plotseling krachtig door en aan het slot van de uitzending (zij duurde tot 10.45) bleek dat er een mankement was geweest.

Maandagavond werd vrijwel precies op tijd begonnen, toen hadden we wat last van luchtstoringen, er was ook wat fading. Bovendien was de telefonie van Holland telkens vlak in de buurt, zoodat we soms midden tusschen de muziek een deel van een gesprek opvingen.

Manilla

hoorden we Zaterdagavond uitstekend (muziek) terwijl Zondag, minder goed, zang doorkwam.

Chabarowsk

kwam Zondagavond weer goed verstaanbaar door, de pauzes werden in het Duitsch aangekondigd. Maandag was de spraak ook uitstekend volgbaar. (juister gezegd hoorbaar, het is altijd Russisch).

Bangkok

hoorden we Zondagavond nog al verwrongen en met veel gekraak.

De Vereenigingen.

Batavia komt bij ons steeds hard door, Bandoeng is de laatste dagen ook weer uitstekend, terwijl Soerabaia (3 A. N. dus) met den dag beter wordt. Maandag b. v. klaagden Soerabaia luisteraars, naar de omroeper vertelde, over schor geluid. Doch wij hadden den zender toen schitterend op den luidspreker, de spraak was uitnemend, de zang kwam subliem door, slechts af en toe was de piano wat minder goed.

Kok Rijswijk

hoorden we Maandag weer uitstekend wat de muziek betreft.

Amateurs.

Onder dit hoofd hebben we twee nieuwelingen te melden.

Allereerst de uitzending van de Prot. kerk te Bandoeng, die we Zondagmorgen zeer goed konden volgen; we hadden wat last van lichte fading doch de spraak kwam duidelijk over.

Voorts hoorden we ditmaal (Zondagavond ongeveer 9 uur) zeer duidelijk het station 6 A.G. te Perth (W. Australië) De muziek hiervan hebben we al meermalen gehoord, thans werd duidelijk naam en plaats afgeroepen, de muziek kwam zeer hard door.

1 A X. hoorden we elken avond zeer hard, Zaterdag heruitzending Phohi, Zondag 1 A A. terwijl er proeven genomen worden met diverse toestellen, en Maandag weer 1 A.A. toen wij luisterden. Deze amateur is vrijwel altijd in de lucht en geeft schitterende uitzendingen.

Eenige weken geleden hebben we al eens medegedeeld, dat we door dezen amateur een uitzending van de Phohi konden volgen die we d i r e c t minder goed in ons toestel kregen!

Men wees er ons op, dat dit zeer waarschijnlijk in hoofdzaak aan ons toestel, dan wel aan ons afstemmen zal hebben gelezen. Dit is natuurlijk heel goed mogelijk, doch het feit blijft dan toch, dat we op 1 A X. wel goed (zoo men wil gemakkelijker) konden afstemmen. En in ieder geval achten wij het voor een amateur een goede prestatie.

Andere amateurs hebben we ditmaal niet gehoord. We blijven ons aanbevelen voor opgaven!

Programma's.

Bat. Radio vereeniging.

Batavia geeft, op een golflengte van 75 meter, het volgende:

D i n s d a g 4 F e b r.

7—9 Versterkt Orkest van Hotel der Nederlanden.
9—10 Het Christelijke Zangkoor.

I. a. Heilig is de Heere Zebaoth. — Dimitry Bortnianski.
b. Houdt Gij mijn beide handen met kracht omvat. — Friedrich Silcher.
Gemengd Koor.

II. Praeludium (opus 5, derde sonate). — Arcangelo Corelli.
Vioolsolo met Piano.

III. O Gottes Lamm. (Agnus Dei) — H. Roose.
Sopraansolo met Viool.

IV. a. Komt zielen, deze dag moet heilig zijn bezongen. — J. S. Bach.
b. De lofzang klinkt uit Zions zalen. — Psalm 65.

P a u z e.

V. Jesu, mein Freude — J. S. Bach.
Vioolsolo.

VI. Ich hebe meine Augen auf. — H. Roose.
Sopraansolo.

VII. a. Wie maar den goeden God laat zorgen. — Georg Neumark.
b. Avonlied. — Louise Richardt.
Gemengd Koor.

VOLKSRAAD.

2de Gewone Zitting 1929—1930.

Vergadering van Maandag 3 Febr. 1930.

V o o r z i t t e r: J.W. Meyer Ranneft.

(*Vervolg.*)

De heer K e r k k a m p meent dat het aanbevelen van candidaten voor benoeming tot regentschapsraadslid door de regenten, niet gewenscht is. Maar erger dan dit is de aanbeveling van candidaten voor het lidmaatschap voor de provinciale raden door de gouverneurs. De invloed van deze laatsten wordt daardoor te groot, vooral door de aanwezigheid van ondergeschikten van die gouverneurs in bedoelde raden.

Spr. beschouwt het in dit verband als een fout van den gouverneur van West-Java, dat hij een bepaalde, zeer geschikte, candidaat voor den provincialen raad niet aanbeval, en den schijn wekte alsof dit geschiedde, wijl die candidaat het aan het college van gedeputeerden nogal lastig had gemaakt.

Spr. bepleit dan het in grooter getale benoemen van leden van gemeenteraden, wijl bij het huidig systeem van verkiezing de minderheden niet voldoende tot haar recht komen. Dan sluit spr. zich aan bij het betoog van den heer Zuyderhoff om de verkiezing voor de provinciale raden en den Volksraad aan de gemeenteraden en regentschapsraden te ontnemen.

De heer S o e r o s o bespreekt eveneens de kwestie-Schuling. Hij sluit zich aan bij het betoog van den heer Rückert.

De heer V a n H e l s d i n g e n heeft met volle instemming het betoog van den heer Kerkkamp aangehoord over het niet aanbevelen van een bepaalden candidaat voor den provincialen raad.

Wat de instelling van kiescolleges betreft, is spr. van meening, dat voor zulk een reorganisatie van het kiesstelsel een commissoriaal onderzoek dezer materie in de allereerste plaats noodig is.

De heer A p i t u l e y bestrijdt het standpunt van den heer Ratu Langie betreffende de bestuurs-assistenten in de Molukken.

De heer B r u i n e m a n spreekt over de benoeming van gemeenteraadsleden, als correctief op de wijze van verkiezing.

Spr. bepleit indeeling van de gemeenten in districten en benoeming der eigen vertegenwoordigers door ieder district. Evenredige verkiezing daarentegen zou practisch niet goed kunnen worden uitgevoerd, wijl geen enkele partij daartoe voldoende candidaten zou kunnen aanwijzen.

Wat het benoemingssysteem betreft, wijst spr. op de recente ontevredenheid over de benoemingen voor den Prov. Raad voor West-Java. Bovendien zou de invloed der regeering daardoor nog veel grooter worden dan ze thans reeds is, hetgeen allesbehalve democratisch is.

Voorts is in de practijk gebleken, dat door combinatie van partijen bij de verkiezingen tegemoet wordt gekomen aan de onvolkomenheden van het bestaande stelsel. Dit is een soort evenredige vertegenwoordiging.

Spr. wijst voorts op de geringe belangstelling van de kiezers voor de gemeenteraden en ook op het geringe aantal candidaten dat zich voor den gemeenteraads-arbeid beschikbaar stelt.

Ten slotte sluit spr. zich aan bij de heeren Diephuis en Fruin inzake de kwestie-Schuling.

Spr. blijft aandringen op de uitbreiding van het aantal Europeesche leden voor de regentschapsraden.

De heer Z u y d e r h o f f critiseert het weghalen van assistenten-resident — in verband met de ontvoogding — speciaal uit streken waar groote Europeesche belangen hun aanwezigheid als tusschenschakel noodzakelijk maken.

Spr. sluit zich volkomen aan bij de opmerking van den heer Rückert over de leenings-circulaire der regeering.

Wat de benoeming van gemeenteraadsleden betreft, herinnert spr. aan de vroegere toezeggingen der Regeering omtrent de wijziging van het kiesstelsel. Spr. is *niet* voor benoeming van gemeenteraadsleden.

Spr. heeft alleen ernstig bezwaar tegen het feit, dat de locale raden kiescolleges zijn voor den Volksraad.

Voor verkiezingen voor den Volksraad geeft spr. de voorkeur aan rechtstreeksche individueele verkiezingen.

De heer D e H o o g spreekt ook over het benoemen van gemeenteraadsleden door de Regeering. De regeering is wat al te gretig ingegaan op deze suggestie. Vrij algemeen en in het I.E.V. in het bijzonder is men vóór het stelsel van verkiezing en tegen benoeming. Dit laatste is een terugtreden op den weg der decentralisatie.

Volgens den heer ir. de Iongh is het gehalte der leden achteruitgegaan en clique-vorming in de hand gewerkt. Maar die heer stapte over die bezwaren heen toen hij burgemeester was van Semarang.

Het groote bezwaar tegen de verkiezingen is dat „de helft plus een" den geheelen raad kan bezetten. Maar spr. wijst in dit verband op de medewerking van het I E.V. om ook andere richtingen tot uiting te brengen.

Het I E.V. acht het stelsel van benoeming van leden ongewenscht. En welk ander systeem van verkiezingen men ook zou wenschen, het I.E.V. zal er niet op achteruit gaan. Wel zullen andere partijen er nadeel van kunnen ondervinden.

De heer S u e r m o n d t acht voorzichtigheid geboden inzake de afwikkeling der bestuurshervormings-problemen door het B.B.-departement. Dit is niet de taak van B.B. alleen; het omvat de geheele regeeringstaak.

De regeling van de positie der assistenten-resident nieuwe stijl demonstreert de logheid van de centrale regeerings-organisatie.

Spr. wijst op den onbevredigenden gang van zaken in de gebieden waar de bestuurshervorming reeds tot stand is gekomen.

Spr. hoopt dat de bespreking der betreffende voorstellen in het werkcomité in Februari gereed zullen komen.

Hierna wordt gepauzeerd.

De heer S u e r m o n d t bespreekt nog eens het werkcomité. Hij meent, dat het bespreken der voorstellen voor het werkcomité door de medebestuurscommissie aanzienlijke vertraging zou brengen. Spr. komt terug op het verzoek van de vereeniging van B. B.-ambtenaren om ten aanzien van die voorstellen te worden gehoord.

De beslissing behoeft daarom niet later dan Maart of April te worden genomen.

De ass. residenten nieuwe stijl zijn geen gezags- en geen controleerende ambtenaren meer, doch een soort toezichthoudende bijloopers. Er is daarover heel wat misverstand ontstaan dat uit den weg moet worden geruimd.

Inzake de politie-leiding meent spr., dat in een samengestelde koloniale organisatie die leiding een zeer teere kwestie is, meer dan in Nederland. Uitschakeling der ass. residenten ten gunste van de regenten is onjuist. Maar ook het brengen der politie onder rechtstreeksche leiding van den Gouverneur-Generaal is niet aan te bevelen.

Het onttrekken van ass. residenten aan streken met groote Europeesche bevolking ligt naar spr.'s meening allerminst in de bedoeling der bestuurshervorming. Spr. verzet zich, evenals de heer Zuyderhoff, tegen dit vooruitloopen op de ontvoogding.

Spr. komt met nadruk op tegen de meening, dat de bestuurshervorming ten doel zou hebben het bestuur van alle landaarden in handen te leggen van Inl. bestuursambtenaren. Die bevolking maakt dit nog minder gewenscht. Die bevolking wenscht haar eigen bestuur, zooals uit tal van symptomen bij de doorvoering der hervorming blijkt. Daarvoor blijft noodig een corps Europeesche B.B.-ambtenaren.

Spr. wijst voorts op de concentratie van bevoegdheden van de residenten op de gouverneurs. Dit is een van de resultaten der bestuurshervorming geweest, welke allerminst werd verwacht. Spreker hoopt, dat voor het geval de residenties worden vergroot, ook de positie der residenten wordt hersteld.

Spr. concludeert, dat de bestuurshervorming nimmer zal slagen, indien niet in het centrum bij de regeering de wil voorzit, dat het met de concentratie ernst is.

Hiermede zijn de alg. beschouwingen over B.B. afgeloopen. De regeeringsgemachtigden zullen Dinsdag 11 dezer antwoorden.

Aan de orde is afd. V.,

Onderwijs & Eeredienst.

De heer J a h j a pleit voor allerlei onderwijsvoorzieningen ter S.W.K.

De heer V a n L o n k h u y z e n bepleit het verleenen van subsidie aan de Zeevaart Technische school der K.P.M. te Weltevreden.

De heer R ü c k e r t bepleit nog eens de spoedige verleening van subsidie aan het instituut „Theorie en Practijk" te Soerabaja.

De heer D e H o o g spreekt zijn leedwezen er over uit, dat de Regeering het rapport van prof. Schrieke over zijn reis naar Saigon niet aan den Volksraad over wil leggen. Het overbrengen van onderwijs naar de locale ressorten is daarbij een belangrijk onderwerp van studie geweest. Spr. dringt vooral daarom op publicatie aan.

Spr. bepleit voorts de zeer spoedige indiening van de ontwerp-ordonnantie voor de hoofdacte-opleiding, in verband met de subsidie hiervoor.

Dan herhaalt spr. het verzoek in het afdeelingsverslag geuit om bij de examens voor de hulpacte voor onderwijzeressen de cijfers voor wiskunde, voor haar die zich daarvoor hebben opgegeven en onvoldoende hebben gekregen, *niet* te doen meetellen.

Wat de Middelbare Technische School betreft, is het I.E.V. van meening dat die school tot stand moet komen.

Spr. sluit zich aan bij het pleidooi van den heer Van Lonkhuyzen voor de subsidie aan de zeevaart-technische cursus van de K.P.M.

De houding van de Regeering tegenover het instituut „Theorie en Practijk" is heel wat tegemoetkomender, meent spr.

Dan bepleit spr. het houden der examens eenige maanden later dan thans.

De heer R a t u L a n g i e bespreekt de onvoldoende kennis der Nederlandsche taal bij de abituriënten der Holl.-Inlandsche scholen.

De heer S a n d k u y l behandelt de voorgenomen instelling van een literaire faculteit. Spr. vraagt of de Regeering het betrekkelijke schema niet thans reeds wil publiceeren.

De heer M o c h t a r bepleit de oprichting van een H.I.S. te Pladjoe.

De heer M o n o d d e F r o i d e v i l l e bespreekt personeelsbelangen.

Spr. wijst voorts den heer de Hoog er op, dat zijn opmerkingen over de Mulo eindexamens eigenlijk gelden voor alle andere eindexamens.

Spr. protesteert tegen de uitlating van den N.I.O.G. voorzitter op het Kerst-congres over de „eigen gerechtigheid". van de geloovige onderwijzers.

Vervolgens uit spr. zijn erkentelijkheid voor de voorziening inzake verschillende verlangens van de voorstanders van bijzonder onderwijs.

Dan bestrijdt spr. de weigering der Regeering om aan de nieuwe Roomsch Katholieke Mulo te Semarang subsidie te verleenen. Het gaat juist om de belangen der kleine luyden, die hun kinderen niet naar Salatiga kunnen zenden, zooals de Regeering wenscht.

Spr. breekt hier zijn rede af.

De vergadering wordt om 1 uur 36 min. gesloten.

* * *

2de Gewone Zitting 1929—1930.

(*Vergadering van Dinsdag, 4 Februari 1930.*)

V o o r z i t t e r: J.W. Meyer Ranneft.

De v o o r z i t t e r opent de vergadering.

Aan de orde is het

Regeeringsantwoord op de Algemeene Beschouwingen over de aanvullende begrooting 1930.

De R e g e e r i n g s g e m a c h t i g d e voor A l g e m e e n e Z a k e n, de heer mr. ir. K i e w i e t d e J o n g e, spreekt een rede uit, waarvan men de hoofdzaken in ons eerste blad van heden vindt.

De R e g e e r i n g s g e m a c h t i g d e voor Financiën, de heer Van den Bussche deelt mede, dat de Regeering zich in haar antwoord wenscht te beperken.

Wat den heer Van Helsdingen betreft, wijst spr. op de uitspraak van den heer Bruineman, dat er geen reden is voor een paniekstemming. Een raming van de tinmiddelen, zooals die door den heer v. Helsdingen wordt verlangd, namelijk op grond van de marktprijzen der laatste vijf jaar, zou veel te hoog zijn geweest en wel tientallen millioenen. Het is overigens niet van beteekenis op welke wijze de berekening wordt bewerkstelligd. Ook de opmerkingen van den heer Fruin in dit opzicht, acht de Regeering voorbarig. Het is mogelijk gebleken de productie te vermeerderen. De zaak zal overigens bij de hoofdbegrooting nader onder de oogen moeten worden gezien.

De import heeft de opnemingscapaciteit van de Indische markt voor 1929 overschat, zoodat een inzinking kan worden verwacht.

Het vraagstuk van de inkomstenbelasting, welke volgens den heer Bruineman in 1929 minder snel vorderde dan in evenredigheid met de toename der bevolking kon worden verwacht, is niet zoo eenvoudig op te lossen.

Hierna wordt gepauzeerd.

Na een korte pauze wordt voortgegaan met afd. V:

Onderwijs.

De heer M o n o d d e F r o i d e v i l l e bespreekt het te late verschijnen van de onderwijsstatistieken.

Spr. wijst er op, dat de resultaten van het Hooger Onderwijs groot verschil van appreciatie geven.

Het zwakker worden van de resultaten der Techn. Hoogeschool wordt toegeschreven aan de slechtere resultaten van het H.B.S.-onderwijs.

Spr. wil een commissie om hierin te te voorzien.

In verband hiermede wijdt spr. verder uit over het middelbaar onderwijs. Het moet nu eens duidelijk blijken of met recht de staf wordt gebroken over de 5-jarige H.B.S.

Dan wijst spr. op het hooge percentage nieuw ingeschreven studenten van Inheemschen landaard bij de R.H.S. (52,3% tegen 27,3 en 36,4 bij de T.H.S. en de G.H.S.) waaruit een sterke voorkeur bij de inheemschen voor de rechtsstudie blijkt. Anderzijds blijken de Europeanen een voorliefde te hebben voor de Technische studie en de Chineezen voor de medische studie.

(*Wordt vervolgd*).

RECHTZAKEN.

De Moord in het Tjandihotel.

Aan de overwegingen van het vonnis tegen den beklaagde Van der W. is ontleend, dat de Raad van Justitie de stellige overtuiging heeft bekomen, dat beklaagde na een lang te voren, in kalm overleg opgemaakt plan daartoe, den heer Van Zuylen van het leven heeft beroofd. Dat dan ook beklaagdes verklaring, als zoude beklaagde teruggekomen zijn van een vroeger bestaand voornemen Van Zuylen te dooden en dezen slechts maar wilde verwonden volstrekt onaannemelijk is, omdat dit immers niet te rijmen valt met beklaagdes motieven voor en handelingen ter voorbereiding en uitvoering van de daad.

Noch uit het vooronderzoek, noch uit het onderzoek ter terechtzitting is gebleken van eenige omstandigheid, welke zoude wijzen op een ziekelijke storing van beklaagdes verstandelijke vermogens, toen hij het feit beging, weshalve voor de inwilliging van het verzoek van den verdediger om psychiatrisch onderzoek geen redenen bestaan.

Wat de strafoplegging betreft houdt de raad rekening met den ernst van het misdrijf, doch ook met de omstandigheden waaronder het feit is gepleegd en den ouderdom van den beklaagde.

Stranding s.s. „Reteh."

De uitspraak van den Raad voor de scheepvaart inzake de stranding van het s.s. *Reteh* der K.P.M., op de Noord-Kust der Arje-eilanden zal Maandag 10 Februari a.s. plaats hebben in het gebouw van het Hooggerechtshof te Batavia, des voormiddags 8 u. 45 m. (Aneta).

SPORT EN SPEL.

VOETBAL IN NEDERLAND.

De Competitie.

'S-GRAVENHAGE, 2 F e b r. (*Aneta*). De uitslagen van de heden gespeelde wedstrijden luiden als volgt:

Wedstrijd	Uitslag
Westen:	
Ajax — A.D.O	1—0.
Hilversum — Sparta	3—2
Excelsior — H.B.S.	3—6
Haarlem — R.C.H.	0—2
D.F.C. — V.S.V.	2—1
Stormvogels — H.F.C.	1—3
H.D.V.S. — Z.F.C.	2—6
V.U.C. — H.V.V.	4—3
Oosten:	
Z.A.C. — Enschedé	1—2
Tubantia — Haracles	0—1
Wageningen — Go Ahead	0—4
Zuiden:	
P.S.V. — B.V.V.	5—2
Wilhelmina — N.A.C.	2—5
Willem II — Roermond	2—0

SCHAATSENRIJDEN.

De Hollanders te Oslo.

'S-GRAVENHAGE, 3 F e b r. (*Aneta*). Achttien Noren en vijf Hollanders namen deel aan de internationale wedstrijden te Oslo. In het totaal-klassement deelden van der Scheer en Heiden met drie Noren de derde tot zevende plaatsen.

ROEIEN.

Raceroeien voor dames.

'S-GRAVENHAGE, 3 F e b r. (*Aneta*). De roeivereeniging Hollandia heeft besloten over te gaan tot het invoeren van raceroeien voor dames.

TENNIS.

De Dierentuin-wedstrijden.

S c h a l l i g heeft het heerenenkelspel gewonnen en daarmee den fraaien beker, dien hij na afloop uit de handen van den heer Noordhoek Hegt in ontvangst mocht nemen.

Naar onze meening heeft inderdaad de sterkste speler gezegevierd. Schallig heeft aan geen zijner tegenstanders een set verspeld. Hij had gisteren eerst den halven eindstrijd te spelen tegen S i e m, die er ondanks zijn vastheid geregeld werd „uitgeplaatst". Schallig spaarde zich eenigszins voor den eindstrijd, want D o m i n i c u s was den vorigen dag al door zijn halve finale heengekomen.

In de finale kregen wij ietwat eentonig spel te zien. Dominicus heeft veel meer aanval in zijn groundstrokes, dan Schallig en scoorde zijn punten, regelrecht met zijn drives of door Schallig zoo in het nauw te brengen, dat hij zelf kon oploopen om met volleys en smashes de rally te beëindigen. Schallig deed het wat listiger en hij liet het daarbij vooral aankomen op zijn uithoudingsvermogen, dat veel grooter is dan dat van Dominicus. Schallig wachtte totdat hij een der vliegende drives van zijn tegenstander goed lang in diens backhandhoek had geretourneerd; dan liep hij op en matte Dominicus af door middel van zijn geplaatste volleys, waarop Dominicus als een bezetene heen en weer rende. Ook scoorde hij vaak door Dominicus naar voren te halen, want deze was aan het net zwak. De taktiek van Schallig bleek juist te zijn. Toen de partij was afgeloopen, verliet hij de baan zoo frisch als een hoentje, terwijl Dominicus languit moest gaan liggen en met ijs moest worden bewerkt.

Schallig is vooral hierom een goede speler, omdat hij altijd zijn eigen spel speelt. Hij is allround. Zijn volleys zijn voor een dubbel wat langzaam, doch in een single zijn ze door hun zuiverheid zeer gevaarlijk. Slechts een speler, die even allround is als hij en hem op enkele punten overtreft, kan hem slaan. En dan is zijn uithoudingsvermogen er nog altijd. om een woordje mee te spreken. Als Schallig een partij op de lange baan schuift, is men nog niet van hem af.

De B r u y n K o p s en V a n d e r S t e u r wonnen hun afgebroken partij tegen G o b e e en d e W i t t e. De laatsten zagen zich bij 1—2 een Servicegame ontglippen. Het werd 1—3 en toen ging de set verder met de service mee; De Bruyn Kops en zijn partner behielden hun voorsprong. Zij kwamen daarna tegen K r e e m e r en L a n s d o r p en deze overwonnen hen in twee long sets. Kreemer had prachtige returns en ontwikkelde een groote snelheid aan het net. Lansdorp scoorde met zijn gestopte volleys vele nuttige punten. Zij hadden veel meer vertrouwen in elkaar dan de tegenpartij: daar tobde men over elkaars missers.

De andere halve finale was voor G. J. van N o o y e n en P. J u n g, die B r y a n en L i n c k zonder veel inspanning sloegen. Bryan was niet op dreef en dat had de tegenpartij goed in de gaten.

De finale wordt Zondag a.s. om acht uur 's ochtends gespeeld.

De uitslagen van gisteren zijn:

Heerenenkelspel, halve eindstrijd: Schallig sl. Siem 6—3, 6—4.

Eindstrijd: Schallig sl. Dominicus 6—3, 7—5.

1e prijs: Schallig, 2e Dominicus, 3e Siem, 4e Riebl, 5e Lansdorp, 6e Kreemer.

Heerendubbelspel, kwarteindstrijd: de Bruyn Kops/van der Steur sl. Gobee/de Witte 6—4, 7—9, 6—3.

Halve eindstrijden: P. Jung/G.J. van Nooyen sl. Linck/Bryan 6—4, 6—4. Kreemer/Lansdorp sl. de Bruyn Kops/van der Steur 8—6, 11—9.

LAATSTE BERICHTEN.

De Moeilijkheden der Labourregeering.

LONDEN, 3 F e b r. (*Aneta-Reuter*). De beslissing welke gisteren met 156 tegen 42 stemmen in het Hoogerhuis werd genomen om het amendement op de werkloosheid-verzekeringswet te handhaven, heeft een hoogst bedenkelijke toestand in het leven geroepen. Het amendement behelst o.m., de maatregel tot den duur van één jaar te beperken.

Gisteravond werd een spoedvergadering van het kabinet gehouden, waarop besloten werd heden een speciale vergadering te houden van de parlementaire labour-fractie om den toestand te bespreken.

Men meent een compromis tot stand te kunnen brengen door de tijdsduur tot drie jaar te verlengen.

De Margarine Unie in Hongarije.

DEN HAAG, 3 F e b r. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). De Margarine Unie opent in Mei een fabriek in Hongarije.

De A. K. U.

DEN HAAG, 3 F e b r. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). De A. K. U. zette een kleine fabriek te Maassluis stop.

De Java Suiker Concurrenten.

Een telegram uit Brussel meldt dat de *Vingtième Siècle*, de aanstande suikerconferentie besprekend, er op wijst dat hoewel de Indische producenten zich afzijdig houden van de Europeesch-Cubaansche restrictie-groep, er een restrictie zou kunnen liggen in het feit dat de suikerindustrie op Java zich uitbreidt ten koste van den inheemschen landbouw.

Aldus een Aneta-telegram. In de opmerking van de *Vingt. Siècle* ligt een nogal grove insuniatie aan het adres van de Indische regeering nauwelijk verborgen. Immers verwacht het blad, dat de regeering, met het oog op de belangen van den Inlandschen landbouw, zal overgaan tot beperking van het suikerareaal. Waaruit volgt, dat die regeering tot dusver aan den inheemschen landbouw dus geen recht deed wedervaren.

Men weet overigens, dat het suikerareaal een betrekkelijk klein deel van de bebouwde oppervlakte van Java inneemt. De landrechtsplichtige gronden van Java besloegen in 1928 6,45 millioen hectare, waarvan bijna 2,8 millioen ha sawah, terwijl van rond 190.000 bouw suikerriet werd geoogst. Dit cijfer is in zooverre te laag, dat over een tijdvak van eenige maanden tegelijkertijd het nieuwgeplante riet te velde heeft gestaan. Zelfs in den tijd van den ergsten voedselnood heeft de Regeering het niet wenschelijk geacht, het suikerareaal te beperken.

De Dorniers van de Marine.

Aneta verneemt dat drie Dorniers van de Marine in den loop van Maart een vlucht zullen doen in de Straat van Makasser, waarbij onder meer Tarakan en Balikpapan zullen worden aangedaan, terwijl op 31 Maart en 12 April drie Dorniers oefeningen zullen houden bezuiden Saleier, met medewerking van de *Krakatau*.

Verduistering enz.

Heden stond voor den Raad van Justitie alhier terecht J.G.J. ten B. beschuldigd van verduistering.

Eisch: één jaar en zes maanden gevangenisstraf.

Tegen W. E., laatstelijk muntgelder bij den Landraad te Buitenzorg, is ter zake van beschadiging dan wel onbruikbaar-making van stukken en verduistering, rechtsingang verleend met verwijzing der zaak naar de terechtzitting en met last tot gevangenhouding.

Productenmarkt Soerabaja.

SOERABAJA, 4 F e b r. (*Aneta*). Suiker superieur ready f 11 vraag, f $11^{1}/_{8}$ aanb. Febr. idem Maart f $11^{1}/_{4}$ vraag, f $11^{3}/_{8}$ aanb. April f $11^{3}/_{8}$ vraag, f $11^{1}/_{2}$ aanb.

Hoofdsuiker ready f $10^{3}/_{4}$ vraag, f $10^{7}/_{8}$ aanb. Markt flauw.

Rubber Sheets f $38^{1}/_{2}$ k. Markt kalm.

Koffie Febr./Mrt f $43^{1}/_{2}$. Aug./Oct. f 40,—.

Ned. Handel Mij.

De Factorij de Ned. Handel Mpij deelt mede dat den heer A.P.M. Audretsch, 1en geëmployeerde bij haar agentschap te Medan, op zijn verzoek eervol ontslag is verleend per ultimo Februari a.s. In zijn plaats is benoemd de heer A. J. Maasen, kasgeëmployeerde te Singapore, die als zoodanig zal worden vervangen door den heer F. Helmers.

Voorts zullen de volgende mutaties. binnenkort plaats vinden.

De heer J.E.F.M. van der Kun, die begin Februari van buitenlandsch verlof wordt terugverwacht, is benoemd tot 1en assistent te Penang in de plaats van den heer Ch.I.C. de Haes, wien andere werkzaamheden werden aangewezen.

De heer A.J. Langlois van den Bergh is benoemd tot kasgeëmployeerde te Cheribon, in de plaats van den heer H J. Baron van Isselmuden, wien einde dezer een andere werkkring werd aangewezen.

Een buitenlandsch verlof wegens langdurigen dienst is toegestaan aan de heeren: J.H. van der Laan, sub agent te Sibolga, die zal worden vervangen door den heer G.A. Coppens, die medio Februari van buitenlandsch verlof wordt terugverwacht, en B. H. Nijhoff, kasgeëmployeerde te Djember, in wiens plaats de heer A. H. Walkate is benoemd.

TELEGRAMMEN.

NEDERLAND.

Regenproef opnieuw mislukt.

DEN HAAG, 3 Febr. (*Aneta*). De heer Veraart deed een nieuwe regenproef, welke eveneens is mislukt. (De bedoeling was kunstmatig regen te verwekken door uit een vliegmachine ijsdeeltjes te distribueeren. Waarschijnlijk zijn de deeltjes aan elkaar vastgevroren. *Red. Bat. Nieuwsbl*).

DEN HAAG, 3 Febr. (*Aneta*). De heer Veraart is voor zijn regenproef hedenmiddag opgestegen met vier Fokkers, geladen met ongekoeld ijs. Aangezien geen voor de proeven noodzakelijke bewolking werd aangetroffen, is hij onverrichterzake teruggekeerd.

Prins Hendrik te Berlijn.

DEN HAAG, 3 Febr. (*Aneta*). Uit Berlijn wordt gemeld dat Prins Hendrik afstapte in het Esplanade-hotel.

Just Havelaar. †

DEN HAAG, 3 Febr. (*Aneta*). Overleden is de kunstcriticus Just Havelaar.

Just Havelaar, die in 1880 geboren werd, was eerst schilder. Sinds 1910 schreef hij essays over litteratuur en beeldende kunst. Verscheidene boeken op het gebied van beeldende kunst heeft hij gepubliceerd: hij was medewerker van verscheidene bladen en periodieken (*Het Vaderland*, de *Groene Amsterdammer* etc.) Als criticus van schilderkunst was bij stellig een de besten, zoo niet de eerste, in ons land. *Red. Bat. Nwsbl.)*

Koningin en Prinses in München

DEN HAAG, 3 Febr. (*Aneta*). De Koningin en de Prinses zijn te München gearriveerd en reizen morgen door naar Oberstdorff.

Autobus tegen een Boom.

DEVENTER, 3 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Een autobus reed, doordat het stuur brak, tegen een boom. Er zijn zestien gewonden.

HET BRITSCHE RIJK.

De Geschiedenis van de Bom.

LONDEN, 3 Jan. (*Aneta-Reuter*). Behalve een korte mededeeling van de Scotland Yard, wordt het grootste stilzwijgen bewaard over de geschiedenis van de bom die in het Britsche museum is gevonden.

De ochtendbladen vertoonen over het algemeen een neiging om te gelooven dat men hier met een grap te doen heeft. Men gelooft niet dat de Indische studenten hier verantwoordelijk voor zijn.

Het onderzoek van de politie heeft geleid naar het spoor van een bezoeker aan het museum, genaamd Frank Biggs uit Brighton, die aan een museum-bediende een pakje overhandigde waarin zich de bom bevond. Hij zeide dat hij dit pakje onder een stoel had gevonden.

De Katoennijverheid.

LONDEN, 3 Febr. (*Aneta-Reuter*). De commissie uit de organisaties van de katoennijverheid, welke te Manchester bijeen is gekomen, gaf haar groote instemming te kennen met de mededeeling welke minister Thomas onlangs gedaan heeft betreffende de samenwerking van de stad om de industrie te reorganiseeren. Zij sprak de hoop uit dat de katoennijverheid er spoedig de resultaten van moge ondervinden. Zij adviseerde om de samensmelting zoo spoedig mogelijk tot stand te doen komen. Besloten werd een vertegenwoordigend centraal comité te stichten onder voorzitterschap van Sir Clare Lees om verslag uit te brengen over de ontwikkeling van den handel in de afgeloopen week.

De Exterritorialiteit in China.

LONDEN, 3 Febr. (*Aneta-Reuter*). Henderson deelde in het Lagerhuis mede dat de documenten betreffende de exterritoriale rechten in China vandaag uitgewisseld worden. Sinds zijn laatste mededeeling zijn de onderhandelingen niet voortgezet wegens afwezigheid van Lampson.

LONDEN, 3 Febr. (*Aneta-Reuter*). In het Britsche memorandum aan China betreffende het Chineesche mandaat van 28 December jl. over de extraterritoriale rechten, wordt gezegd dat de regeering groote waarde hecht aan de overwegingen neergelegd in het memorandum van 31 December.

Voorts wordt gezegd dat het van belang is dat geen enkel incident de komende onderhandelingen in gevaar zullen brengen en daarom verwacht de Engelsche regeering van de Chineesche regeering dat zij de provinciale en plaatselijke ambtenaren opdracht zal geven de privileges der Britsche onderdanen te handhaven tot de onderhandelingen een regeling als resultaat hebben opgeleverd.

De Relaties met Rusland.

LONDEN, 29 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Arthur Henderson, de minister van buitenlandsche zaken heeft geprotesteerd tegen het groote aantal vragen dat in het Lagerhuis gesteld wordt betreffende de relaties tusschen Engeland en Rusland.

Hij zeide dat hij sinds 29 October geantwoord heeft op 101 vragen betreffende relaties met de Sovjet; 42 van deze vragen hadden betrekking op de kwestie van de propaganda (gejuich bij de conservatieven). Hij heeft reeds uiteengezet dat de regeering vast besloten is in de kwestie niet overhaast te oordeelen (ironisch gelach bij de conservatieven).

De regeering zal niet dralen de vertrouwenskwestie te stellen ingeval ernstige klachten rijzen doch eerst dient geoordeeld te worden over daden die noodig zijn voor beveiliging van de Engelsche belangen. Hij deed een beroep op het Huis niet te trachten incidenten grooter te maken dan zij zijn.

Op een vraag van Austen Chamberlain betreffende de propaganda weigerde Henderson te antwoorden. Hij zeide dat het soms voor het algemeen belang beter is het stilzwijgen te bewaren.

Voorts zeide hij dat de onderhandelingen over de schulden-kwestie worden voortgezet.

De Dominiale Wetgeving.

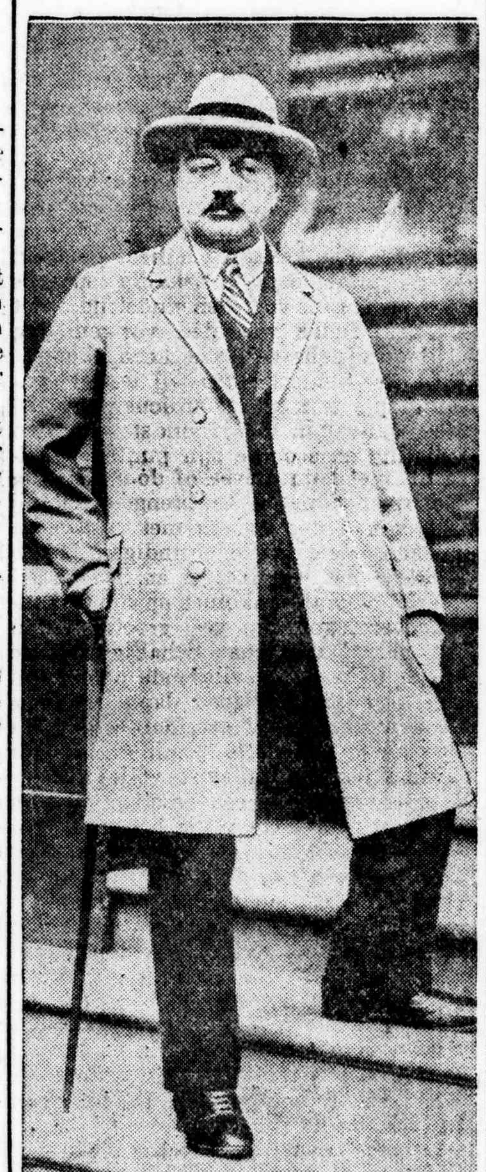
LONDEN, 3 Febr. (*Aneta-Reuter*). De conferentie over de dominiale wetgeving, waarbij Engeland, de dominions en Indië vertegenwoordigd waren en welke conferentie het vorig jaar te Londen werd gehouden, heeft een rapport gepubliceerd waarin aanbevelingen zijn neergelegd om te komen tot het doel: „om den status van gelijkheid, welke ten grondslag ligt aan de relaties tusschen de deelen van het rijk, geheel van kracht te doen worden en om middelen aan te wijzen die de vrije samenwerking zullen handhaven en versterken”.

In het rapport wordt de meening uitgesproken dat de bevoegdheid van de Kroon om, in overeenstemming met het advies der ministers van het koninkrijk, een wetgeving der dominions voor ongeldig te verklaren, niet langer toegekend kan worden. Men adviseert dat een wetgeving, welke door de parlementen van de dominions is aangenomen, ook in werking kan treden.

Voorts wordt gezegd dat, daar de Kroon het symbool is van de vrije samenwerking van de deelen van het rijk, een bepaling getroffen dient te worden waarbij een wijziging van de wet betreffende de troonopvolging, ook goedgekeurd dient te worden door de parlementen van de dominions.

FRANKRIJK.

De verdwenen Generaal.

Dovgalevski.

MOSKOU, 3 Febr. (*Aneta-Reuter*). Dovgalevsky, de Sovjet-ambassadeur te Parijs, heeft officiëel aan het ministerie van buitenlandsche zaken medegedeeld dat de aanhangers van generaal Kautiepoff een aanval hebben beraamd op de Russische ambassade te Parijs. Deze aanval zou onder leiding staan van den vroegeren Russischen generaal Millner.

Naar verluidt heeft Dovgalevsky bij de Fransche regeering stappen gedaan om te protesteeren tegen de vijandige houding welke sommige dagbladen tegen de Sovjet aannemen. Dagbladknipsels bewijzen dat de Russische refugé's in Frankrijk een geweldige actie tegen de Sovjet-ambassade voeren met het doel een breuk tusschen Frankrijk en Rusland te bewerkstelligen.

Dovgalevsky drong aan op speciale maatregelen om de ambassade tegen de aanval te beschermen. Hij zeide dat den Sovjet-regeering de Fransche autoriteiten verantwoordelijk stelt voor elk gebeuren.

MOSKOU, 3 Febr. (*Aneta-Reuter*). Tegelijkertijd dat Dovgalevsky zich op het ministerie van buitenlandsche zaken beklaagde over de vijandige houding van sommige Fransche bladen tegen de Sovjet, bevatte het dagblad *Iswestia* een hevigen aanval op de Fransche regeering.

Het blad vraagt of Frankrijk een samenwerking met de émigré's van de witte garde verkiest boven de handhaving van de diplomatieke relaties met Rusland. Het blad zegt dat normale diplomatieke relaties onvereenigbaar zijn met feiten zooals de redevoeringen van de leiders der witte garde in het Fransche parlement, daar hun daden slechts bedoeld zijn om de Sovjet te beleedigen en zooals het oogluikend toelaten van een misdadige campagne welke de onschendbare Sovjet-ambassade in Frankrijk in gevaar brengt.

Promenade verwoest.

DEN HAAG, 3 Febr. (*Aneta*). Uit Biarritz wordt gemeld dat stortzeeën de promenade aldaar gedeeltelijk verwoest hebben.

SOVJET-RUSLAND.

Massa-moord.

RIGA, 3 Febr. (*Aneta-Reuter*). Berichten, zoo juist uit Rusland binnengekomen, maken melding van de grootste massa-moord op officieren sinds de eerste dagen van de revolutie.

Naar blijkt heeft de „Gepoe” alle overgebleven marine-officieren, namelijk degenen die niet naar de Sovjet-vloot waren overgegaan en toch in Rusland zijn gebleven, gezamenlijk geëxecuteerd.

Volledige bijzonderheden zijn niet te verkrijgen, doch men meldt meerdere honderde namen van personen die slachtoffers van deze massamoord moeten wezen.

NOORD-AMERIKA.

Cijfers.

WASHINGTON, 3 Febr. (*Aneta-Reuter*). Uit de cijfers van de inkomstenbelasting der Vereenigde Staten blijkt dat er in Amerika 20 personen zijn die een inkomen hebben van een millioen pond sterling per jaar.

Er zijn ongeveer 500 menschen die een inkomen hebben van 200.000 pond sterling per jaar.

De opbrengst van de effecten-markt bedroeg ongeveer 5.000.000.000.000 dollar, tegen bijna 3.000.000.000.000 dollar in 1927.

ALGEMEEN NIEUWS.

De Marine-conferentie.

Hoover tevreden.

WASHINGTON, 3 Febr. (*Aneta-Reuter*) In tegenspraak met de geruchten dat de president van de Vereenigde Staten teleurgesteld zou wezen over de langzame voortgang van de marine-conferentie, wordt nu vernomen dat Hoover zeer voldaan is over de resultaten die tot heden reeds zijn bereikt.

De president heeft bovendien aan de Amerikaansche gedelegeerden verzocht geen formeele eischen betreffende de behoefte der Vereenigde Staten voor de marine-sterkte naar voren te brengen, teneinde zoodoende Stimson in staat te stellen de tegenstrijdige voorstellen der andere mogendheden te boven te komen.

Van ambtelijke zijde wordt medegedeeld dat Stimson slechts zeer weinig inlichtingen verschaft aan het ministerie van buitenlandsche zaken. Men krijgt de indruk dat Hoover de politiek van de bijeenkomsten der gedelegeerden slechts in zooverre volgt als noodig is om de eigen koers te bepalen. In officiëele kringen bestaat geen enkel verlangen om het werk van de conferentie te bespoedigen.

Mededeeling van Tardieu en Briand.

PARIJS, 3 Febr. (*Aneta-Reuter*). Tardieu en Briand hebben aan het Fransche kabinet inlichtingen verstrekt over den gang van zaken op de marine-conferentie.

Hierna werd een communiqué uitgegeven waarin het kabinet zijn voldoening uitspreekt over het feit dat het Fransche voorstel als basis voor de besprekingen ter marineconferentie is aanvaard daar de besprekingen betreffende de kruisersterkte en de sterkte der lichtere weermacht van de mathematische formuleering te voren was overgebracht op de tonnenmaat der slagschepen.

De basis der besprekingen.

LONDEN, 3 Febr. (*Aneta-Reuter.*) Het Engelsche voorstel voor de beperking van de bewapening ter zee is gebaseerd op het Fransche voorstel voor globale beperking, doch sluit slagschepen en duikbooten uit van de categorieën waarover de tonnenmaat naar eigen goeddunken verdeeld kan worden.

LONDEN, 3 Febr. (*Aneta-Reuter*). De Engelsche experts overwegen het Fransche voorstel en formuleeren een tegenvoorstel dat bij de andere delegaties de ronde doet en dat morgen ter conferentie besproken zal worden.

Schijnbaar wenschen de andere delegaties, waaronder ook die der dominions, een aanvulling, of de tegenvoorstellen in pasklare vorm aan het Fransche schema toe te voegen.

Cablegrams.

The communist Demonstrations in Germany.

Berlin, Febr. 1. Fifty demonstrators, led by two communists, enroute to Hamburg ex Lubeck, arrested.

Berlin, Febr. 2. Over 160 arrests sporadic rioting of communists citywide. Seriousest trouble in Neu-Koelln quarter. Communists demolished lampposts, erected barricades and fired on police. Latter returned fire.

Strong force of police now working with searchlights to prevent demonstrators outcarrying attacks in darkness. Arrested include sixty ringleaders.

Four processions upbroken by police, three wherof seriouslied in Charlottenburg district and three others beaten senseless.

Uit de Provincie.

(*Van onze correspondenten*).

GEMEENTERAAD VAN CHERIBON.

Aanwezig zijn 11 leden onder wie de twee wethouders.

De burgemeester houdt een nieuwjaarsrede, waarop het oudste raadslid de heer Huffenreuter antwoordt.

Bij Punt 5 (Vaststelling van de werkuren voor het personeel van de Gemeente-Secretarie en het kantoor van den Gemeente-Ontvanger) informeeren de heeren Enoeh en Kouwenhoven of dit slechts een tijdelijke maatregel is of dat het in de bedoeling ligt van B. & W. deze kantoor-uren ook voor de toekomst te handhaven.

De voorzitter deelt mede, dat het hier een proef geldt, die, indien zij goed voldoet, in een vasten maatregel zal overgaan. Indien de Raad later verandering wenscht, kan hierop weder worden teruggekomen.

Het voorstel wordt z.h.s. aangenomen.

Bij Punt 9 (Goedkeuring van het besluit van B. & W. van 6 Januari 1930, waarbij aan den tweeden klerk Bondan ontslag is verleend en het onvereenigbaar verklaren van eenige gemeentebetrekking met het lidmaatschap van de P.N.I.) ontspint zich eenige discussie, waarvan in het eerste blad afzonderlijk melding is gemaakt.

Punt 15. Benoeming van een Inlandsch wethouder. Raden Enoeh wordt met meerderheid van stemmen gekozen.

De voorzitter feliciteert de nieuwe wethouder.

De heer Enoeh bedankt de Raad voor het in hem gestelde vertrouwen.

Punt 16. Voorstel tot benoeming van een lid van de commissie voor de eventueele overname van het Ziekenhuis „Oranje”.

Dr. Tan Ping Ie vraagt welke leden zitting in bedoelde commissie hebben.

De voorzitter: De commissie bestaat uit drie leden. Eén wordt door den directeur van den Dienst van de Volksgezondheid, een door Gedeputeerden en een door den Gemeenteraad benoemd.

De heer Huffenreuter vermeent, dat de commissie uit 5 leden bestond.

De voorzitter: Neen 3 leden. Dit is nog slechts een studiecommissie en niet de commissie voor de overname. Z.h.s. wordt de burgemeester door den Raad aangewezen in de commissie zitting te nemen.

Bij punt 19 (voorstel om adheasie te betuigen aan het tot de Regeering gericht verzoek van B. & W. van Soerabaja van 22 November j.l. strekkende om de burgemeesters te benoemen tot hoofd van Plaatselijk Bestuur), maakt de heer Gutjahr bezwaren.

De voorzitter ziet verder de vele voordeelen.

De heer Djajadiningrat tracht dan een in lange redevoering zijn medeleden te overtuigen, dat z.i. een burgemeester nooit de bevoegdheden van het hoofd van Plaatselijk Bestuur kunnen worden overgedragen.

De burgemeester repliceert uitvoerig. Ten slotte wordt tot stemming overgegaan en met 7 tegen 4 stemmen het voorstel aangenomen.

Bij punt 20. (Gewijzigde gemeente begrooting), brengt de voorzitter hulde aan de Regeering voor het door haar ingenomen standpunt. Z.h.s. wordt het voorstel dan aangenomen.

De voorzitter deelt nog mede, dat de begrooting op 14 Februari a.s. in openbare zitting behandeld zal worden.

Punt 22. Mededeelingen B. & W.

De voorzitter stelt voor in de plaats van de wethouders Horst en Enoeh twee nieuwe leden in de wetgevende commissie te benoemen en draagt de heeren Kouwenhoven en Gutjahr voor. De heer Kouwenhoven vraagt stemming, spr. is tegen benoeming bij acclamatie.

Het resultaat van de stemming is, dat beide heeren met meerderheid van stemmen worden gekozen.

Bij de rondvraag houdt de heer Gandawarsita een afscheidsrede. Spr. is benoemd tot schoolopziener en is door zijn vertrek tot zijn leedwezen genoodzaakt als Raadslid af te treden.

De Voorzitter wenscht den heer Gandawarsita geluk met zijn promotie en wenscht hem op zijn nieuwe standplaats alle goeds toe. Applaus.

De heer Huffenreuter vraagt hoe het met de werkzaamheden van de Reorganisatiecommissie staat.

De voorzitter deelt mede, dat de commissie zoo goed als gereed is. Hij brengt de heeren hulde voor verrichte prestaties.

De heer Kouwenhoven heeft in een der bladen gelezen, dat door den advocaat Boulier geprotesteert is tegen de beschuldiging, dat door hem niet geantwoord zou zijn op de aanschrijvingen der Gemeente. Spr. vraagt nadere inlichtingen, die de voorzitter tot zijn leedwezen niet kan geven, aangezien de secretaris, die e.e.a. in Europa zal regelen, de stukken betr. de zaak van Gilst bij zich heeft.

De heer Kouwenhoven vraagt of er vanwege de Gemeente niets gedaan kan worden tegen den bedelaarsplaag.

De voorzitter zegt, dat dit tot het terrein van de politie behoort.

De heer Djajadiningrat: „Een bedelaarskolonie”.

De voorzitter: „Dit zal nog wel voorloopig een onzer vrome wenschen blijven”.

Niemand meer het woord verlangende, sluit de voorzitter om kwart over negen de vergadering.

SOEKABOEMI.

De brandweerkazerne

Zaterdag 1 Februari is de nieuwe brandweerkazerne van de Gemeente in gebruik genomen. Wij hebben het gebouw van nabij kunnen bekijken en moeten zeggen, dat het er waarlijk zijn mag. Het is sober in de uitvoering maar zeer behoorlijk. Er zijn twaalf kamertjes gebouwd voor de manschappen van de waterleiding en een appart gebouwtje voor den werkbaas, terwijl drie ruime kamers zijn ingericht voor het materiaal.

Het kantoor van den landbouwconsulent is dus omgetooverd in een nette, zindelijke gemeentelijke brandweerkazerne. Alleen de veel besproken alarmsirene hebben wij nog niet kunnen vinden.

BANDOENG.

Afscheidsconcert.

Woensdagavond 5 dezer zal de heer E. Robert Schmitz des avonds om half 9 in den schouwburgzaal der societeit Concordia te Bandoeng voor den Bandoengschen Kunstkring zijn afscheidsconcert geven.

Het programma vermeldt de volgende nummers: Prelude en Fuga in a-mineur van Bach, Etude nr 5 op 10, idem nr 18 op 10. Nocturne in Fis majeur en Polonaise in as majeur van Chopin, Carnaval van Schumann, Menuette uit de Suite bergamasque van Debussy, At the Convent van Borodine en Rhapsodie van Fr. Liszt.

Uitvoering van de „Bataclan”.

Op 15 dezer zal in de societeit Concordia te Bandoeng door het tooneelgezelschap „Bataclan” onder leiding van den heer Adolphe Engers een uitvoering worden gegeven.

„Mardi Bekso Iromo”.

Maandagavond om 8 uur werd in het clubgebouw van de M.B.I. (Mardi Bekso Iromo) welk clubgebouw ligt aan den Poengkoerweg nr 50 in Bandoeng, onder leiding van den heer Tjokrosoebarto begonnen met het geven van *gamelan*-lessen aan de leden, zoowel aan beginnelingen als meergevorderden.

Zaterdagavond 8 dezer zal in het clubhuis een lezing worden gehouden welke tot titel draagt „De waarde van kunst voor de nationale opleving”. De aanvang van de lezing werd op 8 uur gesteld terwijl gelegenheid werd gegeven om te debatteeren.

Kunsttentoonstelling.

Vrijdag l.l. werd onder auspiciën van den Bandoengschen Kunstkring in het gebouw van de Theosophische Loge te Bandoeng een tentoonstelling geopend van schilderijen, prenten en penningen etc. Deze tentoonstelling zal duren tot en met Vrijdag 5 dezer.

CHERIBON.

Arrestatie.

In September l.l. werd door de Stadspolitie van Semarang aan de Veldpolitie alhier verzocht om in het Cheribonsche te arresteeren de personen genaamd Tasminah en Adina, beiden verdacht van diefstal van gelden ten bedrage van f 605. (ten nadeele van een Madoerees).

Toentertijd bleek echter dat voornoemde personen zich te Tandjong-Priok bevonden.

Zaterdagavond nu werd Tasminah te Kamelakagede gearresteerd en werd hij Maandag gevankelijk naar Semarang overgebracht.

Adina is nog voortvluchtig.

Ernstige stremming.

Tusschen Lingapoera en Boemiajoe op de lijn Cheribon—Poerwokerto heeft een zooals reeds werd gemeld ernstige baanverzakking plaats gehad en wel vanwege de zware regens in de laatste dagen.

De treinen uit de richting Poerwokerto komen met groote vertraging te Cheribon aan terwijl de reizigers uit deze richting komende, op het stremmingspunt in andere treinen moeten overstappen.

Te verzenden goederen voor de richting Poerwokerto worden slechts aangenomen indien zij geen zwaarder gewicht hebben dan 30 K.G. tenzij een en ander via Bandoeng wordt verzonden.

Nader vernemen wij dat de baan is verzakt over een afstand van twee railslengten, hetgeen ongeveer 50 M. is, terwijl de stremming naar schatting drie dagen zal duren.

Ook de telegraafpalen ter hoogte van de plaats des onheils zijn omgevallen, hetgeen tot gevolg heeft dat de telegrafische communicatie tusschen Proepoek en Poerwokerto verbroken is.

Diefstallen.

Een Chinees van Karanggetas heeft aangifte gedaan van diefstal te zijnen nadeele door middel van braak van een bedrag van contanten ad f 250,—

Mishandeling.

Te Tjilantjang heeft een zekere Marhina, mandoer van de s.f. Ploembon, een klap van een kapmes moeten incasseeren. De oorzaak moet gelegen zijn in een schuldkwestie. Verdacht worden een Chinees en een Inlander, terwijl het onderzoek nog in vollen gang is.

SCHEEPSBERICHTEN

Haven van Tandjong-Priok.

Aangekomen 3 Febr.

Eng. ss. „Helenus” gez. Davis, van Amsterdam en Padang, agt. M/Watson.

Eng. ss. „Edendale” gez. Walh, van Singapore en Tg/pandan, agt. Kian Gwan.

Ital. ms. „India” gez. Gazzano, van Genua en Singapore, agt. Hadden en Co.

N.I. ss. „van Cloon” gez. de Weerd, van Cheribon, agt. K.P.M.

N.I. ss. „Rumphius” gez. v/d Berg, van Palembang, agt. K.P.M.

N.I. ss. „van Goens” gez. Seepers, van Pontianak en Tg/pandan, agt. K.P.M.

Eng. ss. „Ban Hong Liong” gez. Gibson, van Singapore, agt. Kian Gwan.

Ned. ss. „Sitoebondo” gez. Vertregt, van Rotterdam en Singapore, agt. R/L.

Vertrokken 3 Febr.

N.I. ss. „Gen. Michie's” gez. van Goorden Oosterlingh, naar Toengkal via Muntok en Palembang.

N.I. ss. „Lematang” gez. Huyer, naar Padang.

N.I. ss. „Janssen” gez. ter Burg, naar Oosthaven en Merak.

N.I. ss. „Rumphius” gez. v/d Berg, naar Sangkoelirang via Semarang en Soerabaja en kustplaatsen.

Ned. ss. „Kota Inten” gez. v.d. Meerkerk, naar Singapore, Belawan, Camaran, Djeddah, Suez, P. Said, Londen en Rotterdam.

N.I. ss. „van Riemsdijk” gez. Schilling, naar Koepang via Soerabaja en kustpl.

N.I. ss. „van Cloon” gez. de Weerd, naar Singapore

Fransch ss. „G.G. Fiquet” gez. Femand, naar Cheribon.

Eng. ss. „Ban Hong Liong” gez. Gibson, naar Cheribon en Semarang.

N.I. ss. „de Klerk” gez. van Grieken, naar Padangbaai, Boeleleng en Soerabaja.

Ital. ms. „India” gez. Gazzano, naar Soerabaja.

Rotterdamsche Lloyd.

ss. „Bandoeng” 2 dezer uit Tjilatjap thuisreis.

ms. „Indrapoera” 3 dezer uit Sabang thuisreis.

ss. „Merauke” 3 dezer te Suez thuisr.

ms. „Kota Inten” 3 dezer uit Priok id.

ss. „Schouwen” 3 dezer te Semarang kustreis.

ss. „Soekaboemi” 2 dezer uit Pekalongan kustreis.

ss. „Kertosono” 3 dezer te Cheribon kustreis.

ms. „Kota Gede” 3 dezer te Cheribon kustreis.

ms. Kota Baroe” 1 dezer van Rotterdam uitreis.

Holland Amerika Lijn.

ss. „Boschdijk” 2 dezer te N/York thuisr.

ss. Bloemmersdijk” 3 dezer uit P/Said id.

ss. Bredijk” 3 dezer uit Suez uitreis.

Stoomvaart Mij. „Oceaan”.

ms. „Eurybates” 31 Jan. van Suez vertrokken en 16 dezer te Padang wordt verwacht uitreis.

ss. „Euryades” 3 dezer van Soerabaja naar Makasser.

Passagierslijst

van het ss. *Tjerimai*, van Rotterdam naar Batavia op 8 Januari 1930 Gezagvoerder: J.F. Noorthoorn van der Kruyff.

Naar Ned.-Indië.

Mej. A. M. Albrecht, A. Amiguet, J. J. Arnold, mevr. Arnold en kd., J.J. Benjamins, Dr. J. G. Betrem, mevr. Betrem, P. de Beurs, A. W. Blom, A.H. Bothe, mevr. Bothe en kdn., E.H. van Boxsel, mevr. van Boxsel, H. J. Brink, mevr Brink en kdn., J. E. van den Broek, F. Brossois, Ch. E. Brugman, L. Bronck, mevr. M.E. Burgess, H. Busink, A. J. Bussemaker, mevr. Bussemaker en kdn. J. Callan, W. Campbell, mevr. Campbell, mevr. H. G. Dercksen-Lettinga, Th M.H Diebels, mevr. Diebels, mevr. J.L.V. Dorré-van Vliet, mevr. J. van Driel-Wiènen en kd., mej V.H.E. Driessen, C.A. Duran, mej Duran, C.J. Duytsch, mevr. Duytsch en kd., J. D. Duytsch, J. van Dijk, mevr. van Dijk, G. J. Eimers, mevr. Eimers en kd., A. Eisentraut, Dr. C. F Fernando, mevr. Fernando, A. A. M. Geers, A. P. L. de Gelder, A.J.A. Geurts, mevr. Geurts en kdn., W. Geus, mevr. Geus en kd., mevr. G. H. Gnodde-Schuit, mej. M. Golzke, J. van Goudoever, mevr. van Goudoever en kdn., R. B. Gregg, mevr. Gregg, F. P. de Groot, S. C. J. de Groot, mevr. de Groot en kd., M. J. van Ham, mevr. van Ham, S.O. Hamelynck, mevr. Hamelynck en kdn, W. Harding, L. Hoogerwerf, J. C. Horn, mevr. Horn en kd., A.B. H zee, S.J. von Huguenin, mevr. von Huguenin, H. C. M. J chmann, J. A. de Jong, mevr. de Jong en kdn., P. M. L. de Jong, B. van Kempen, mevr. van Kempen en kdn., H. van den Kerckhoff, mevr. van den Kerckhooff en kdn., J.G. Kerlen, mevr. Kerlen, mevr. J. H. P. Keydener-Mounier, Dr. K. L. Khouw, mevr. Kouw en kd., J. R. Kist, E. Klett, mevr. W. M. Kooper-Frohn en kd., P. Korver, mevr. Korver, W.P.G.H. Kratochwil, J. F. F. M. van der Kun, A.J. Lagendyk, J. Mackay, R. Mansell, Mr. H.J.G.H. von Metzsch, mevr. von Metzsch, C.A. Meyer, mevr. Meyer, Dr. Ir. G. J. H. Molengraaff, W. J. Mulder, mevr. Mulder, H.L.D. Myer, mevr. J.H. Mynans Lauer, Jhr. L. R. J. Nahuys, I. A. Noach, mevr. Noach, mej W. Noach, A. Onderwater, J. Oosterink, M. H. Peeters, mevr. Peeters en kd., D. Piera, P H. de Prouw, G.F. Qué, Ir. P. Rasquin, H.O. Reints, Ir. B van Rhijn, J. Robertson, M. Rusterholz, J F. Schade, E F.W. Schaper, H.A.M. Schumacher, mevr. Schumacher en kd., R. Stalman, mevr. Stalman en kdn., mevr. J. Steensma-Bäck, O. S. Strandlund, mevr. Strandlund en kdn., P. Streefkerk, mevr. Streefkerk, Mr. P R. Tak Labryn, Dr. T.E. Tan, H. M. van Unen, B. Vaz Dias, mevr. A. Verkruissen-v.d. Sloot, J.W. Vermeulen, mevr Vermeulen en kdn., mevr. N.M. Vitters Fontyn, A. de Vries mevr. de Vries en knd., J.B. Wajer, mevr. Wajer, mevr E. M. Webber en kdn., L.J. van der Werf mevr. van der Werf, J.H. Wesselink, mevr. H.J v.d Woord-Kossen en kdn., E. Wuppermann, mevr. Wuppermann, mevr. S. Zwemmer-Funke.

MORGEN MAGNEETJES

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

MAGNEETJES TREKKEN!

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN — DERDE BLAD — Directeur G. MOLENAAR

„Rouge ou Noir" in het Casino en in de Zwitsersche Politiek.

(Van onzen correspondent).

Genève, Dec. '29.

December, de maand van de Escalade, van de Choucroutes en van de Forains. De escalade, een op de stad gepleegde mislukte aanval, ruim een driehonderd jaar geleden, maar ook sinds driehonderd jaar een aanleiding de blommetjes buiten te zetten. Al wat jong is, dus nagenoeg geheel Genève, daar er vrijwel geen oude menschen meer bestaan, veroorlooft zich dan de weelde, al dan niet gecostumeerd, een week lang de avonden door te brengen met fuiven en nog eens fuiven. Vooral voor de kinderen is de escalade het feest bij uitnemendheid. In de stad zoowel als in de campagne kom je ze dan in troepen tegen, meest in de kleurrijke origineele costumes van Savooysche boeren en boerinnetjes, gemaskerd, geschminkt en geverfd zooals volwassenen het hun niet kunnen verbeteren.

En, evenals ze het sinds driehonderd jaar gedaan hebben, verschijnen ook steeds de farains, de „spullemenschen" als vaste getrouwe klanten ten tooneele. De smaak van het kleingoed schijnt in den loop der tijden niet veranderd te zijn. De schitterende paradetenten, de stoomcaroussels, de montagnes russes, de luchtschommel, de tapis roulants, de cake-walks leggen het af tegen de steigerende paarden, de goedaardige olifanten, de grimmige leeuwen. Evenals in onze jeugd en die onzer vaderen is het nog steeds het antieke draaimolentje dat door zijn weinig gecompliceerd karakter het meest tot de kinderlijke verbeelding schijnt te spreken.

Voor de volwassenen vormen de bals den hoofdschotel van het festijn. Vanaf de meest simpele kroegjes tot in de weelderigste drankpaleizen is 't dan nacht op nacht foxtrotten en steppen. Hierbij treedt een eigenaardige karaktertrek van het Geneveefsche leven voor den dag, vooral treffend voor ons Hollanders, gewend met een goudschaaltje af te wegen of onze deftigheid ons veroorlooft ons in een bepaald milieu te vertoonen. Want van een eenigszins scherp uitgesproken standsverschil is hier dan geen sprake. Op die bals kun je zoowel de gros accrediteerde leden van het corps diplomatique, de kopstukken van de Geneefsche samenleving ontmoeten als tal van personen werkzaam in zeer bescheiden betrekkingen van handel en nijverheid.

Wel is waar heeten enkele van die feestelijkheden bals „par invitation", maar in den regel is die invitatie gemakkelijk te krijgen in den vorm van zoo en zooveel francs, de prijs van de toegangskaart. Zelfs wie deelneemt aan het gecostumeerde bal in Les Bergues, behoeft zich niet te verbeelden uitsluitend tusschen de upper-ten te zijn. D'er loopen daar ook heel wat mindere goden tusschen.

Wie niet van dansen houdt, kan zijn pleizier zoeken door deel te nemen aan de een of andere choucroute. Elke vereeniging, en ze zijn hier talloos als de sterren aan den hemel, van kiesvereenigingen af tot vakvereenigingen in alle mogelijke schakeeringen en kleur, houdt in deze maand haar choucroute, waarbij de zuurkool en de saucisse de Vienne benevens de „fondu" niet ontbreken mogen, maar waarbij toch ook nog iets anders gegeten en bovendien het een en ander gedronken wordt!

⁂

De groote massa, vooral de opgeschoten jeugd, zoekt het vooral op de kermis op pleinen en kaden. Het door elkaar geschud worden in allerlei draai- en wentelgelegenheden, het savoureeren van cullinaire producten in openluchtrestaurants schijnen genietingen die nimmer vervelen, ondanks het feit, dat het hier om dezen tijd aardig frisch kan zijn. Vooral als de beruchte bise een woordje meespreekt, hoort er moed en volharding toe voor zijn pleizier op de kermis te wandelen, want dan word je onthaald op een snijdende koude, die als een vlijmscherp mes door alles heendringt. In den regel profiteeren we van dezen, volgens alle Geneveezen „bijzonder gezonden, de lucht zuiverenden wind", slechts drie dagen, met 't maximum van genot gedurende den tweeden dag, waarbij de bise meestal gelijktijdig met de zon naar bed gaat. Maar niet steeds gedraagt zij zich behoorlijk, maar blijft met schending van de adat, den heelen avond doorwaaien en, hoewel gelukkig zeer zelden, hebben we wel eens een paar weken, tot 23 dagen toe, geprofiteerd van deze heilzame koude die regelrecht uit Siberië geïmporteerd schijnt.

En ook ondanks die koude nu tegen Kerstmis en Nieuwjaar op alle straathoeken weer venters en bloemenmeisjes die hun koopwaar aan den man trachten te brengen. Ditmaal doet vooral de heerlijke Kerstroos opgeld. Gewoonlijk is einde November haar rijk geëindigd, maar thans is ze laat en staat de prachtige witte bloem, veel op een kolossale anemoon lijkende, met haar puntige leerachtige bladen nog in vele tuinen in vollen bloei.

⁂

Gelijk de vorige maal reeds met een enkel woord aangeduid, staat het er met ons Kurhaus niet te best voor. Vroeger, toen het nog een Monte-Carlo in zakformaat was, trok het veel publiek en kon het zich goed bedruipen. Tot op zekeren dag, v.n.l. door drijven van links, het etablissement door de stad aangekocht en in het toen „Stedelijke Casino" elk hazardspel verboden werd. Helaas bleek met het speelduiveltje gelijktijdig een deel der cliëntele vertrokken te zijn, zoodat de exploitatie niet meer loonend was, maar voortdurend tekorten gaf, waardoor dit gemeentebedrijf een leelijke strop werd. Daarom werd dezer dagen voorgesteld het heele zaakje op te doeken en te verkoopen als bouwterrein voor een flink Palacehotel, waarvoor evenwel geen liefhebbers te vinden waren. Teneinde hun „stedelijk Casino" te redden, werd nu door de zelfde fractie, die indertijd het spel uit den booze verklaard en uitgebannen had, voorgesteld de zaak weder op den ouden voet te exploiteeren en onder bepaalde voorwaarden het spel te tolereeren. De speelduivel, voor een paar jaar uitgekreten als een leelijk zwart monster, waar geen haar aan deugde, werd nu gerehabiliteerd en den volke afgebeeld als een tamelijk onschuldig, haast lelieblank satertje.

De meerderheid onzer bestierderen wilde daar echter niet van hooren. Alle partijen waren eensgezind van oordeel dat de waardigheid van Genève niet gedoogde het zonder Kurhaus te stellen, maar dat diezelfde waardigheid evenwel verbood het als immoreel gebrandmerkte spel als basis voor een „gemeentelijke" onderneming te doen dienen. Zoodat, wilde men de geit en de kool sparen, er niets anders opzat dan nogmaals diep in de beurs te tasten en het Casino door toekennen van een zeer groote jaarlijksche subsidie op de been te houden. Met andere woorden, dat voortaan niet de spelers maar de belastingbetalers voor de instandhouding van ons „Zomertheater" moeten bloeden.

⁂

Terwijl het hier dus van de baan is, werd in de Bondshoofdstad opnieuw een spelletje rouge ou noir gedaan. Door bedanken en overlijden waren er twee plaatsen opengevallen in onze *Conseil Fédéral* (het college van ministers). De linkerpartijen achtten thans den tijd aangebroken niet uitsluitend meer in de oppositie te blijven, maar zelf mee de hand aan het roer te slaan. Weshalve ze besloten te trachten een of beide der twee vacatures te veroveren. Hun kans op slagen was zeer groot, dank zij sterke verdeeldheid in het kamp hunner tegenstanders, v.n.l. bij de radicalen. Maar het lot is hun niet gunstig geweest en na zeer emotioneele herhaalde stemmingen werden de beide socialistische candidaten verslagen en als leden van ons hoogste regeeringscollege gekozen Rudolf Minger, de vertegenwoordiger van het platteland en Albert Meyer, een radicaal (welke niet door zijn partijgenooten candidaat gesteld was). Als opvolger van Haab is als Bondspresident gekozen Musy, iemand van ander hout dan zijn voorganger. Waar Haab de gepersonifieerde middenman was, steeds er op uit elk conflict te voorkomen of te verzachten, daar is Musy iemand van meer strijdlustig temperament, een van het regententype, meer heerscher dan administrateur, anti-socialist en reactionair. Als hoofd van het departement van financiën heeft Musy een mooien staat van dienst. Het is hem gelukt de financiën van den staat na den oorlog weer op gezonde basis te brengen. Tegenstander van directe staatsbelastingen, hebben we aan hem de tabaks-, de bier- en de alcoholbelasting te danken.

⁂

Carl Scheuer, de overleden minister van oorlog, eenigermate van hetzelfde soort als Musy, was het bête noire der roode broeders. En of ze bij zijn verscheiden veel reden tot juichen hebben, is zeer de vraag, want ook zijn opvolger, de pasgekozen Rudolf Minger, is in het minst niet behept met roode neigingen. Het type van den stoeren Berner boer, selfmade man, luitenant colonel van de infanterie. Wie zijn koele, vastberaden kop ziet, behoeft er geen moment aan te twijfelen, dat de nieuwe beheerder van het militaire departement ooit voor drastische maatregelen zal terugdeinzen.

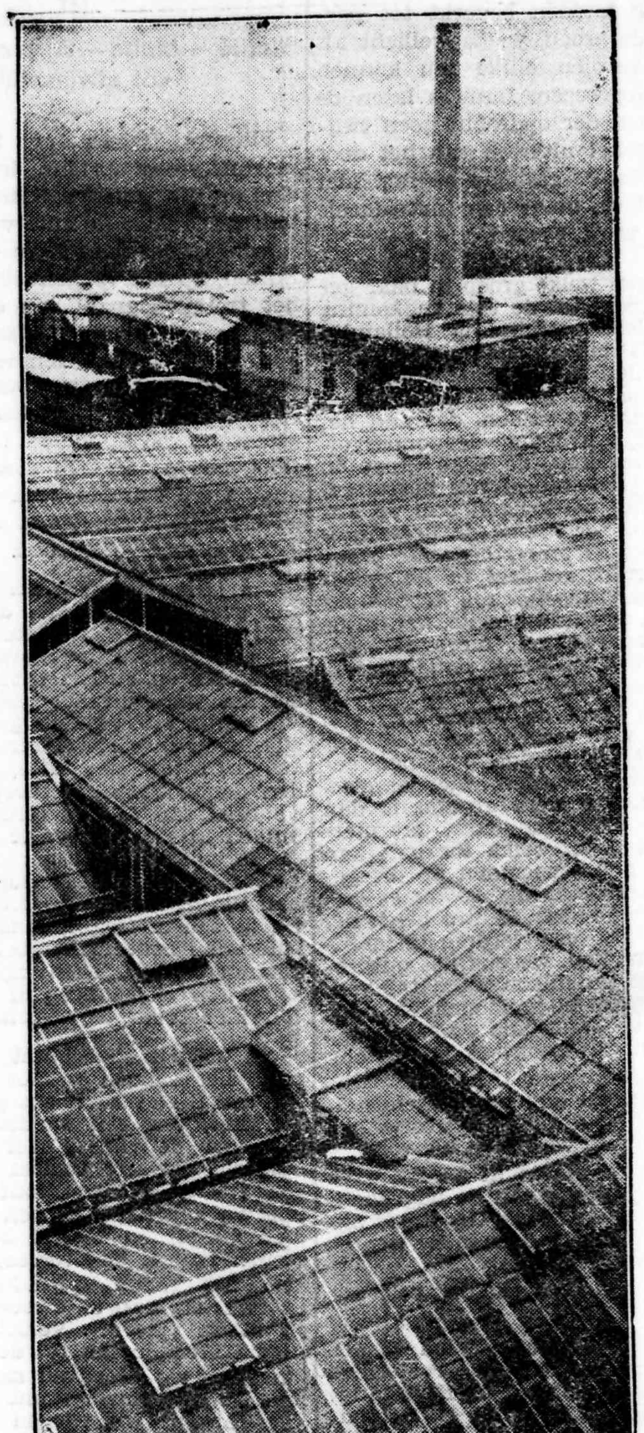
Meyer, de andere nieuwe Conseiller Fédéral, behoort meer tot het conciliante soort. Journalist, directeur van een der groote Züricher bladen, man op rijperen leeftijd, heeft hij zijn verkiezing ten deele te danken aan het feit dat de beide andere candidaten, de socialist zoowel als de radicaal, niet gewild waren, benevens aan den steun der katholieken, niettegenstaande hij zelf tot de radicale partij behoort. Meer geluk hebben de socialisten gehad bij de verkiezing van een nieuwen rechter in het Bondsgerecht, het hoogste Zwitsersche rechtscollege, waar één der hunnen deze waardigheid ten deel viel, terwijl daarentegen de betrekking van rechter van het Tribunal des Assurances hun ontging.

⁂

Het is stellig te betreuren dat bij vele benoemingen in Zwitserland de politiek te veel gewicht in de schaal legt. Te meer wanneer, zooals in dit gede bezetting van een der hoogste justitieele functies betreft. En gevaarlijker nog is die invloed der politiek als zij zich doet gelden bij de verkiezing van rechterlijke cantonale ambtenaren, welke slechts voor een bepaald aantal jaren benoemd worden en zich daarna aan een nieuwe verkiezing moeten onderwerpen, met de kans niet herkozen te worden, indien ze niet in het gevlei der bovenliggende partij gekomen zijn.

Algemeen had men gehoopt dat het einde van het jaar de liquidatie van de eeuwige quaestie der Zônes zou gebracht hebben. Helaas bleek bijna onmiddellijk tijdens de Zwitsersch-Fransche besprekingen, dat beide partijen zulk een onverzoenlijk standpunt innemen, dat er op het moment geen kans bestaat te komen tot een bevredigende overeenkomst. Vooral de aanwezigheid der nieuwe douanegebouwen, door Frankrijk eenige jaren geleden aan de grens gebouwd, is een groot struikelblok. Het zou wel een bittere pil zijn voor onzen machtigen nabuur, deze gebouwen te moeten afbreken. Het eindwoord in deze netelige zaak zal ten slotte wel in Den Haag door het hoogste rechtscollege ter wereld moeten gezegd worden. Of ook nu de kooi en de geit kunnen gespaard worden...... dat is iets dat in zekeren zin een toetssteen zal zijn voor de werkelijke waarde van het Hooge Internationale Hof.

Dr. KLAUS.

Een „Westland" bij Berlijn! Gelijk in het Westland, bouwt men in de nabijheid van Berlijn een stad van broeikassen voor het kweeken van fijnere fruit-soorten. Een concurrentie dus voor het Westland, vanwaar veel fruit naar Duitschland wordt uitgevoerd.

De jeugdige violist Jehude Menuhin. Links van hem de impressario Dr. de Koos.

FEUILLETON.

DE KANG-HE VAAS.

Uit het Engelsch

van

J. S. FLETCHER.

Geautoriseerde vertaling.

17)

HOOFDSTUK XVIII.

De Hindoe.

Indien ik niet reeds Sol Cousins vastgebonden had gezien aan de oude galg op Gallowstree Point, zou ik nu zeker zoo onpasselijk geworden zijn, dat ik niet tot denken of handelen in staat ware geweest. De Cousins-zaak had mij geloof ik gehard en mijn eerste opwelling bij het zien van Getch's lijk was om naderbij te treden met het oogmerk hem goed op te nemen. Dit was niet het geval met Pepita, die bij 't zien van dat afgrijselijk tafereel eerst 'n gil uitstiet, die terugkaatste tegen de rotsen en daarna als een bezetene terugkeerde en aan den haal ging. Ik moest hard loopen om haar in te halen en vast te grijpen; het zien van den doode had haar krachten verlamd.

„Om Gods wil, Pepita, schreeuw niet meer. Als de Hindoe je hoorde, zou hij op ons af komen... houdt je kalm! Er is geen gevaar als..."

„Dat... dat is het niet!" hijgde zij. „Het is... wat wij daar zagen!" Zij bedekte haar oogen met de handen en sidderde. „O, Ben!" ging zij verder. „Kunnen wij niet ergens gaan, weg van dit alles? Kunnen wij niets doen om de aandacht te trekken ? Ik vond het niet zoo erg om in dien toren te zitten, maar als er moord en doodslag gebeurt..."

„Wij zullen ons best doen... alleen, laat ons niet trachten, om de aandacht op ons te vestigen", zeide ik. „Die Hindoe is ergens op het eiland en het ergste is, dat wij niet weten of er anderen bij hem zijn. Of hij, of zij hebben Getch vermoord. En daarover moeten wij meer zien te ontdekken. Wees flink, Pepita!.... ga hier een oogenblik zitten, terwijl ik voor eenige oogenblikken terugga. Ik blijf in zicht en ik beloof je, dat het niet lang zal duren en daarna zullen wij nader overleggen wat we zullen doen."

Ik dwong haar te gaan zitten en nadat zij rustiger was geworden, ging ik terug naar den doode. Ik wilde — dat was noodig — zooveel mogelijk omtrent hem en zijn lot weten. Ik haatte hem thans nog meer dan bij zijn leven, want op zijn verwrongen gelaatstrekken was een wreede, angstige uitdrukking en zijn glazige, levenlooze oogen keken nog boosaardig. Zijn handen en wangen waren ijskoud en daaruit maakte ik op, dat hij reeds vele uren dood was. Na eenig nadenken begreep ik, dat de aanvaller hem waarschijnlijk in het duister van achter een aangrenzende rots was besprongen — de plaats was uitstekend gekozen en uit alle omstandigheden viel op te maken, dat dit een vooruit beraamd plan was geweest. Ik vroeg mij af of Getch en Mandhu Khan te samen op het eiland waren gekomen, en — het was niet de eerste maal, dat ik op die gedachte kwam — of de Hindoe reeds lang samenspande met oom Joseph en Getch. Er was intusschen tijd genoeg om daaromtrent veronderstellingen te maken; ik moest nu trachten meer omtrent Getch te weten te komen. Hoewel het mij ontzettend tegenstond, ging ik zijn zakken onderzoeken en ik vond een aanzienlijke hoeveelheid geld, voornamelijk goudgeld en een gloednieuwen revolver, veel gelijkend op die van oom Joseph.

Ik deed het geld weer in zijn zakken en nam den revolver mede, hij was geladen. Nadat ik den doode had gedekt met zeewier en daarop eenige steenen had gelegd, keerde ik terug naar Pepita. Zij was van de schrik bekomen en ik begreep, toen zij opsprong en mij tegemoet kwam, dat zij besloten had om alles te trotseeren.

„Het spijt mij, Ben, dat ik mij zoo heb aangesteld!" zeide zij. „Ik was totaal de kluts kwijt. Ik zal voortaan flinker zijn... Wat gaan wij nu doen? Heb je iets gevonden?"

„Niets! behalve dat hij veel geld bij zich heeft en een revolver. De revolver heb ik meegenomen, die kan te pas komen, maar aan het geld hebben wij niets. Ik heb er over nagedacht wat wij zullen doen. Eén ding is zeker, wij gaan niet terug naar den toren... tenminste vooreerst nog niet. Wij gaan nu naar den top van het eiland en brengen daar droog hout en bladeren bijeen om een vuur te maken. Vannacht ga ik dat aansteken, wellicht wordt die vuurgloed dan gezien van de kust. Dat kunnen wij in ieder geval probeeren."

Wij namen onzen weg door een ravijn en kwamen ten slotte op een plateau, vanwaar wij duidelijk Middlebourne konden zien. Daar vonden wij klein struikgewas, waartusschen veel dood hout en afgevallen takken. Niet ver vandaar was de bodem rotsachtig en die plek leek ons aangewezen voor het gereed maken van ons vuur. Wij gingen onmiddellijk aan den arbeid; eerst een laag van doode varens en bladeren en daarop verschillende lagen van dood hout. Er was daarvan een zoo groote hoeveelheid, dat wij een stapel maakten van vrij groote afmeting en ik was er van overtuigd, dat deze stapel vele uren zoude branden en tot op grooten afstand zichtbaar. Toen wij eindelijk gereed waren, stond de zon hoog aan den hemel en vervolgden wij onzen tocht. Spoedig kwamen wij aan een beschut plekje, waar wij besloten iets te eten en uit te rusten. Wij zaten daar nauwelijks tien minuten en ik had hoogstens een paar hapjes gegeten of ik zag den Hindoe voor den derden maal op dezen morgen. Het was een geluk voor ons, dat wij om voor de felle zon beschut te zijn, onze toevlucht hadden gezocht in een kloof tusschen de rotsen. Daardoor waren wij niet te zien, doch zelf hadden wij een ruim uitzicht door verschillende openingen. Mandhu Khan stond ver beneden ons op het strand, met de handen boven de oogen te turen naar de zee, alsof hij zocht naar een schip. Hij was niet meer gestoken in de kleurige kleeding, waarin ik hem voor het eerst op Middlebourne Grange zag; nu droeg hij donkere kleeren, en een rooden tulband. Onmiddellijk besloot ik hem na te gaan — het was aangenamer iemand na te jagen, dan zelf nagejaagd te worden.

Ik legde mijn hand op Pepita's arm en gaf haar een waarschuwenden blik. „Beweeg je niet.... en schreeuw niet!" fluisterde ik. „Houdt je doodstil.... en kijk naar beneden.... door die openingen. Zie je hem?.... dien Hindoe?"

Zij keek en ondanks haarzelf uitte zij een kreet van ontsteltenis.

„O!" riep zij uit. „Veronderstel eens .... dat hij ons ziet!"

Daarvoor had ik geen vrees; wij waren veilig verborgen. Maar wel maakte ik mij ongerust, dat Mandhu Khan onze stapel brandhout zoude zien. Gelukkig keek hij niet in onze richting. Hij bleef voortdurend naar zee staren en toen er eindelijk beweging in hem kwam, ging hij oostwaarts, niet langs het strand, maar hij nam den weg, die langzaam stijgend naar het binnengedeelte van het eiland voerde. En als hij dien weg vervolgde, moest hij tenslotte komen bij de ruïnes en den toren, waarin oom Joseph zich naar alle waarschijnlijkheid nog steeds verborgen hield.

„Pepita!" fluisterde ik, toen de roode tulband tusschen de boomen verdween. „Ik ga kijken waarheen die kerel gaat! Wees een flink meisje en houd je hier verborgen.... je zit hier uitstekend en ik kan hem gemakkelijk nagaan en als het noodig is, ontwijken. Hij gaat naar den toren, daarvan ben ik zeker.... en ik wil zien of hij daar binnen gaat."

„Loop je geen gevaar, Ben?" vroeg zij angstig. „Veronderstel eens, dat hij je hoort? Hij moet het geweest zijn, die Getch heeft vermoord en hij is ook in staat om jou te dooden als...."

„Die kans zal hij niet krijgen!" verzekerde ik haar. „Ik zal mij niet aan gevaar blootstellen. Door zijn rooden tulband blijft hij steeds van verre te zien en als hij mijn richting uitkomt, dan maak ik dat ik wegkom en vlug ook! Jij houdt je hier schuil.... en verlaat deze plek onder geen voorwaarde."

Zij vond het niets aangenaam, om mij te laten gaan, maar ik was zoo buitengewoon benieuwd om te weten of Mandhu Khan naar den toren ging en of hij binnen zoude gaan en of oom Joseph op hem zou schieten, dat ik onze schuilplaats verliet en door het kreupelhout in de richting van mijn prooi sloop. Het was niet moeilijk om hem te volgen, want op den weg, dien hij volgde, waren minder boomen en weinig struikgewas. Zijn pad leidde hem nu geheel onbeschermd door brem en varens en daartusschen was zijn slanke, lenige figuur duidelijk zichtbaar. Op den heuvelrug, waar ik mij bevond, was

BUITENLAND.

De Verdwijning van Koutiepoff.

Nog steeds heeft het op koortsachtige wijze gevoerde onderzoek naar de verdwijning van generaal Koutiepoff geen resultaat opgeleverd, ofschoon de politie Zaterdag j.l. heeft te kennen gegeven, dat zij binnen vier-en-twintig uren het raadsel zal hebben opgelost, nadat een Russische vrouw, waarschijnlijk een agente van de Tsjeka, was gearresteerd.

De Pers blijft onverdeeld haar aandacht aan de verdwijning wijden en zelfs de Londensche conferentie van de vijf mogendheden raakt op den achtergrond in den stortvloed van theorieën en veronderstellingen over de verdwijning van den generaal.

Algemeen houdt men nog steeds de Sovjets voor de schuldigen, niettegenstaande de krachtige ontkenning van het Russische gezantschap.

Het nieuwe Regiem in Spanje.

De meest optimistische voorspellingen omtrent het nieuwe Kabinet worden gedeeltelijk in de schaduw gesteld door de snelheid en de energie waarmede de nieuwe Regeering alle sporen van het dictator-schap wegvaagt. Zoo werd Zaterdag j.l. bekend dat algemeene amnestie zal worden verleend aan vroegere politieke overtreders, die in de gevangenis verblijven, dan wel uit Spanje zijn verbannen onder het regiem van Primo de Rivera.

Men meldt dat duizenden hierdoor hun vroegere rechten zullen terugkrijgen, onder andere ook professor Unamuno en een groot aantal officieren wier carrière plotseling was afgesneden door hun verzet tegen Primo.

De Regeering is ook bezig aan de saneering van de beehers-instellingen van den vroegeren dictator.

Zijn vroegere volgelingen protesteeren heftig of nemen vrijwillig ontslag ten einde op eervolle wijze uit het openbare leven terug te treden.

De censuur op de Pers wordt thans met grootere tegemoetkomendheid uitgeoefend en de algeheele afschaffing daarvan is spoedig te verwachten.

Opperste Economische Raad.

Te Londen werd Zaterdag j.l. de instelling aangekondigd van een Oppersten Economischen Raad onder voorzitterschap van den Minister-President, en waarvan leden zijn de Minister van Financiën, de Lord Privy Seal, de President van de Board of Trade en de Minister van Landbouw, terwijl andere personen wegens hun bijzondere kennis, bekwaamheid en ervaring op gebied van handel en industrie door den Minister-President in dien Raad kunnen worden benoemd. De Raad heeft de bevoegdheid wets-ontwerpen in te dienen.

De rapporten en de werkzaamheden van den Raad zullen een vertrouwelijk karakter dragen.

De Groene week te Berlijn.

De opening van de groote landbouw-tentoonstelling en jaarbeurs aan de Kaiserdamm (de z.g. „Groene Week") had Zaterdag j.l. met groote plechtigheid plaats in tegenwoordigheid van vele duizenden bezoekers, waaronder een groot aantal eeregasten, o.a. het corps diplomatique.

Namens de Regeering verwelkomde de Minister voor Voedselvoorziening, Dietrich, de aanwezigen met een belangrijke redevoering, waarin hij den nadruk legde op de zware crisis, die de Duitsche landbouw thans doormaakt.

De tweede spreker, de Pruisische Minister van Landbouw, Steiger, gaf een overzicht van de tentoonstelling.

Nadat Burgemeester Scholz namens de stad Berlijn een welkomstwoord had gesproken werd een rondgang langs de tentoonstelling, die acht reuzenhallen beslaat, gehouden.

De communistische actie in Duitschland.

Tegen alle verwachtingen verliep de Zaterdag ,zoowel in Berlijn als in de andere Duitsche steden, rustig. De uitgebreide politiemaatregelen en de Vrijdagnacht gehouden huiszoekingen bij de communistische voormannen te Berlijn (waarbij meer dan 70 leiders gearresteerd werden) oefenden oogenschijnlijk een deprimeerenden invloed uit op de communistische drang tot daden.

In Berlijn werden slechts hier en daar samenscholingen gehouden, die door de politie met behulp van den gummistok uit elkaar gedreven werden. Ook in Hamburg bleef de toestand rustig. Desniettemin bleef de politie op haar quivive met het oog op de mogelijkheid dat de communisten onder bescherming der duisternis zouden trachten het verbod tot het houden van optochten te overtreden.

De Marine-Conferentie.

De Fransche delegatie publiceerde Zaterdag j.l. den officieelen tekst van hare voorstellen, daarop neerkomende, dat ieder der contracteerende mogendheden zijn globale tonnenmaat gedurende den duur der conventie zal beperken tot de te bepalen cijfers.

De tonnenmaat der eenheden en hun bewapening moeten ook worden beperkt. Ieder der mogendheden zal de tonnenmaat moeten verdeelen volgens de vastgestelde cijfers in zes klassen. Binnen de vast te stellen limiten kan een wijziging in de verhouding der indeeling plaats hebben.

De geïnteresseerde mogendheden zullen onderling een jaar vóór het op stapel zetten van een oorlogsbodem mededeeling doen aan de belanghebbende mogendheden.

Tot de vertrouwelijke besprekingen zal als waarnemer moeten worden toegelaten het hoofd der afdeeling ontwapening van het secretariaat van den Volkenbond, die zal deelnemen aan alle besprekingen over de wijze van beperking der bewapening ter zee.

De Fransche stellingen werden vastgelegd in een memorandum van 22 December 1929.

De Radioverbinding Nederland-Indië.

De „H. P."-prijs.

In de *Haagsche Post* van 4 Januari komt het rapport van het Kon. Instituut van Ingenieurs inzake de z.g. „Haagsche Post"-prijs van ƒ 10.000 uitgeloofd voor dengeen, die er het meest toe zou hebben bijgedragen om het mogelijk te maken, dat iedereen die zulks mocht wenschen van Nederland uit aansluiting kon krijgen met iedereen in Ned.-Indië die een telefoon heeft.

De prijs werd uitgeloofd begin 1928; 8 Jan. 1929 stelde de *H. P.* de beslissing in handen van het Kon. Instituut, en dit deed 27 Dec. 1929 zijn uitspraak aan het weekblad toekomen. De brief bevat menige merkwaardige passage; vandaar dat wij hem in zijn geheel overnemen:

Door de aanvaarding van het verzoek, tot ons gericht, om Uw Redactie behulpzaam te willen zijn bij het toekennen van een prijs van ƒ 10.000, door U uitgeloofd, voor hem (of hen) die, volgens aanwijzing van den Raad van Bestuur van het Instituut, het meest heeft (of hebben) bijgedragen aan het tot stand komen van geregelde telefonische gemeenschap met Indië, kwamen wij in groote moeilijkheden.

Het bleek ons namelijk, dat het tot stand komen van de verbinding Nederland—Indië niet is mogelijk geworden na een bepaalde uitvinding, maar dat een complex van factoren haar hebben mogelijk gemaakt.

Daarbij kwamen wij ten zeerste onder den indruk, dat de wijze, waarop „research" wordt verricht, een belangrijke wijziging heeft ondergaan in den loop der jaren. In vroeger jaren kwam het voor, dat één geniale geest zich geheel kon geven aan één probleem en dit zelfs tot in details uitwerkte. De sterke arbeidsverdeeling in laboratorium en industrie of bedrijf hebben hierin een ommekeer gebracht. Zonder twijfel gaat ook nu nog van den leider een groote invloed uit, maar de medewerkers zijn niet meer de gezellen, die een opgegeven detailwerk uitvoeren. Veel meer kan men zeggen, dat een probleem direct gesplitst wordt in zekere evenwichtige onderdeelen en dat aan de bestudeering van elk hiervan door bepaalde physici en ingenieurs met groote mate van zelfstandigheid wordt gewerkt.

Naar onze meening, is de radio-verbinding Nederland—Indië hiervan een typisch voorbeeld. Haar totstandkoming is te beschouwen als een coöperatie in den schoonsten zin des woords. De factoren voor die coöperatie waren; het initiatief, het crediet, de goede leiding en niet het minst de staf van werkers.

Intusschen zijn wij, door de aanvaarding van Uw opdracht, gebonden aan de formuleering van Uw vraag naar de meest verdienstelijken. Dit leidde tot een ernstige poging tot vergelijking van den graad van verdienstelijkheid, welke, wat het door ons uit te brengen advies betreft, het volgende resultaat heeft opgeleverd.

Zij heeft in de eerste plaats bevestigd het vrijwel algemeen bekende feit, dat er die centra van werkzaamheid zijn geweest, van waaruit het probleem op de voren geschetste wijze kort na elkander is aangevat. Deze centra zijn: de Firma Philips te Eindhoven, de Radiodienst van den Telefoondienst in Ned.-Indië en de Technische Dienst der P. T. T. in Nederland. Hoewel de verdiensten van de drie groepen van werkers, die zich aldus afteekenen, stellig niet geheel gelijk zijn, zou het niet in overeenstemming zijn geweest met den aard der ons gegeven opdracht, indien wij onze aanbeveling hadden beperkt tot personen uit de groep, welke wellicht als de meest verdienstelijke zou kunnen worden aangewezen. Immers laten de bewoordingen der opdracht geen twijfel, dat, bij het uitloven van het door U beschikbaar gestelde bedrag, niet een collectieve, maar een individueele toewijzing werd beoogd.

Wij laten dan ook na, ons er over uit te spreken welke groep in haar geheel het meest tot de totstandkoming van de telefoonverbinding Holland—Indië heeft bijgedragen, maar juist daarom stellen wij er des te meer prijs op te vermelden en uitdrukkelijk op den voorgrond te stellen, dat aan het feit, dat bij opvolging der ondervolgende aanbeveling, de eene groep in totaal een grooter deel van het uitgeloofde bedrag zal krijgen dan de andere groep, *geenszins de beteekenis toekomt, dat de meest bedeelde groep het belangrijke aandeel in de oplossing van het vraagstuk zou hebben gehad,* terwijl aan de volgorde, waarin de groepen zooeven en hieronder genoemd worden, *evenmin eenige beteekenis* in dit opzicht toekomt.

Overigens heeft de vergelijking van den graad van verdienstelijkheid ons geleerd, dat wel eenige personen genoemd kunnen worden, wier aandeel in het verrichte werk grooter is dan dat van de overigen, maar, dat niettemin de waarde, welke toekomt aan den arbeid der genoemden op dit gebied, nog *geenszins als volkomen gelijk is te beschouwen.* Echter bleek het niet mogelijk een verdere differentieering te maken, wegens het ontbreken van een redelijken maatstaf voor arbeid van zoo uiteenloopenden aard als door de genoemde personen ten behoeve van dit vraagstuk is verricht.

Wij meenen daarom U in overweging te moeten geven om, met bekendstelling van de voorafgaande overwegingen, den prijs te verdeelen als volgt:

In de eerste plaats af te zonderen ƒ 1000 ter huldiging van de nagedachtenis van Dr. ir. C. J. de Groot, als bijdrage voor het voor hem op te richten gedenkteeken.

Verder ƒ 1000 aan elk der volgende personen:

wegens hun werkzaamheden bij den Technischen Dienst der Posterijen, Telegrafie en Telefonie in Nederland: Dr. ir. N. Koomans, Ir. H. B. Roosenstein;

wegens hun werkzaamheden bij den Technischen Dienst van den Telegraaf- en Telefoondienst in Ned.-Indië: Ir. S. C. C. Langendam, Ir. G. F. van Dissel, Ir. W. F. Einthoven, A. de Haas;

wegens hun werkzaamheden bij het Physisch en Radio-Laboratorium van de Fa. Philips te Eindhoven: Dr. G. Holst, Dr. B. van der Poll, Ir. J. J. Numans.

Motor en Toerisme.

Per Fokker naar Afrika

door

WALTER MITTELHOLZER.

III.

Sicilië — Malta — Afrika. — Een reis vol afwisseling.

Vliegers, jagers en bergklimmers moeten vroeg opstaan, indien zij hun doel op tijd willen bereiken! Reeds om half zes haalde de auto van den Zwitserschen consul ons van ons hotel af. Buiten, op het vliegterrein klinkt juist het trompetsignaal van de dagwacht, komen geleidelijk de soldaten naar buiten om onze machine de hal uit te duwen. De overgang van den maanhelderen nacht naar den dag is een grootsche symphonie van kleuren. Hoog boven aan den met sneeuw bedekten top van den Etna verbleekt het zilveren licht en neemt de wijk voor een overweldigend rood.

Om zeven uur snellen wij met vol gas over het grasveld, dat vol bloemen is, naar het Zuiden. Juist doemt als een gloedroode vuurkegel de zon uit de zee op, stroomen vloeibaar goud als het ware uit het water met zich trekkend. Hoe gelukkig moeten de menschen hier leven, terwijl thans in het grijze Noorden natte, koude nevels den dag zoo lang verborgen houden! De tuin van Sicilië, verdeeld in duizenden in muren gevatte sinaasappelhagen, schilderachtige, middeleeuwsche stadjes op heuvelruggen breiden zich uit in het vroege roode schijnsel. Wordt één of twee maanden later het landschap beheerscht door den witten amandelbloesem, thans zijn de sinaasappel- en citroenboomen zwaar beladen met rood-gele vruchten.

Wij stijgen snel, want de krachtig naar het Zuiden waaiende rookwolk van den Etna belooft ons goeden Noordenwind, dus een snellen tocht, die ons voor de vlucht over de Middellandsche Zee zeer welkom is! Reeds na een vlucht van een half uur verlaten wij bij Pozzollo, een stadje, dat met muren en torens bewapend is, Sicilië. Ik stel ons verrecompas in op koers 220 graden, 15 graden meer naar het Westen, dan de directe kaartkoers op Malta oplevert. Verscheidene metingen brengen mij tot de gevolgtrekking, dat wij afdrijven naar het Oosten. De zee omringt ons weldra aan alle kanten; wij vliegen hoog boven wolkenmassa's, door welke wij 2000 Meter lager de witte schuimkoppen in de diepblauwe zee zien voorbijtrekken. Piloot Künzle zit aan het stuur en houdt onafgebroken rechtuit koers. Nieuwe metingen met de afdrijfmeter bevestigen, dat wij nu den goeden koers volgen. Onze snelheid bedraagt 175 KM per uur.

Hoe geheel anders waren toch mijn eerste vluchten over de Middellandsche Zee, uitgevoerd met vliegtuigen met één motor! Hoezeer verlangden wij drie jaren geleden op 13 December de vlucht van Athene naar Alexandrië, vol innerlijke, beheerschte spanning, naar het naderen van de Afrikaansche kust, die eerst na zes uren in zicht kwam. Wel had onze brave Dornier in plaats van wielen een paar vlotters, maar wat baatte dat indien na een gelukkige landing op het water in de eenzame waterwoestijn een storm opstak! Nog anderhalf jaar geleden vloog ik met een kleine land-Junkersmachine van Sicilië naar Tunis; ook daar zouden wij bij een panne verloren zijn geweest. Thans hebben wij geen reden meer, aan allerlei laatste mogelijkheden te denken; onze drie motoren werken met de nauwkeurigheid van een uurwerk. Met twee motoren zelfs zou ik ondanks de zwaarte van toestel en bemanning dezelfde hoogte houden en tenslotte ook nog met één motor op een hoogte van 2500 Meter Malta bereiken. Een merkwaardig, geruststellend gevoel van veiligheid komt over ons, gelijk ik het vroeger niet kende. Ofschoon het buiten gevoelig koud is, hebben wij dank zij de verwarming van onze cabine een behagelijke temperatuur om ons heen. Was het lawaai der motoren er niet, dat wij door parafinewatten in de ooren te stoppen aanmerkelijk minder hinderlijk maken, dan zou men kunnen gelooven, thuis aan het ontbijt te zitten, terwijl wij met een snelheid, die driemal zoo groot is als die van een exprestrein, Zuidwaarts razen.

Malta.

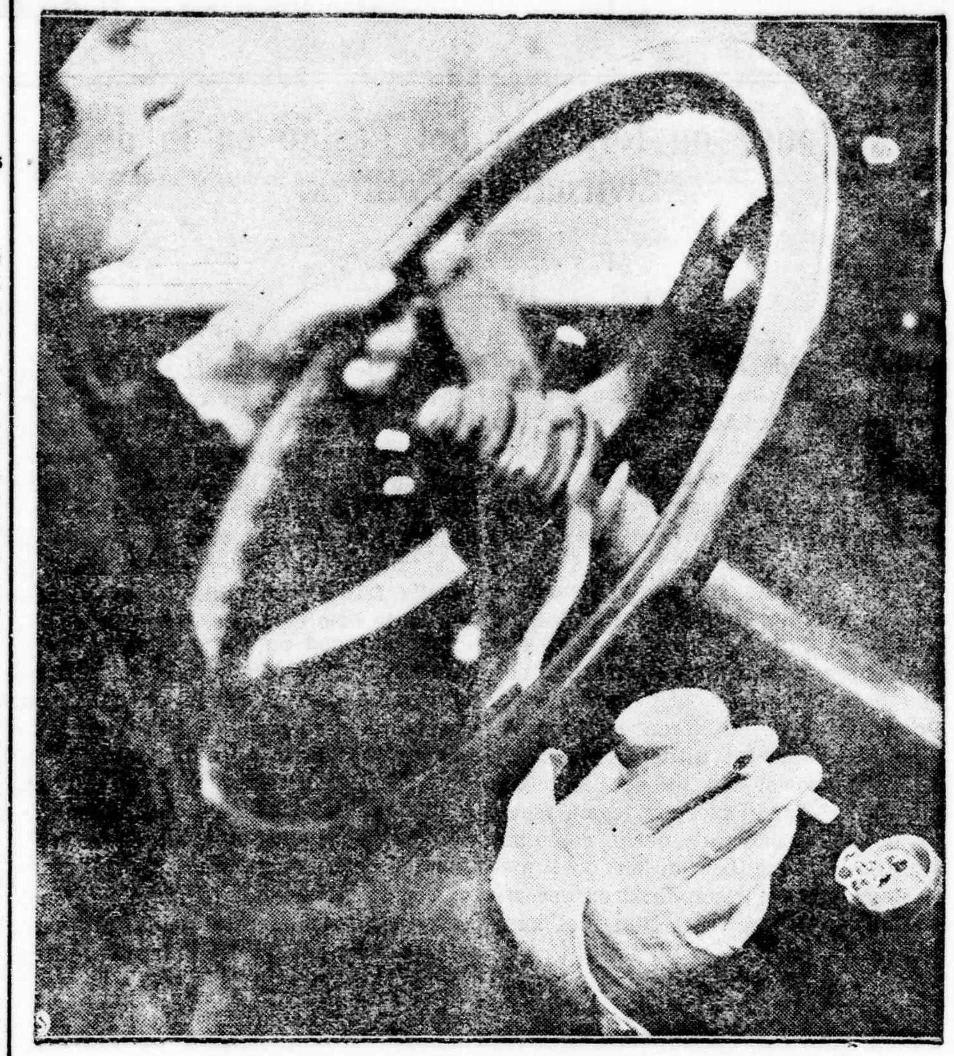
Wij zijn met ons geïmproviseerd ontbijt nog niet gereed als op de bestuurdersplaats Malta in zicht komt. Wij sturen direct op de havens van Valetta aan, over sappig groen, heuvelachtig land, dat gelijk met een teer spinneweb overtogen is met blanke tuinmuren. Om 8 uur 15 staan wij loodrecht boven het groote stervormige fort van het schiereiland Jezirah, dat in het Noorden en Zuiden in den vorm van een halven cirkel is omringd door de dicht opeengebouwde steden Sliema en Valetta. De heuvelruggen, die er bij aansluiten, zijn bekroond met sterke forten en middeleeuwsche ringmuren. Ik tel in de acht baaien meer dan 30 Engelsche oorlogsschepen. Waarlijk een door de natuur gevormd steunpunt, dit tweede Gibraltar van de Middellandsche Zee, van waar uit, het trotsche Albion zijn zeeweg naar Indië beveiligt! Weldra ligt, dicht bij het stadje Zurrico en de Zuidelijke kust het groene tapijt van het Engelsche vliegterrein met zijn groote vlieghallen beneden ons.

Om 8 uur 20 verlaten wij het groene eiland precies in Zuidelijke richting en tusschen Tripolis en Kaap Misurata, ongeveer 32½ graad breedte en 14½ graad Oosterlengte willen wij de Afrikaansche kust bereiken. Een meting van de afdrift wijst uit, dat de wind van het Noordwesten naar het Noorden draait; met sterken wind in den rug en een snelheid van 190 km. per uur beginnen wij nu aan het zeetraject van 380 km., dat voor ons ligt.

Afrika.

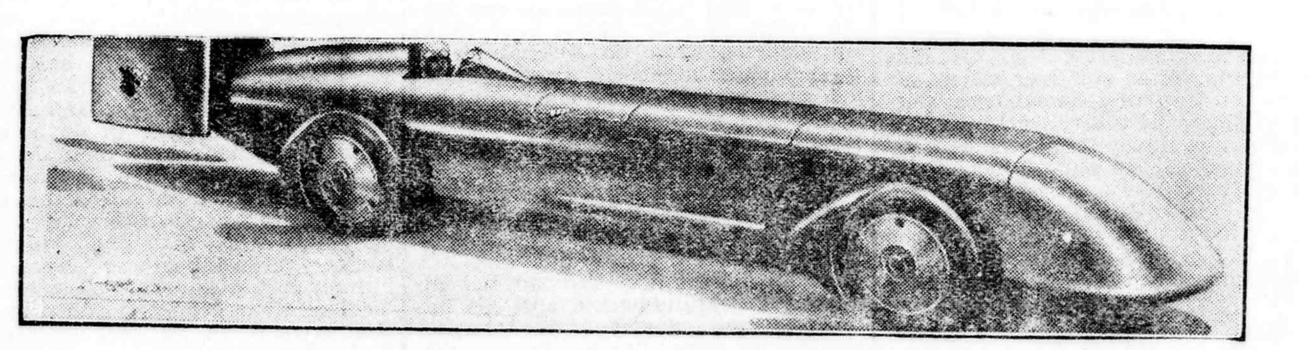
Malta is voor onze oogen in de wol-

Rooken en chauffeeren.

Het gemak dient den mensch.

Het Monster.

De race-auto van Kaye Don, die een poging zal doen om het wereldrecord van Segrave te breken.

een dennenboschje, waar doorheen ik, ongezien van beneden, kon loopen; het was een doeltreffend scherm om mijn gangen te verbergen, totdat ik aan een punt kwam boven de ruïnes en den toren; van den toren kon ik alles zien, behalve de zijde waarin de gebarricadeerde deur was. En steeds kon ik het roode hoofddeksel van den Hindoe volgen; ik zag hem ten laatste door de ruïnes gaan naar den toren. Daar verdween hij uit het gezicht rond den hoek van de zijde van den toren, dien ik niet kon zien.

Ik dacht toen het afvuren van oom Joseph's revolver te zullen hooren, dat hoorde ik echter niet; wel hoorde ik het gekrijsch van de kraaien, die rond den toren vlogen. Spoedig en tot mijn groote verbazing begreep ik waarom. Plotseling zag ik boven op den toren den rooden tulband verschijnen. Mandhu Khan moest dus den toegang vrij hebben gevonden, was binnen gegaan, had rondgekeken en daar hij niemand ontmoette, was hij de trap opgeklommen. En toen zag ik hem dus weer. Hij liet zijn blik over de zee gaan in alle richtingen.

Dit alles verbaasde mij meer dan al hetgeen gedurende dien dag was voorgevallen; meer dan de eerste verschijning van Mandhu Khan bij het aanbreken van den dag; veel meer dan het vinden van Getch's lijk. Ik begreep niet, dat de Hindoe zonder tegenstand den toren had kunnen beklimmen. Dat bewees, dat oom Joseph gevlucht was en zijn betrekkelijke veiligheid had prijs gegeven voor een hachelijk rondzwerven.

Waar was hij heen? Was het schip, waarover hij had gesproken aangekomen, onopgemerkt door Pepita en mij en was hij ontsnapt? Vanaf mijn plaats onder de dennenboomen kon ik alleen de zee overzien aan de Noordzijde van het eiland, dus het vaarwater tusschen Meslie Eiland en het vasteland en daar was geen schip te zien. Zou er een schip gekomen zijn aan de Kanaalzijde? Mandhu Khan bleef in die richting turen.

De tulband verdween en ik begreep, dat de Hindoe wederom de torentrap was afgedaald. Ik wachtte eenigen tijd, omdat ik niet twijfelde, of hij moest weer rond een van de torenhoeken te voorschijn komen. Het was duidelijk, dat hij zich in ons verblijf ophield. Ik stond op het punt terug te gaan naar Pepita, die ongetwijfeld hoe langer hoe angstiger was geworden, toen ik rook uit den toren zag opstijgen. De Hindoe had den brand gestoken in de dingen, die hij daar gevonden had.

Eindelijk zag ik hem weggaan naar het Zuiden. Om hem te kunnen blijven volgen, moest ik het dennenbosch verlaten en kwam ik in een open vlakte, waarop te midden van varens rolsteenen lagen. Daarachter verborg ik mij nu. De Hindoe liep flink door in de richting van de zuidkust van het eiland, bespoeld door de wateren van het Engelsche Kanaal. Ik had slechts belangstelling voor hem en zijn handelingen en zijn vermoedelijk doel. Toen ik zeker was, dat hij recht toe recht aan liep, keek ik over hem heen en zag op ongeveer een mijl uit de kust een schip ten anker liggen in de spiegelgladde zee. Door mijn bekendheid met de kustvaart, zag ik, dat het een vrachtstoomschip was van een klein type met een bemanning bestaande uit den kapitein, een stuurman en drie of vier matrozen. Het had een vlag aan den voortop, doch daar er slechts een flauw briesje waaide, hing die vlag slap naar beneden en was dus niet te onderscheiden. Toch vermoedde ik, dat het een scheepje was van vreemde nationaliteit — vermoedelijk Fransch. Ik had een paar malen deze soort schepen in Wreddlesham gezien, waar handel werd gedreven met de havens van Noord-Frankrijk. Was dit wellicht het schip, waarover oom Joseph gesproken had, het schip, dat Pepita en mij moest afzetten in een van de Kanaal-havens? En als dit het geval was, wist oom Joseph dan toch wanneer het bij Meslie Eiland moest komen en was hij naar het Zuidelijk strand gegaan om klaar te zijn om te embarkeeren? Nog een vraag kwam in mij op — was de oude schurk reeds aan boord en dus veilig voor den Hindoe (die hem zeer zeker achtervolgde) en wachtte het stoomschip op een sein van hem? Was hij dan nu ergens op het strand verborgen in afwachting van een boot, die hem moest komen halen? Zou de Hindoe hem nog ontmoeten?

Ik draaide mij om, met de bedoeling naar Pepita terug te gaan, toen de stilte van het eiland werd verbroken door een schot beneden op het strand. Een oogenblik later volgde het losbranden van een kanon op het dek van den stoomer.

HOOFDSTUK XIX.

Gebroken porcelein.

Dit moest het wisselen van seinen zijn tusschen iemand — vermoedelijk oom Joseph — aan den wal en het volk aan boord van het schip en hoewel ik verlangend was om naar Pepita terug te keeren, bleef ik waar ik was, bewust van het belang van deze zaak. Ik verwachtte oom Joseph op het strand te zien verschijnen; ik was er van overtuigd, dat hij het was die zijn revolver had afgevuurd en dat hij op het punt stond om het eiland te verlaten. Hij kwam echter niet voor den dag. En de Hindoe was nergens te zien. Er verliepen vijf — tien — twintig minuten — misschien wel een half uur — en ik zag niets gebeuren van hetgeen ik verwachtte. In het dennenhout achter mij hoorde ik het gekir van een houtduif... één-, tweemaal.

Zoo zou wellicht een ieder dat genoemd hebben. Ik wist zeer goed, dat daar geen duif zat. Het was Pepita met haar talent om het gekir van een duif na te bootsen; zij bootste ook zeer goed het gefluit van de merel na. Ik liep terug onder de dennen en daar zag ik haar mij met smeekende oogen aankijken.

„Ik kon niet langer wachten. Ben!" fluisterde zij. „Het was verschrikkelijk om daar alleen te zijn. En ik ben heel voorzichtig geweest op mijn weg hierheen. Waar keek je naar vanachter dien rots?"

„Hoorde jij dat kanon afvuren, ongeveer een half uur geleden?" vroeg ik haar. „Dus je hebt het gehoord! Dat gebeurde van dat schip daar — ik zag de kruitdamp. En dat was in antwoord op een schot, dat zoo goed als zeker werd gelost door oom Jeseph. Hij is daar ergens beneden. Ik vermoed dat zij een boot zullen zenden om den ouden schurk af te halen. Hij laat ons zitten, Pepita. Hij moet geweten hebben, dat het schip vandaag kwam en hij heeft er wel voor gezorgd, dat wij niet mee kunnen gaan. Hij zal echter nog ondervinden, dat hij met den duivel moet afrekenen, voor hij zelf kan vertrekken! Of anders heb ik het glad mis!"

„Waarom Ben?" vroeg zij.

Ik wees naar beneden, naar de plek, waar ik Mandhu Khan het laatst had gezien.

„Mandhu Khan is daar beneden! Ik heb hem gevolgd en reken er op, dat hij oom Joseph nog eenige onaangename oogenblikken zal bezorgen, als hij hem tegenkomt. Mandhu Khan heeft iets in den zin, maar wat, dat kan ik niet gissen. Hij heeft den toren in brand gestoken, zoodat onze voorraad eet- en drinkwaren verdwenen is. Dus zijn we zonder voedsel!"

„Er is nog iets te eten in de grot, waarin wij gezeten hebben. En zeker zullen ze ons komen zoeken, Ben als wij ons vuur aansteken; dat zien ze natuurlijk in Middlebourne".

„Ja, maar het ellendige is, dat die menschen het ook zien", antwoordde ik wijzende naar het schip. „En als dat vrienden zijn van oom Joseph en Getch, dan zullen ze van ons niets willen weten! En Mandhu Khan zal het ook zien... en Mandhu Khan kan zijn redenen hebben om mij tot zwijgen te brengen, even goed als hij Getch tot zwijgen heeft gebracht; wij zitten in den val".

„Spreek niet zoo", zeide zij wanhopig. „Wat heb jij gedaan, dat hij..."

„Ik weet ook niet wat Getch heeft gedaan, dat Mandhu Khan hem ...... deed wat hij deed, merkte ik op.

„Het geeft allemaal niets om daarover onze hersens te breken!... nu is de zaak... wat gaat daar op het strand gebeuren? Dat schip is daar en oom Joseph is beneden op het strand en dichtbij hem in de buurt is de Hindoe... ik zou alles van dichtbij willen zien... als dat veilig is te doen".

Wij loerden over den rots met volle aandacht. Er ging eenige tijd voorbij; niets gebeurde. Eindelijk slaakte Pepita een kreet en stiet mij aan.

„Ben!" fluisterde zij. „Kijk eens, daar komt een boot naar het strand". En voor ik het zag voegde zij er aan toe, „een...... twee...... drie menschen er in. Een achterin aan het roer en twee op de riemen".

(Wordt vervolgd).

kenbank verdwenen. Zoover de blik reikt, ziet men niets dan een blauwen en witten horizon van water en wolken. Ver in het Oosten ligt een zwarte wolkenbank, die niet veel goeds belooft; maar wij vliegen naar het Zuiden, de heerlijke lichte blauwheid van Afrika binnen. Wat zijn wij, menschen, met onze veelgeprezen wonderen der techniek toch maar kleine stofjes in het oneindige heelal, dat wij met de snelheid van onze metalen vogels trachten te beheerschen! Op de rechter-piloten-plaats houdt Künzle met behulp van het verrecompas nauwkeurig koers. Het is een genoegen met dit nauwgezette instrument te vliegen; afwijkingen van een fractie van een graad wijst het al aan. Ongeveer na een uur roept de piloot mij naar voren; hij meent land voor zich te zien. Volgens de berekening is dat onmogelijk, daar wij nog ten minste 180 km. van de kust zijn verwijderd. Maar na nog een half uur is geen twijfel meer mogelijk. Hetgeen zich ver in het Zuiden in den schoonen glans van het zonlicht kristalliseert, is de licht bruine zand- en steenkust van Lybië!

Precies twee uren nadat wij Malta zijn gepasseerd, hebben wij de kust bereikt. Welk een verschil, welk een teleurstelling in vergelijking met het groene, vruchtbare Malta! Niets dan bruingele, doode woestijnbodem; zoover men kan zien geen boom, geen struik, geen huis. Alle leven is hier uitgestorven! Wij nemen koers naar het Oosten, voortdurend de kust in zicht. Om 10 uur 45 vliegen wij over kaap Misurata; om 12 uur ligt het Italiaansche militaire vliegterrein van Sirte, omringd door ongeveer 100 huizen beneden ons. Alles is woestijn; vliegterreinen kunnen hier bijna kosteloos in iedere gewenschte maat worden gemaakt. Het is dus geen wonder, dat de Italianen langs de kust van Lybië op afstanden van 300 km. vlieghavens hebben aangelegd als de beste beveiliging van hun verkeer van Tripolis naar Benghasi en verder tot de Egyptische grens. Doch wee dengeen, die buiten deze steunpunten moet dalen; de door de zon verzengde woestijn kent geen erbarming!

Ongeveer 40 km. voor Benghasi beleven Künzle en ik een spannend oogenblik. Zonder aan iets ernstigs te denken, vliegen wij nog ongeveer 500 m. hoog boven de woestijn, als plotseling de linker buitenmotor knalt en vanzelf stilstaat. Ook de andere motoren beginnen trager te loopen. Het moet aan toevoer van benzine ontbreken, ofschoon de peilglazen van onze drie groote vleugelreservoirs nog brandstof aanwijzen. Gelukkig hebben wij in dichtgesoldeerde blikken kannen meer dan voldoende reserve-benzine. Mechanicien Wegmann werkt als een wilde, snijdt de blikken open, giet den inhoud in de reservetank, terwijl Captain Wood de brandstof in de vleugelreservoirs omhoog pompt. Weldra stroomt het levenselixer van het vliegtuig weer normaal in de motoren. Wij vliegen verder alsof er niets gebeurd was. Het zou al te gek zijn geweest, wanneer wij onzen Fokker in het woestijngebied van Benghasi hadden moeten neerzetten.

Cobham.

Des middags om drie uur cirkelen wij over Benghasi, een vrij groot stadje met een natuurlijke haven en een buitengewoon groote militaire kazerne, die waarschijnlijk uit den tijd van den Tripolisoorlog dagteekent. Na een vlucht van 8¼ uur zetten wij onzen Fokker op het groote militaire vliegveld ten Zuiden van de stad neer. Terwijl wij met het tanken van nieuwe benzine bezig zijn, die dank zij de voortreffelijke Shell-organisatie reeds aanwezig is, landt een Britsche Havillandtweedekker, waar Sir Allan Cobham met twee mechaniciens uit te voorschijn komt. Cobham had een jaar voor mij het eerst over het zwarte werelddeel van Cairo naar de Kaap en terug gevlogen en is thans bezig, in opdracht van de Imperial Airways de Afrikaansche landingsterreinen in verband met het toekomstig luchtvaartverkeer te inspecteeren. Wij kenden elkaar van een vroegere ontmoeting. Hij vertelt mij van de pech, die hij in Tripolis heeft gehad op het door den regen doorweekte landingsterrein, waar zijn propeller bij de landing den grond raakte en stuk sloeg. Gelukkig konden de Italianen hem met een passenden propeller helpen. Hij was vijf dagen vóór mij in Londen gestart en hoopte Kerstmis in Kaapstad te vieren, hetgeen wij echter eenigszins betwijfelden.

In den nacht op 18 December had het in stroomen geregend. Overal lagen op de wegen groote plassen. Toen wij om 7 uur 23 van het vligterrein Benghasi startten, kletterde juist een stortregen neer, die deed denken aan een wolkbreuk. Weldra konden wij echter de ergste buien ontkomen, door in de richting van de kust te vliegen. De Britsche consul, in wiens gezelschap ik met Cobham den vorigen avond had doorgebracht, had ons dringend aangeraden, den rechten koers over de woestijn naar Sollum te vermijden, daar de wilde Bedoeienenstammen nog steeds guerilla tegen de Italianen voeren; in hun moeilijk toegankelijke bergdorpen zijn die stammen nauwelijks te bereiken. Tolmetta passeeren wij om 8 uur, Marsa Susa, het Apollonia van de oudheid met zijn van vroegere pracht getuigende ruïnes en het Italiaansche vliegveld, een half uur later. Het zijn maar eenige schaarsche nederzettingen in de oneindige woestijn, die allengs overgaat in tafelbergen. Boven Derna, waarvan de primitieve haven door de forten der kustbergen bewaakt wordt, dan langs Marsa Tobruk passeeren wij om ongeveer 10 uur ten Zuiden van het schiereiland Ras el Melh de grens tusschen Italiaansch Lybië en Egypte. De golf van Sollum breidt zich uit in een heerlijk blauw. Wij hadden tot dusver een gunstige reis; de 540 km. zijn met een gemiddelde snelheid van 175 km. per uur afgelegd; wij hebben nog 670 km. voor den boeg, dan zullen wij Caïro hebben bereikt.

De Nijl.

Na het middagmaal slaapt de eene passagier na den anderen in. René Gouzy, de ijverige kroniekschrijver, die mij al op mijn eerste Afrikavlucht vergezelde, laat zijn potlood vallen. Niemand kan zich ergeren aan het snorken, daar het in geluidsterke vergeefs wedijvert met het gezoem der motoren! Van de Zuidelijkste punt van de Arabische golf neem ik nu rechtstreeks koers naar Caïro. Na 100 km. zandwoestijn ontwaren wij gelijk een sprookje uit Duizend-en-éénnacht het sappig groene landschap van den Nijl. Het land van een duizenden jaren oude beschaving, met zijn schilderachtige fellachendorpen, zijn vruchtbare katoen-, suiker- en klavervelden rolt als een caleidoscoop voorbij. Op nog grooteren afstand zien wij tusschen twee donkere onweerswolken, maar met lichten zonnegloed overgoten, de drie pyramiden van Giseh, de indrukwekkendste der Egyptische grafgedenkteekenen der Pharao's.

Om 14 uur cirkelt mijn tweede piloot om de trotsche merkteekenen der Kaliefenstad Caïro, terwijl ik aan het filmtoestel draai. Laag vliegen wij over de millioenenstad, over de burcht van den Islam met haar honderden slanke minarets en de moskeeën. Buiten de stad op het groote vliegveld der Engelschen bij Heliopolis zet ik onze *Switserland* na een tocht van 7 uur vlot neer.

In 25 vlieguren hebben wij op de aangenaamste wijze waarop men kan reizen, het uitgangspunt van onze jachtexpeditie bereikt; ongeveer in denzelfden tijd zullen wij over de wildrijke moerassen van den Soedan den voet van den Kilimandjaro bereiken.

(Nadruk verboden).

Caïro, December.

KUNST EN LETTEREN.

Zwedens Koninklijke Schilder over Kunst.

Prins Eugen, de jongere broeder van den Koning van Zweden, en een van Zwedens vooraanstaande landschapschilders, zegt in een artikel in een Gothenburgs blad verschenen: „Ik geloof niet dat honger, armoede, leven op een zolderkamertje en andere moeilijkheden van het Bohème-leven, noodzakelijk zijn voor de ontwikkeling van een kunstenaars-temperament." De „schilder-Prins" legt er de nadruk op dat vele groote schilders niet gebukt gingen onder materieele zorgen, terwijl andere ten onder gingen aan armoede en miskenning, die misschien beroemd zouden zijn geweest indien zij ontdekt waren, en daardoor, vrij van alle financieele moeilijkheden, zich hadden kunnen ontwikkelen. De prins zegt dat hij zelf andere hindernissen heeft moeten nemen, vóór alles zijn stand en de vooroordeelen omtrent hetgeen aan een Prins al dan niet veroorloofd is. „Van mijn standpunt uit, zegt de Prins, ligt de belooning in het werk zelf. Wanneer ik een afgewerkt schilderij aan de muur heb opgehangen, interesseert het mij minder dan toen ik er aan bezig was. Ik kan mij zelfs niet herinneren dat ik eenige opwinding heb gevoeld toen mijn werk voor het eerst werd opgehangen op de wereld-tentoonstelling van 1889. Vóór alles wensch ik als echt schilder, als vakman aangezien te worden; ik heb hard gestudeerd en gewerkt; het is mogelijk dat ik een middelmatig schilder ben maar ik ben vakman, amateur ben ik niet."

Vooruitzichten.

Te Soerabaia vertoeft de heer Michael Podoli, impressario, die in onderhandeling is met den Bond van Kunstkringen in Nederlandsch-Indië voorloopig voor een tweetal tournees, allereerst in eind 1930 van „Muziek uit de Lucht", het nieuwe instrument van Maurice Martenot, dat men op een afstand bespelen kan, eenvoudig door de hand zachtkens in de lucht te bewegen en dat zoowel het geluid kan voortbrengen van een machtig orgel, als dat van een herdersfluit. Ook het geluid van de menschelijke stem kan het instrument weergeven, evenals dat van fluit en hobo, Engelsche hoorn, strijkinstrumenten, saxophone, guitaar, etc.

Voorts zijn 14 Januari uit de Vereenigde Staten te Amsterdam aangekomen The Utica Jubilee Singers, welke negerzangers in Europa 64 concerten geven zullen in 14 landen, om einde November naar Britsch-Indië te vertrekken, waar zij een paar weken zullen optreden, zoodat het waarschijnlijk Februari 1931 zal worden, alvorens zij in Nederlandsch-Indië zullen kunnen optreden.

Ook zij hadden in de Europeesche Pers, Berlijn, Weenen, Parijs etc. uitmuntende recensies. Van Nederlandsch Indië wordt de tournee voortgezet via Singapore, Saigon, Manilla, Hongkong, Shanghai, Japan, Australië en Honoluluh, terug naar New-York.

SCHOOL EN KERK.

De Duizendste.

De directeur der Soekaboemische opvoedingsgestichten schrijft ons:

Bijna op denzelfden datum, als waarop de eerste pupil, dertig jaar geleden in het stamboek werd ingeschreven, werd de „Duizendste" pupil geboekt.

Wij hebben er geen feest van gemaakt, maar stil hebben wij God gedankt, dat Hij onze gestichten heeft willen gebruiken om in dertig jaar, zoo wij hopen, voor zeer vele jongens en meisjes tot een zegen geweest te zijn.

Ik heb toen het stamboek eens opgeslagen en hier en daar namen gelezen, en ook wat achter sommige namen stond. Achter velen staat niets, omdat zij geheel uit onzen gezichtskring verdwenen zijn.

Maar als ik zoo lees, dan zie ik daar staan: gehuwd met ...., in betrekking als kinderjuffrouw, naar vader terug, overleden, leerling-verpleegster, werkzaam bij het dep. van Marine, is militair, zeevaartschool Weltevreden, fröbelonderwijzeres, werkzaam op een onderneming, cursus P.T.T. enz. enz.

Ik lees ook: opgenomen bij het Leger des Heils, stil weggehaald door den vader, en achter velen waar ik niets lees, zal misschien wel moeten staan „weer in de kampong teruggevallen."

Doch iets hebben toch al onze kinderen medegenomen, en vroeger of later zal dit naar boven komen, en hen misschien behoeden. En dit iets, is, dat al de arbeid hier gedaan, wordt gedreven door de liefde van Christus.

Het is hier niet de plaats om te schrijven over stichting van onze huizen, toch willen wij bij de opname van onzen duizendsten pupil even de naam noemen van Pa van der Steur, die naast zijn groote werkt te Magelang, het meisjeshuis Bethanie te Soekaboemi stichtte, en feitelijk te beschouwen is, als degene die den stoot gaf tot het werk, dat nu hier verricht wordt.

Wij hebben dan ook Pa in kennis gesteld van de opname ven dien duizendsten en hem gedankt, dat hij indertijd hier begonnen is.

Ten slotte enkele cijfers.

Van deze 1000 kinderen waren er 492 meisjes en 508 jongens; echter moet hierbij in oogenschouw genomen worden het feit dat van 1900 tot 1914 enkel meisjes werden opgenomen; in 1914 begon het Genootschap van In- en Uitwendige Zending zijn kinderhuis te Depok, als uitvloeisel van den wijkarbeid van Zr. P. van Gheel Gildemeester, waar jongens en meisjes werden opgenomen; in 1917 werd gesticht het jongenshuis te Soekaboemi, zoodat deze 508 jongens werden opgenomen in een tijdvak van 1914 tot 1930.

De 500ste pupil werd ingeschreven 14 December 1923, en de 1000ste 10 Jan. 1930. Dus wel een groote groei in de laatste zeven jaar, voornamelijk ook te danken aan de invoering der Kinderwetten.

Van deze 1000 pupillen werden in het geheel afgeschreven 635, zoodat bij opname van den 1000sten, 365 pupillen in verzorging waren bij de S.O.G.

Zijn er onder U, die dit alles lezen, die ons een extra gave willen zenden, ter gelegenheid van de opname van „onzen duizendste", wij beloven U, dat wij dankbaar zullen zijn voor alles wat ge ons zenden zult.

Het Leger des Heils.

Bij G.B. is aan mevr. L. Lebbink Riblier, mevr. I. Strandlund-Nyman, mevr. M. Kronenberg-van der Zee, mevr. C. Uylings-Kerkman, mevr. A. Glover-Radcliffe, mevr. M. Wikdal Ohrstrand, mevr. B. Midtbö-Styve, mej. A.E. Beckley, mej. Ch. Stewart, mej. G. Cornelius, mej. W. Midteide, mej. M. Harvey, mej. E. Anderson, mej. N. Roslund, mej. M.L. Kruschwitz, mej. Birkhoff, mej. N. Buysman, mej. C. Koning, mej. A.R. Kyle, mej. N. Digby, mej. L. Wilson, mej. K.E. Whur, mej. H. Palm, mej. E. Petterson, mej. J. Beck, mej. G.L. Priddle, mej. E. Stapleton en de heeren G. Lebbink, R.G. Scheffer, O. Strandlund, B. Meijer, J. Schipper, Ch. Schulz, J. Uylings en L.T. Glover, allen officieren van het Leger des Heils, verleend de bijzondere toelating, bedoeld bij artikel 177 der Indische Staatsregeling, tot uitoefening van hun dienstwerk in de hoofdplaats Manado en in de niet tot het rechtstreeks bestuurd gebied behoorende onderafdeeling Paloe van de afdeeling Donggala residentie Manado.)

MELKRAPPORT.

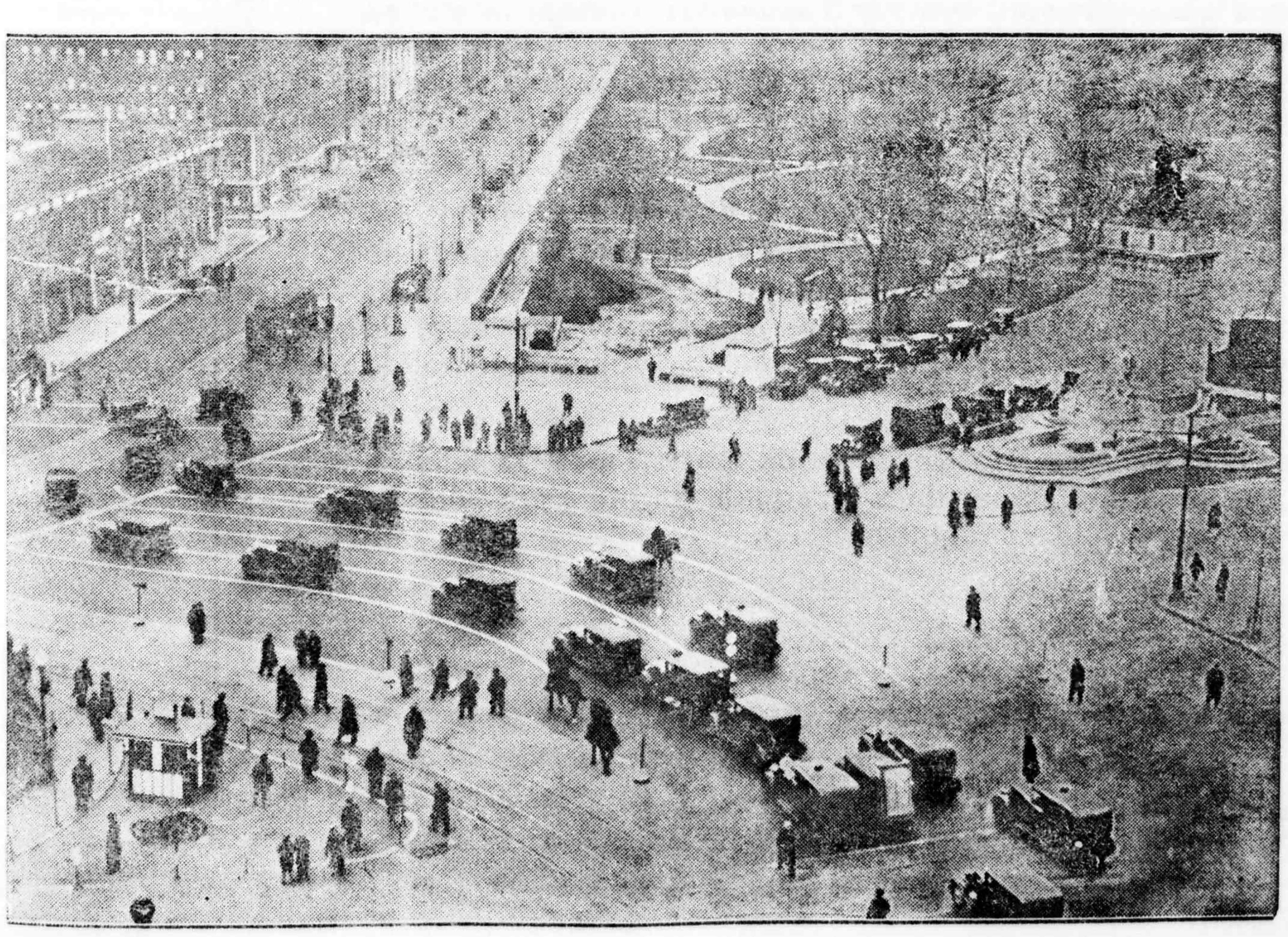
Batavia.

Resultaten van het melkonderzoek gedurende het tijdvak 24 Jan. 1930 t/m 30 Jan. 1930

Volgn.	Namen Melkverk.	Woonplaats	a	b	c	d	e
1.	Hanapi	Mamp. Teg. Par.	8,12	7	7,70	8,75	4de kwaliteit
2.	H. Abas	Mamp. Teg. Par.	Toestand ondeugdelijk.				
	„ „	id. opk.-melk *)	Laatste opgave				2de „
3.	Antjing	Mamp. Teg. Par.	Samenstelling ondeugdelijk.				
4.	H. Moesa	Mamp. Parapattan	8,—	9	8,55	8,30	3de „
5.	Achmad	Koeningan	Samenstelling ondeugdelijk.				
6.	H. Abdullah	Kalib. L. Agoeng	Watertoevoeging.				
7.	Tarbin	Kamp. Bangka	7,37	9	9,30	12,30	3de „
8.	A. Moningka	Kemajoran	7,87	8	8,70	13,20	3de „
9.	H. Abdoellah	Mamp. Teg. Par.	8,50	8	7,—	8,80	3de „
10.	H. Alimanda	Goen. Sarie	8,37	10	10,20	14,„0	2de „
11.	Golam Nabi	Goen. Sarie	7,75	10	10,20	14,10	2de „
12.	Von Ende	Kemajoran	8,37	10	10,10	14,30	2de „
13.	H. Saäli	Djati Padang	9,—	9	10,50	11,50	2de „
14.	H. Djamhoer	Koeningan	7,—	8	7,55	12,60	3de „
15.	Tan Tek Ho	Gang Karet	7,62	10	10,80	12,80	2de „
	„ „ „	id. opk.-melk *)	Laatste opgave				2e en 3de „
16.	H. Moeali	Koeningan	8,25	9	9,15	11,35	3de „
17.	H. Mohd. Dehir	Koeningan	8,—	9	9,30	12,55	3de „
18.	H. Gazali	Koeningan	8,12	9	9,15	11,85	3de „
19.	H. Kosim	Karet Pedoerenan	7,75	9	10,60	13,20	2de „
	„ „	id. opk.-melk *)	Laatste opgave				3de en 4e „
20.	H. Djaabin	Mtg. Rawa Djelawe	8,—	10	8,40	11,70	3de „
21.	Moehijin	Kalib. L. Agoeng	8,—	8	9,10	10,40	3de „
22.	Melk. Kebon Sirih	Kebon Sirih	8,12	10	10,80	14,20	2de „
23.	Melkerij de Sierkan	Bidara Tjina	8,25	10	10,10	15,60	2de „
24.	Hasan	Koeningan	8,25	9	8,70	10,20	3de „
25.	Mengga	Mangga Doea	8,12	10	10,90	13,50	2de „
26.	H. Hollam Said	Goen. Saharie	6,75	9	10,20	14,10	2de „
	„ „	id. opk. melk *)	Laatste opgave				2de „
27.	Tjan Peng Hong	Petekoan	8,25	9	7,30	7,60	3de „

a. Deugdelijkheid (in cijfers) v.d. samenstelling der melk (max. 10).
b. „ „ „ v.d. toestand der melk (max. 10).
c. „ „ „ v.d. inrichting der melkerij (max. 15).
d. „ „ „ v.h. bedrijf (max. 25).
e. „ „ „ Eindbeoordeeling:
1e kwaliteit 48 t/m 60 p., mits voor *a* en *b* tezamen minstens 17½ behaald wordt
2e „ 40 tot 48 „ „ „ *a* en *b* „ „ 15½ „ „
3e „ 32 „ 40 „ „ „ *a* en *b* „ „ 14½ „ „
4e „ beneden 32 „ „ „ *a* en *b* „ „ 13½ „ „
Geen kwalificatie, wanneer de melk ondeugdelijk is (van samenstelling en/of van toestand) of bij vervalsching.

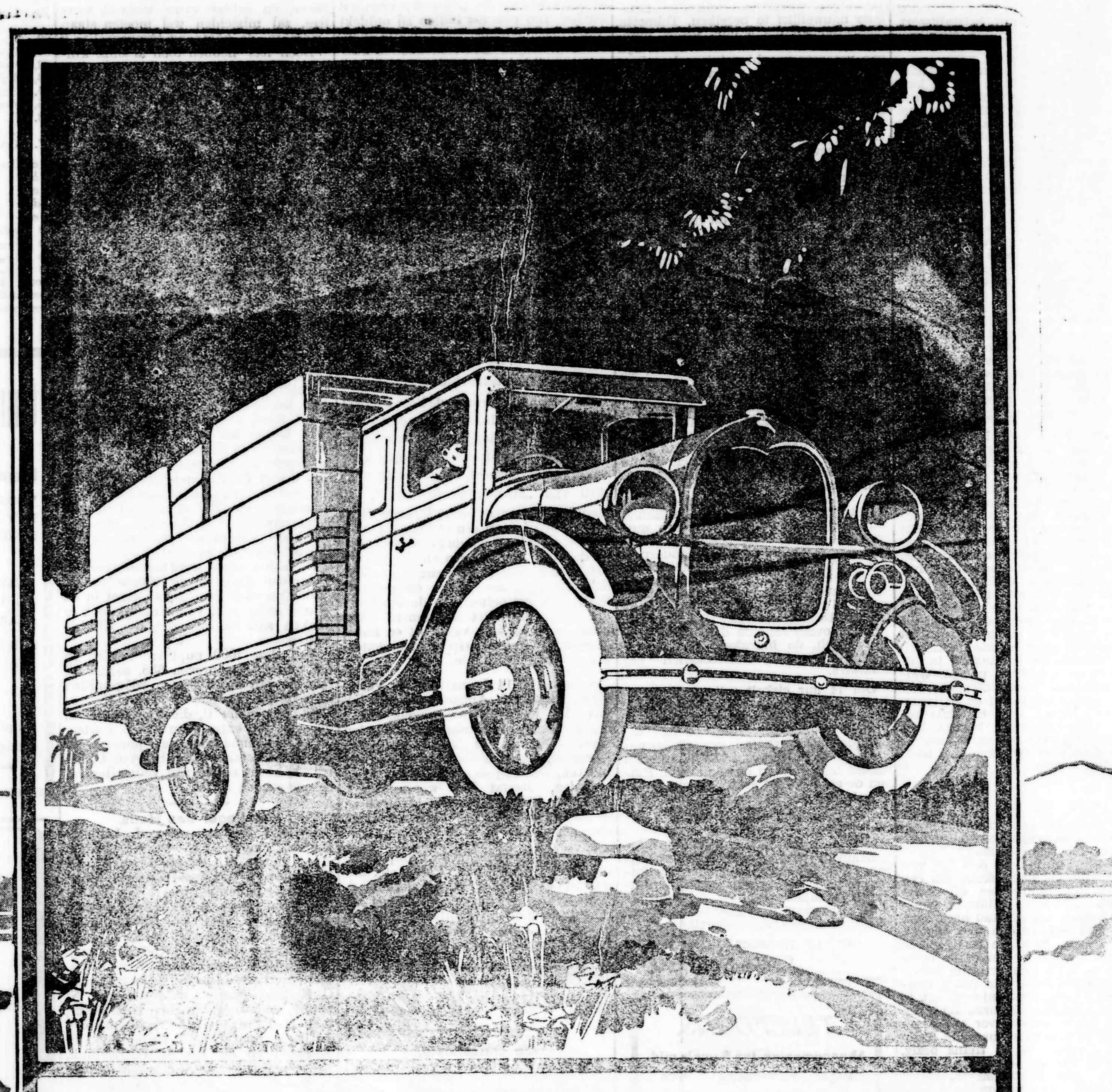
Auto-verkeer.

Het auto-verkeer te New-York wordt op drukke punten langs afgeteekende banen geregeld.

Snelheid en Betrouwbaarheid

DE 1½ tons Ford truck heeft goed voldaan voor eigenaars en bestuurders. Deze geheel nieuwe truck heeft op het gebied van transport het idee gebracht van „snelheid onder behoorlijke controle", een snelrijdende, zuinige vrachtauto met zekere remmen om deze nieuwe snelheid veilig en bruikbaar te maken, een truck geconstrueerd om zijn bestuurder in staat te stellen een grootere dagtaak te verrichten, hetzij voor lange ritten met herhaaldelijk stoppen en aanzetten. De Ford truck is gebouwd om zijn geconditioneerde vracht snel en zuinig te vervoeren.

Bezoek den plaatselijken Ford-handelaar. Laat hem de 1½ tons Ford truck demonstreeren. Spreek met hem over het type carrosserie, dat U in Uw gedachten heeft in verband met het soort van transport, dat U heeft te doen. Laat hem U vertellen over de deskundige hulp, die hij bereid is te verleenen . . . de hulp, die Uw vrachtwagen op den weg en uit de handen van den reparateur houdt.

Laat een Ford truck voor Uw zaak werken, vergelijk de kosten met Uw huidige wijze van vervoer en U zult begrijpen, waarom wij zeggen, dat de Ford truck de hoogste vrachtauto-waarde ter wereld vertegenwoordigt.

3635

Ford Motor Company of Malaya Limited,
Singapore, S. S.

Ford